Digitized by Google

Soc. 5547 R

Google

<36622280770011

<36622280770011

Bayer. Staatsbibliothek

Digitized by Google

Digitized by Google

Labirynt Swěta

a

Rág Srdce.

To gest,

Swětlé Wymalowánj, kterak w tom Swětě, a wěcech geho wssechněch, nic nenež matenj a motánj, kolotánj a lopotowánj, mámenj a ssalba, bjda a teskność a naposledy omrzenj wsseho a zaufánj: e kdož doma w srdcy swém sedě, s gediným Pánem Bohem se vzawjrá, ten sám prawému a plnému mysli vpokogenj a radosti že přicházj.

Po páté tiśt...

S powolenjm cys. král. dwořské

W Praze, 1809,

v Frantisska Geřábka.

Digitized by Google

Asc. 5547 z.

Eccleſ. 1. 14.

Widěl ſem wſſecky ſkutky kteréž děgj pod ſluncem, a ay wſſecko geſt marnoſt a trápenj ducha.

I Liber in lucem rigidi ſecure Ca·ni .
I Labyrinthæis currere doc· viis.
Cumqve ibis curreſqve viis, ·d: Optime LECTOR
[illegible] SUPREMUM ·on. niſi diſce BO[illegible]M.

M. Georg. Colsinius.

Bayerische Staatsbibliothek München

…rè generoso Dom…

C A R…

A. ŽERO…

…IORI, &c.

Pro-Marchioni Moraviæ, Domino suo gratiosissimo.

VErecundarer eqvidem hoc nimium turbulento inqvietudinúmqve pleno tempore, vel epiſtolio hoc, nedum ſcripti alicujus dedicatione, moleſtare Illuſtritatem Tuam Illuſtriſs. Domine, niſi id de eorum eſſet genere, quæ ad recolligendos in Deóqve tranqvillandos deſtinantur animos. Dicam qvid rei ſit. Cum in hoc ſeceſſu & ingrato otio meo, ſemoto mihi à vocationis curis otioſo tamen eſſe nec liceret nec liberet, cæpi ſuperioribus menſibus inter alia de Vanitate Mundi (occaſione undecunqve arreptâ) ſpeculari, donec mihi hoc qvod Illuſtritati Tuæ offero drama ſub manibus natum eſt. Cujus pars prima Mundi Ludicra & Inanitates typis depingit, qvàm is omni ex parte magno niſu *Res nihili* agat, qvàmqve miſerè omnia tandem vel in riſum abeant, vel in plánctum. Poſterior, partim ſub velo, partim apertè, veram & ſolidam Filiorum Dei felicitatem deſcribit: qvám nimirum beati ſint qvi Mundò & mundanis cunctis à tergo relictis ſoli Deo adhærent, imò inhærent. Qvidqvid hîc præſtitum eſt, inchoatum eſſe, nondum abſolutum, agnoſco. Video

 deo

Digitized by Google

...n· valdè fæcundam ... &
...dum ingenium po... ...gnam
...n accomodam, ut n... ...ven-
...n infinitum isthæc ... At
...nqve tandem id nunc ... ta-
men è chartis rejectaneis collectum Illust. Tuæ offerre. Quô consilio, non satis nunc dicere audeo: sed id vel inter legendum pro sagacitate sua animadvertet Illust. Tua, vel aliâs explanari poterit. Hoc unum innuam, credidisse me non inconvenienter hæc talia offerri ei, qvi Mundani pelagi fluctus & luctus mille modis expertus, in tranqvillissimo conscientiæ portu qviescit tamen. Nunc Illust. Tuam, nihil aliud volo, nisi ut Mundi Satanæqve secura Christo suo jucundè vivat, vitâmqve qvæ hanc (ah miseram!) seqvetur, pleno jure possidendam exultanter expectet. Interim nos regat, erigat, soletur, roboret, benedictum Spiramen æterni Miseratoris Dei nostri. Amen. Dabam sub Klopot, Idibus Dec. 1623.

Illustritati Tuæ devotus cliens.

J. A. COMENIUS.

Digitized by Google

[illegible] Čtenáři.

G[illegible] každý twor y nerozumný, přirozeně k tomu se nese, aby libé a pohodlné wěcy sobě libowal, a gich žádostiw byl: owssem tedy člowěk, w němž rozumná gemu přistwořená moc, takowau tu k dobrému pohodlnému chtiwost wzbuzuge; a negen wzbuzuge, ale y na to wede, aby což wjce dobré, libé, pohodlné gest, to sobě wjce libowal, a srdnatěgi potom dychtil. Odkudž dáwno mezy maudrými otázka byla, kde a w čemby wrch dobrého (Summum bonum) bylo, na němžby se žádost lidská stawowala: to gest, gehožby dosáhna člowěk mysli swau tu odpočinauti mohl, a musel, čeho wjc žádati nemage.

2 Chtělilibychom pak na to dáti pozor, nagdeme že negen mezy filozoffy ta otázka, a pečliwé, gakby zprawena býti měla, wyhledáwánj, bylo, a gest, ale že každého wůbec člowěka mysl tam gde, kde a gak co neyplněgssjho potěssenj dogjti: a shledáno, že wssickni takměř lidé wen z sebe wybjhagjce, w swětě a wěcech geho čjmby mysl kogili, a pokogili, hledagj, tento w statku a zbožj, onen w rozkossech a ljbostech, giný w sláwě a wzáctnosti, tento opět w maudrosti a vměnj, giný w weselém towaryšstwj rč. a tak summau wssickni po

po wěcech kteréž wně gsau, w nich dobrého swého hledagice, zewlugj.

3 Ale že ono tam nalezeno nebýwá, neymaudřegssj z lidj Ssalomaun swědkem gest, kterýž také odpočinutj mysli swé hledage, a wsseckén swět progda a prohlédna, naposledy powěděl: Mrzý mne ten žiwot. Nebo mi se žádná wěc neljbj pod sluncem, proto že gen wsseckо marnost gest a bjda (Eccles. 2. 17.) Prawé pak mysli vpokogenj, doptaw se ho potom, wyhlásyl že w tom gest, aby člowěk swěta tjm čjmž gest býti nechage, samého sobě Pána Boha hleděl, geho se bál, a přikázanj geho ostřjhal. Nebo (prý) na tom gediném wssecko záležj. (Eccles. 12. 13.) Podobně wyssetřil Dawid, že neyssťastněgssj gest člowěk, kterýž swět z očj a mysli pustě Boha se gen držj, a geg za wěčný podjl swůg mage s nim w srdcy swém přebýwá (Žalm 73.)

4 Milosrdenstwj Božj budiž pochwáleno, kterýž y mně mé oči otewřel, abych mnohotwárnau nádherného toho swěta marnost, a mizernau pod zewnitřnjm, blesskem wssudy se krygjcý ssalbu, znamenati, pokoge pak a bezpečnosti mysli ginde hledati se naučil. Což mjstněgi sobě sám před očj předestřjti, y giným poukázati chtěge, zamyslil sem sobě tuto pauť, aneb wandr, do swěta: kdež gaké sem potworné wěcy bud spatřil, neb se s nimi potkal; a kde naposledy, a gak žádaného, a w swětě nadar-

mo

mo hledaného potěssenj se doptal, wsse to w přjtomném traktátu gsem gako wymalowal. Gak wtipně, nedbám: degž Bůh gen aby prospěssně, mně y bližnjm mým.

5 Nenj báseň, čtenáři, což čjsti budeš ačkoli básně podobu má: než gsau wěcy prawé, gimž wyrozuměge, sám poznáš, zwlásstě kdoby mého žiwota a přjběhů něco powědom byl; proto že sem tu nawětssjm djle swé wlastnj přjhody, s nimiž gsem se w nemnohých těch letech žiwota swého giž potkal, některé pak při giných spatřil, aneb o nich sobě náwěsstj dané měl, wymalowal. Ač newssech gesstě swých přjhod sem dotýkal, na djle pro stud, na djle že sem, k gakémuby se to giným wzdělánj oznamowalo, neweděl.

6 Průwodčj mogi, a každého kdož w swětě tápá, w prawdě gsau dwa: Drzost mysli, wssého ohledugjcý: a zastaralý při wěcech Zwyk, prawdy barwu ssalbám swěta dáwagjcý. Půgdessli za nimi s rozumem, kdokoli, bjdné motaniny pokolenj swého spolu semnau vhlédáš; paklit se ginák zdáti bude, wěz že obecného zmámenj brylle, skrze něž wsse naopak widjš, na nosu twém stmj.

7 Co se prohlédánj radostného způsobu Bohu oddaných srdcý dotýče, tot wjce in Idea wypsáno gest, nežli aby se to tak plně při wssechněch Wywolených nalézalo. Nenedostáwá se wssak Pánu Bohu y tako-

wých wypulerowaných dussj, a každý wpřj=mě pobožný to čta, téhož dokonalosti stup=ně sobě žádati bude powinen. Měgž se dobře, Křesťane milý, a wůdce swětla Duch Swatý vkažiž tobě lépe než gá mohu, y swěta marnost, y wywolených s Bo=hem spogených srdcý sláwu, po=těssenj, a radost. Amen.

Připomenutj

k pátému wydánj.

Pro wýbornost česstiny a vtěssenau roz=manitost obsahu dal gsem tento Labirynt Swěta swým nákladem dle Amsterodám=ského wydánj slowo od slowa bezewssj změny tisknauti.

W Praze, dne 27ho listopadu, 1808.

Jan Negedlý.

Kap. I.

O přjčinách w swět putowánj.

KDyž sem w tom wěku byl, w kterémž se lidskému rozumu rozdjl mezy dobrým a zlým vkazowati začjná, wida gá rozdjlné mezy lidmi stawy, řády, powolánj, práce a předsewzetj, gjmiž se zanássegj, zdála mi se toho nemalá býti potřeba, abych se dobře, k kterémubych se hauffu lidj připogiti, a w gakých wěcech žiwot tráwiti měl, rozmyslil.

2 Na kterauž wěc mnoho a často pomýsslege, a s rozumem swým pilně se raddě, na tom mi se vstanowowala mysl, abych sobě takowý žiwota způsob, w kterémžby co neyméně starostj a kwaltowánj, co neywjc pak pohodlj, pokoge, a dobré mysli bylo, obljbil. Wrtkawost mysli.

3 Než tu mi se opět nesnadné zdálo, které a gakéby to takowé powolánj bylo, poznati: a s kým se o to dostatečně poraditi neweděl sem; aniž mi se hrubě chtělo s někým se raditi, mysle že mi každý swau wěc chwáliti bude. Sám také kwapně k něčemu sáhnauti, abych nepřebral boge se, nesměl sem.

4 Ač přiznám se, gednoho, druhého y třetjho, tagně chytati sem se počal, ale každý hned zase pustil; proto, že sem při každé wěcy y nesnadnosti, y marnosti, (Gakž mi se zdálo) něco znamenal. Mezy tjm

bál ſem ſe, aby mi má nevſtawičnoſt hanby nepřineſla: y newěděl ſem co dělati.

5 Až natrápě a nawrtě ſe doſti ſám w ſobě, na toto ſem přiſſel, abych neydřjwe wſſecky lidſké wěcy, co gich pod ſluncem geſt, prohlédl, a teprw gedno s druhým rozumně srownáwage, giſtý ſobě ſtaw wywolil, a ſwé ſobě wěcy k vžjwánj pokogného na ſwětě žiwota, pěkně něgak ſpořádal. Načež čjm ſem myſlil wjce, tjm mi ſe ta ceſta ljbila lépe.

Kap. II.

Pautnjk doſtal Wſſudybuda za wůdce.

Wyſſel ſem od ſebe ſám, a ohlédati ſe počal, myſle odkud a gak začjti. Wtom y hned newjm kde ſe tu wezme člowěk gakýſy křepkého chodu, obratného wzhledu, a řeči hbité, tak že mi ſe nohy, oči, gazyk, wſſe na obrtljku mjti zdál. Ten přiwina ſe ke mně, Odkud a kam bych měřil, dotazowal ſe. Gá, že ſem z domu ſwého wyſſel, a w ſwětě ſe prowandrowati a nětco zkuſyti vmyſl mám.

2 Schwáliw mi to, Kde pak wůdce gakého máš? řekl. Gá odpowěděl, žádného nemám, Bohu a ſwým očjm ſe důwěřugi, že mne nezawedau. Nezprawjš nic, řekl on: Slýchalli's kdy co o Kretenſkém Labyrintu? Slýchal coſy, djm. On zaſe: Zázrak ſwěta byl, ſtawenj z tak mnoha pokogů, přjhrad, průchodiſſt wzdělané, že kdo ſe bez průwodčjho do něho pu-

Swět Labirynthem.

pustil, wždycky sem a tam chodě a motage se, nikdy wen netreffil. Ale to žert byl proti tomu, gak sám swěta tohoto Labirynt, zwlásstě nynj, spořádán gest. Neradjmť, wěř mně zkussenému, samotně se tam pausstěti.

3 A kde pak takowého wůdce wzýti mám? řekl sem. Odpowěděl: Gá sem nato, abych takowé kteřj něco shlédnauti a zkusyti žádagj, prowáděl, a gim kde co gest vkazowal: protož sem tobě také wstřjc wyssel. Gá podiwě se, Y kdo gsy ty, řekl sem, můg milý? Odpowěděl: Gméno mé gest Wssezwěd, přjgmjm Wssudybud, kterýž wssecken swět procházým, do wssech kautů nahlédám, na každého člowěka řeči a činy se wyptáwám: co zgewného gest, wsse spatřugi, co tagného wsse sljdjm a stjhám, summau bezemne nic se djti nemá, ke wssemu dohledati má gest powinnost: a ty půgdessli zamnau, vwedu tě do mnohých tagných mjst, kamžby ty syc nikdá netrefil. Wypsánj drzýho.

4 Gá slysse řeči takowé, počnu sám w sobě wesel býti, že sem takowého wůdce nassel: a prosým ho, aby tedy sobě práce newážil mne skrze swět prowésti. Odpowěděl: Gak giným w tom rád slaužjm, tak y tobě: a vgaw mne za ruku, Podmež, řekl. Y ssli sme; a gá řekl: Nu rád se podjwám gaký gest toho swěta běh, a takéli w něm co gest, čehožby se člowěk bezpečně držeti mohl. To slysse towarys můg, zastawil se, a řekl: Přjteli, gdessli ty tjm vmyslem, ne aby wěcy násse spatře oblibowal, než aby o nich dle rozumu swého saud wynássel,

newjm gakby s tjm králowna náſſe, Gegj Miloſt ſpokogena byla.

Marnoſt králowna ſwěta.

5 Y kdo ge to králowna wáſſe? djm gá. Odpowěděl: Ta kteráž wſſecken ſwěta běh geho řjdj, od končin až do končin: ſlowe Maudroſt, ač někteřj mudrlanti Marnoſt gj řjkagj. Prawjm' tedy čaſně, když tam choditi a prohlédati budeme, nemudrug nic: ſycby ſobě tu y ginde ledcos vtržil, a gá třebas wedlé tebe.

Kap. III.

Mámenj ſe přitowaryſſilo.

Do když on ſemnau mluwj, hle ted po ſtraně gakýſy, newěděl ſem muž-li či žena (nebo diwně gaks zakuklený byl, a okolo něho gako mhla ſe dělala) k nám ſe přilaudě, dj; Wſſudybude kam s tjmto poſpjcháš? Do ſwěta ho wedu (dj on) prohlédnauti geg žádoſtiw geſt.

2 A proč bezemne? (řekl onen zaſe:) wjš že twá prowáděti, má vkazowati co kde geſt, geſt powinnoſt. Nebo G. M. králowny wůle nenj, aby kdo do králowſtwj gegiho wegda ſám ſobě co widj a ſlyſſj, dle ljboſti wykládal, a něco tu mudrowal: než aby ſe gemu, co a k čemu která wěc geſt, powědělo, a on na tom přeſtal.

3 Odpowěděl Wſſudybud: Zdaž každý tak drzým geſt, aby s ginými zarowěn

na řádech nassich přestati neměl? Než tento tussjm wzdy potřebowati bude: Dobře podiž. Takž se k nám připogil, a ssli sme.

3 Gá pak sobě na mysli, Bodeyž bych gá gen tuto zaweden nebyl: titok se o gakaus na mne wzdu smlauwagj. Y djm k nowému tomu towaryssi: Přjteli neměg za zlé, rádbych také twé gméno wěděl? Kterýž řekl: Gá sem tlumočnjk králowny swěta Maudrosti, kterýž sobě to poručeno mám, abych gak se čemu w swětě rozuměti má, wyvčowal. Protož gá wssechněm co gich w swětě ohledáš, starým y mladým, vrozeným y nevrozeným, hlaupým y včeným, wssecko co k prawé swětské maudrosti přináležj, w mysl wkládám, a ge k weselosti a dobromyslnosti přiwodjm: gesstoby bezemne y králowé, knjžata, páni, a wssickni neystkwostněgssj lidé w diwných tesknostech byli, a smutně na swětě čas tráwili.

Zwyk při wěcech Mámenj swěta.

4 Na to gá: Sstastnéby mi tě Bůh za průwodčjho dal milý přjteli, gestliže to prawé gest. Nebo gá se proto do swěta paussjm, abych sobě wyhljdl, coby w něm neybezpečněgssjho a neypotěsseněgssjho bylo, toho abych se chytil: tebe tedy takowého rádce mage, snáze sobě wybrati mocy budu. O tom nepochybug, řekl on. Neb ač w králowstwj nassem

wssecko znamenitě a vsslechtile spořádané a weselé vhlédáš, a že se wssechněm králowny nassj poslussnym dobře wésti může, porozumjš: wssak wždy, prawdať gest, gedno powolánj a obchod nad druhý wjc pohodlj a zwůle má: budeš sobě zewssecho co budeš chtjt wybrati mocy. Gák wssecko, co gak gest, wyložjm. Ydjm: Gak pak tobě řjkagj? Odpowěděl: Gméno mé gest Mámenj.

Kap. IV.

Pautnjk vzdy a brylli dostal.

TO gá slysse, zhrozým se; a co sem to k hřjchu za towarysse dostal, sobě myslim. Prwnj onen (tak sobě to mysl má rozbjrala) o gakés vzdě mluwil, tento se Mámenjm gmenuge; králownu swau Marnostj mi (ač neopatrným tussjm wybleknutjm) gmenowal: co pak to?

2 A když gá tak mlče a sklopě oči gdu, a nohami nechtiwě gaksy pokračugi: Wssezwěd, Co wrtochu, dj, tussjmť se nazpět chut dělá? A než gá co odpowjm, anť mi na krk vzdu gakaus whodj, gegjž vdidla pogednau mi se do vst wklauzla: a on, Nu giž mi powolně půgdeš, dj, kams začal.

Uzda Wssetečnosti.

3 Y pohledjm sobě na tu vzdu, a ay ssitá byla z řemenj Wssetečnosti, a vdidla gegj byla z železa vrputnosti w předsewzetjch, a porozuměl sem že k prohlédánj swěta ne gako prwé dobrowolně půgdu, ale těkawostj a nevkogitedlnostj mysli swé násplně tažen budu.

Digitized by Google

4 Wtom druhý wůdce z druhého boku; A gá tobě tyto okuláry, dj, darugi, skrze něž se na swět djwati budeš. Y wstrčil mi brylle na nos, skrze něž gá hleďě, hned wssecko před sebau ginak widjm. Měly zagisté tu moc (gakž sem potom mnohokrát zprubowal) že skrze ně hledjcýmu wěc daleká bljzká, a bljzká daleká; malá weliká, a weliká malá; mrzutá krásná, a krásná mrzutá; černá bjlá, a bjlá černá zč. se zdála. Y porozuměl sem žeť sobě nezle Mámenj řjkati dá, když takowé brylle dělati a lidem wstawowati vmj. Brylle Mámenj.

5 Byly pak brylle ty, gakž sem potom wyrozuměl, z skla Domněnj wykraužleny; a rámcowé, w nichž byly osazowané, byli z rohu genž Zwyk slowe. Složené z Domněnj a Zwyku.

6 Wstrčil mi ge pak, na mé sstěstj, křiwě gaksy: tak že mi plně na oči nedoléhaly, a gá hlawy přizdwihna, a zraku podnesa, čistě přirozeně na wěc hleděti sem mohl. Čemuž sem rád byl, a sám w sobě mysslil: Ač ste mi vsta sewřeli a oči zastřeli, wěřjm wssak swému Bohu, že mi rozumu a mysli neswážete. Půgduť a podjwám se, co pak ten swět gest, na něgž panj Marnost chce aby se hleďělo, a wssak wlastnjma očima aby se nehleďělo.

Kap. V.

Pautnjk se z wysoka na swět djwá.

TO když gá přemýssljm, ant my se (nic newjm gak) na gakés nárameně Wen z swěta nic nenj.

ně wysoké wěži octneme, tak že sem se sobě pod oblaky býti zdál: z njž gá dolů pohlédna, widjm na zemi město gakésy, na pohleděnj pěkné a stkwělé, a ssiroké welice, wssak gehož sem wždy terminy a meze zewssech stran znamenati mohl. A bylo okrauhle wystawené, zdmi a waly opatřené, a mjsto přjkopy hlubina gakásy tmawá, ani břehů, ani dna, gakž mi se zdálo, nemagjcy. Nebo gen nad městem swětlo bylo, za ohradau dále čirá tma.

Položenj swěta. 2 Město pak samo rozdělené sem widěl na nesčislné vlice, ryňky, domy a stawenj; wětssj y menssj, a wssudy plno lidu gako hmyzu. K wýchodnj straně widěl sem stogjcy bránu gakaus, z njž vlička ssla do giné brány, wsse giž k západu hleďe: a z té druhé brány teprw se do rozličných vlic města wcházelo: kterýchž vlic neypředněgssjch sem ssest počjtal, wsse od wýchodu k západu wedlé sebe běžjcých; a v prostřed nich byl plac aneb ryňk welmi weliký, okrauhlý; a neyzáze k západu stál na skalnatém přjkrém pahrbku wysoký gakýsy stkwělý zámek, na něgž se neywjc wssickni města obywatelé ohlédali.

Brána wýchodu: a brána rozchodu. 3 Y dj mi můg wůdce Wssudybud: Nu tu máš, pautnjče, milý ten swět, na něgžs se podjwati žádostiw byl. Proto sem tě neyprwé na tuto wysokost vwedl, aby sobě naň zcela neyprw pohleděl, a geho spořádánj wyrozuměl. Tato wýchodnj brána gest [brána žiwota, skrze

njž

niž wssickni, kdo se na swět dostáwagj k bydlenj, procházegj. Tato pak druhá bližssj brána gest brána rozchodu, z njž gedenkaždý, gak komu los padne, k tomu neb ginému powolánj se obracý.

4 Vlice zagisté kteréž widjš, gsau rozdjlnj stawowé, řádowé, a powolánj, w nichž se lidé vsazugj. Widjš hlawnjch vlic ssest: w oné ku poledni bydlj Domownj Staw, rodičowé, djtky, a čeládky: w wedlegssj Řemeslnjcy, a wssickni s žiwnostmi se objragjcý: w třetj této negbližssj rynku bydlj staw Včenýeh, s pracemi mysli zacházegjcých. Z druhé pak teď strany, gest staw Duchownj, k nimž ginj nábožensstwj konati wybjhagj. Za tjm staw Wrchnostj a Zpráwců swěta: negzáz pak k půlnocy staw Rytjřský, s wšemi wálečnými zacházegjcých. Ay gak to vsslechtilé! Onino wssecky plodj; tito wssecky žiwj; tito wssecky včj; tito se za wssecky modlj; tito wssecky saudj, a před neřády zachowáwagj; tito za wssecky bogugj: a tak wssickni sobě slaužj, a wssecko w swém glenchu stogj. — Stawowé swěta, na ssest řádů rozděleni.

5 Hrad pak onen k západu gest Arx Fortunæ, Hrad Sstěstj, na němž zwlásstněgssj lidé bydlj, bohatstwj tam, rozkossj a sláwy, vžjwagjce. Rynk prostřednj pro wssecky gest. Nebo se tu ze wssech stawů lidé scházegj, a co potřebi — Hrad Fortúny. Rynk obecnj: a hrad swěta.

bj zprawugj; vprostřed něho gako w centrum wsseho gest resydency králowny swěta, Maudrosti.

Začátek matenj.

6 Ljbilo mi se to spořádánj pěkné, a počal sem Pána Boha chwáliti, že stawy swěta tak vsslechtile rozdělil. Než to mi se neljbilo, že sem ty vlice na mnoha mjstech gako protržené widěl, takže leckdes gedna do druhé wbjhala: což mi se snadného zmatenj a zblauzenj znamenjm zdálo. A k tomu když sem na tu okrauhlost swěta hleděl, patrně sem cýtil že se hýbal, a w kolo točil, až sem se záwratu bál. Nebo když sem po něm sem tam oči obnássel, widěl sem an se do těch negdrobněgssjch wěcy wssecko hmýzylo: když sem vcha nastawowal, wssecko tlučenjm, baucháňjm, ssaustánjm, sseptem a křikem, naplněno bylo.

a při tom mámenj.

7 Y dj mi tlumočnjk můg, Mámil: Widjš, můg milý člowěče, gak rozkossný gest ten swět, gak wssecko w něm vsslechtilé? a to zdaleka gen na něg hleděe: co pak djš, potom geg po částkách s rozkossemi geho prohlédage? Y komužby na něm býti milo nebylo? Gá řekl: Zdalekať mi se ljbj, newjm gak potom bude. Wsseligak dobře, dj, gen wěř, a giž podme.

Způsob dětinského wěku.

8 Wssudybud dj: Počkey, gesstě mu odtud vkáži, kamž potom negpůgdem. Ohlédni se ted nazpět k wýchodu: widjssli gak se tu z tě tmawé brány cosy čmýrá, a sem leze? Widjm, řekl sem. A on zase: To gsau lidé, w nowě se na swět (sami odkud ne-

wědauc) dostáwagjcý, aniž se gesstě znagj, a aby lidmi byli, wědj: protož gest okolo nich tma, a nic gen wřesku a pláče trochu. Ale když tau vlicý gdau, pomalu se gim sseřj a switá, až teď do této pod námi brány přigdau: tu co se děge, poďme pohledjme.

Kap. VI.

Osud rozděluge powolánj.

Y Zegdeme po gakéms tmawém ssneku dolů, a ay w té bráně weliká sýň plná mladého lidu, a po prawé straně sedjcý zůřiwý stařec, a držjcý w ruce weliký měděnný hrnec. Y widěl sem an k němu wssickni od brány žiwota přicházegjcý přistupowali, a každý do toho hrnce sáhna, a cedulku s něgakým pjsmem wytáhna, hned do některé vlice města, geden s radostj a wýskánjm běžel, giný s zámutkem a sjýskánjm, kraute se a ohlédage, ssel. *Brány swěta osud.*

Y přistaupjm blij, a nahlédnu některým do těch cedulek, a widjm že tento wytáhl, Panug, giný Služ: tento Rozkazug, giný Poslauchey: tento Piš, giný Oř: tento Uč se, giný Kopey: tento Suď, giný Bogug ꝛc. Y diwjm se, co to gest. Wssezwěd mi dj: Tu se powolánj a práce rozdělugj, k čemu se kdo w swětě potřebowati dáti má. Ten pak zpráwce nad losy slowe *Powolánj rozdělugjcý.*

O-

Osud, od něhož každý do swěta wcházegjcý instrukcý tjm způsobem wzýti musý.

Pautnjk o prohlédnutj prwé wsseho prosý.

3 Wtom mne Mámil z druhé strany drbne, abych také sáhl, náwěsstj dáwage. Gá prosyl, abych nucen nebyl gednoho něčeho hned (bez prohlédnutj prwé) chytiti, owssem tak slepému sstěstj, sedni mi co sedni, se poručiti. Ale powědjno mi, že to bez wědomj a dowolenj pana regenta, Osuda, býti nemůže: takž gá k němu přistaupě, pokorně žádost swau přednássjm, gá že sem tjm aumyslem přissel, abych sám wssecko prohlédl, a teprw co by mi se ljbilo, sobě wybral.

A powolenj dostáwá.

4 On odpowěděl: Synu widjš že toho ginj nečinj, ale co se gim podá neb naskytne, toho se držj. Wssak poněwadžs toho tak žádostiw, dobře: a napsaw cedulku, Speculare, (to gest Djwey se, neb Zpytug) dal mi, a pustil mne.

Kap. VII.

Pautnjk prohlédá rynk swěta.

1 Widj lidu rozličnost.

I Djmi můg wůdce: Poněwadž wssecko prohlédati máš, negdřjw gděme na rynk: y wywede mne. A ay nesčjslné zástupy widjm gako mhla. Nebo tu ze wssjeho swěta gazyků a národů, wsseligakého wěku, zrostu, pohlawj, stawu, řádu, a powolánj lidé byli. Na něž neyprw hledě, widjm předjwné gich sem tam motánj, gako při rogenj wčel, a mnohem diwněgi.

2 Nebo gedni chodili, ginj běhali, ginj gezdili, ginj stáli, ginj seděli, ginj leželi, ginj wstáwali, ginj zas léhali, ginj se rozličně wrtěli; někteřj byli samotnj, ginj po haufjch wětssjch neb menssjch. Krog a křtalt přerozličný byl na nich, někteřj čiře nazý, s diwnými wssickni posuňky. Potkalili se kteřj, rozličného tu bylo keyklowánj, rukama, vsty, koleny, a ginak, k sobě se taulenj a chaulenj, summau rozličné trety. Y dj mi můg tlumočnjk: Tu hle máš to vsslechtilé pokolenj lidské, ten rozkossný rozumem a nesmrtedlnostj obdařený twor, kterýž gak nekonalého Boha obraz a k němu podobnost w sobě nosý, z rozličnosti těchto gegich nesskonalých činů poznati se může: tu gako w zrcadle spatřjš důstognost pokolenj swého. 2 S rozličnými powahami a posuňky.

3 Hledjm tedy sobě na ně ostřegi, a spatřjm neyprw že každý w haufu mezy ginými chodě, larwu na twáři nosý, odegda pak kdeby sám neb mezy sobě rownými byl, gi smyká; a do haufu giti mage, zase připjná. Y zeptám se co to znamená? Odpowěděl mi: To gest synu milý lidská opatrnost, aby se ne wssechněm každý, co gest, znesmowal. Sám v sebe může člowěk býti gakýž gest, před lidmi pak lidsky se vkazowati, a wěcem swým twárnost dáwati, slussj. Takž mi se chut vdělá, abych pilněgi, gacý pak bez toho vhlazeného přikrytj ysau, pohleděl. 3 Pokrytstwj při wssech.

Digitized by Google

4. A diwná potworstwj. 4 A mage na to pozor, widjm že wssickni negen w obljčegi, ale y syc na těle, rozličně gsau zpotwořeni. Napořád byli trudowatj, prassiwj, či malomocnj: a mimo to, některý měl swinský pysk, giný psý zuby, giný wolowé rohy, giný osličj vssi, giný bazylisskowé oči, giný lissčj ocas, giný wlčj pazaury: některé sem widěl s páwowým wysoko wytaženým krkem, giné s dedkowým nagezeným chocholem; některé s koňskými kopyty ⁊c. neywjc pak bylo podobných opicým. Y zděsým se, a řeknu: Wssak pak gá toto potwory gaké sy widjm. Co (prý) wssetyčko prawjš, potwory? dj tlumočnjk, a hrozy mi pěstj. Hleď gen skrze okuláry dobře, spatřjš že lidé gsau. Někteřj pak z mimogdaucých zaslechli, že sem ge potworami nazwal, a zastawjc se reptali, a na mne se také potrhowali. Takž gá srozuměw že tu mudrowati darmo, vmlkl sem, pomysle sobě: Když pak lidmi býti chtěgj, nechť gsau: gá wssak co widjm, widjm. Bál sem se pak, aby mi brylli lépe nepřitlačil, a mne nezmámil; protož sem vložil mlčeti, a tisse raděgi na ty tak bystré wěcy, gakýchž sem tu začátek spatřil, se djwati. Y hledjm znowu, a widjm gak někteřj vměle s těmi larwami zacházeli, hbitě ge zsjmykagjce y wstawugjce, tak že w okamženj sobě, kde widěli potřebu, ginau twárnost dáti vměli. A tu sem gjž začjnal běhu swěta toho wyrozumjwati; ale mlčel sem.

5 Pozorugi také a slyssjm ge k sobě rozličnými gazyky mluwiti, tak že nawětssjm djle nic sobě nerozuměli, ani neodpowjdali, aneb o giném než řeč byla odpowjdali, každý ginak. Někudy gich celá hromada stála, wssickni třebas mluwili, každý swé, a žádný žádného neposlauchal, ačkoli y trhali gedni druhými wyslechnutj chtjce, wssak ho nebylo, spjsse rwanice a pranice. Y řekl sem: Ale pro Bůh což pak toto w Babiloně gsme? tutok každý swau pjseň hude: můžliž wětssj směsyce býti?

Nedorozuměnj společná při wssech.

6 Málo pak tu byl kdo zahálivý, wssickni se pracy něgakau zanássely: ale kteréž práce (a tohokbych se byl nikdý nenadál!) nic nebylo než aneb hřičky dětinské, aneb leda pachtowánj. Někteřj zagisté zbjrali smeti, a rozdělowali mezy sebe: někteřj se s kládjm a kamenjm sem a tam wáleli, aneb ge po sskřipcých zhůru leckams táhali, a zpausstěli zase: někteřj kopali zemi, a přewáželi neb přenássely z mjsta na mjsto: ostatek lidu se zwoncy, zrcadly, měchýři, hrkawkami, a ginými titěrkami zacházeli: někteřj y s swým stjnem hráli, geg měřjce, honjce, kopagjce. A to wsse tak usylně, až mnozý stonali, a potili se, někteřj se y přetrhowali. A byli wssudy téměř wředňjcy gacýsy, kteřjž takowé wěcy poraučeli a rozměřowali s welikau srdnatostj, ginj gich zase s nemenssj srdnatostj poslauchali. Y řekl sem s podiwenjm: Ale ach k tomuliž gest člowěk, aby ostrost nebeského wtipu swého na tak

Newžitečnými wěcmi se zanássenj.

ma

marné ſſpatné wěcy wynakládal? Co marné? řekl Tlumočnjk: Zdaž ſe tu gako w zrcadle neſpatřuge, gak hle wſſecko wtipem ſwým lidé přemáhagj? geden dělá to, giný giné. Ale wſſickni, řku gá, wěcy neužitečné, a na tak ſlawnau wywýſſenoſt ſwau nepřipadagjcý. Nemudrug přjliš, řekl zaſe: wždyť geſſtě w nebi negſau; než na zemi, s zemſkými wěcmi zacházeti muſegj. Widjš mezy tjm gak pořádně wſſecko gde.

Něřády hrozné.

7 Gá pak hledě opět, widjm že nic neſpořádanégſſjho wymyſſleno býti nemohlo. Nebo když ſe někdo s něčjm nowtal, a namáhal, giný přigda pletl ſe mu w to: tožť ſwády, rwačky a pračky: pak ſe mjřili, a po chwjli opět táhali. Několikdy ſe gich gedné wěcy chytilo několik, z toho nechali gi wſſickni, a běžel každý w ſwau ſtranu. Kteřj ſyc pod mocý těch vřednjků a dohledačů byli, ti gakž takž k tomu co ſe gim poraučelo ſtáli, proto že muſeli: wſſak y tu ſpletků mnoho ſem widěl. Někteřj ſe z řádu wyráželi, a prchali pryč: ginj ſſafářům odbreptáwali, tak činiti gak oni poraučeli nechtjce: ginj ſe gim kygů chytali, a ge wydjrali: a ſyc wſſecko hakmak bylo. Wſſak ſem giž, poněwadž to řádem ſlauti chtělo, nic řjkati neſměl.

Pohorſſenj a zlých přjkladů plno.

8 Vhlédal ſem také giný něřád, ſlepotu a bláznowſtwj. Celý ten rynk (gako potom y vlice) pln byl gam, dolů, a wýmolů gakýchſy

sy, též kamenj a kládj, přjčkem a na křjž lecgaks ležjcýho, a giných zawazadel: žádný wssak ničeho neodložil, nezaprawil, nespořádal, žádný také ničemu newyhýbal, a neobcházel; než tak mánj chodili, a gednák ten gednák onen vstrčil se, padl, neb se zabil, neb stlaukl, až mi srdce trnulo na to hleděč. Z nich wssak žádný žádného nepamatowal, než když kdo padl, smáli se mu. Gá tedy wida stonek, neb kládu, neb gámu, na niž někdo slepě lezl, počal sem některých pamatowati: ale nedbal žádný, někteřj mi se smáli, ginj láli, ginj bjti chtěli. Některý padl až newstal. giný wstana ssel zase, a zase kotrlce metal, třebas gedno za druhým: mozolů a modřin každý měl dosti, a žádný nic nedbal: tak že sem se tupossi té wynadiwiti nemohl, že wlastnjch pádů a stlučenin tak málo wážili: gessto giný dotkli se ho (ginde sem to spatřil) hned zhůru, a do zbraně, a k bogi.

9 Spatřil sem také k nowinám a proměnám welikau při nich chut, w ssatsstwu, stawenj, řeči, chodu a giných wěcech. Některé sem widěl že nic nedělali, než přewlékali se, giný a giný krog na sebe berauce: ginj wymýssleli nowý způsob stawenj, a po chwjli bořili to zase: w pracech toho y giného se chytali, a wssého nechávali, wsse s gakausy nestalostj. Nebo gestliže kdo od swého břemene, s kterýmž se natáhal

Nestálost a wrtkawost lidskau při wssem.

vmřel, neb ge opustil, hned se giných několik nasslo, kteřjž se o ně táhali, wadili, rwali, až ku podiwu. Mezy tjm žádný ze wssech nebyl, kterýžby něco promluwil, včinil, postawil, aby mu toho ginj newysmáli, nezopálali, nezbořili. Někdo něco s znamenitau prácý a nákladem wzdělal, znamenitě sobě se w tom zalibuge, ank mu to přigda giný skácel, zbořil, zkazyl: tak že sem newiděl, aby kde kdo co w tom swětě vdělal, čehožby zase někdo nezkazyl. Někteřj ani na giné nečekali, bořili hned po sobě sami: až sem se té bláznivé wrtkawosti, a daremnjmu kwaltowánj, diwil.

Pýcha a zpjnánj se nad sebe me- spolek.

10 Widěl sem též, gak mnozý na wysokých trepkách chodili, někteřj sobě y chůdy, aneb sstencle (aby nadewssecky wyzdwiženi gsauce, na wssecky z wysoka hleděti mohli) zdělali, a tak se procházeli. Ale čjm kdo wyěssj měl, tjm snáze se zwrátil, aneb gemu od giných (z záwisti za to mám) nohy podraženy: s čjmž se negedni podkáwali, a z sebe obecný smjch vdělali: takowých přikladů mnoho sem widěl.

Nadýmánj a zalibowánj se sobě.

11 Item, vhlédal sem negedny ani se s zrcadly nosý, a w nich, y s giným mluwjc, y wadjc se, y rwauc se, y kládj wálegjc, y na těch sstencljch chodjc, předce se wzhlédagj: a to po předu, po zadu, y po stranách, na se nahlédagjce, a nad swau krásau, zrostem, chodem, činy swými, ckagjce, y giným, aby se na ně podjwali, zrcadel swých podáwagjce.

12 Naposledy, spatřil sem Smrt mezy nimi wssudy se procházegicý: ana kosau ostrau, lukem a střelami zaopatřena bywssi, wssechněch hlasem, aby se smrtedlnými býti pamatowali, napomjnala. Ale gegiho wolánj žádný neposlauchal, každý swého bláznowstwj a neřádu předce hleděl. Takž ona střely dobýwagic, po nich na wssecky strany házela: kterýmiž gak koho w haufu, mladého, starého, chudého, bohatého, včeného, nevčeného, bez rozdjlu trefila, tak se káceli. Kdo trefen byl, křičel, řičel, řwal: ginj okolo chodjcý, když ránu vhlédali, prchali trochu, a hned zase nedbali nic. Někteřj přigdauc podjwali se na raněného chroptícýho, a když nohy stáhna dychati přestal, swolagic se, zpjwali sobě okolo něho, gedli, pili, wýskáli: někteřj při tom trosstku se přissklebugice. Potom se ho chytili, wlékli a wyhodili geg přes ohradu do tmawé té gámy kteráž okolo swěta gest. A wrátiwsse se odtud, hýřili opět, Smrti žádný newyhýbal, pilně toliko aby na ni nehleděl (ackoli se o ně otjrala) ssetře. Smrt wssecky bjdně hubjcý.

13 Widěl sem pak že ne wssickni které postřelila, hned se káceli, něco které poranila toliko, pochromila, oslepila, ohlussila, neb omráčila. Někteřj se po gegj ráně oduli gako puchýř, ginj vschli gako třjska, ginj se třásli gako osyka ꝛc. tak že wětssj djl lidj poraněných, s hnigícými a kyssjcými audy též zdrawých chodilo. Nemoci rozličné.

Pomocý proti tomu daremné shledáwánj.

14 A spatřil sem nemálo běhagjcých a prodáwagjcých na ty rány flastry, masti, traňky. Y kupowali to od nich wssickni, wýskagjce a Smrti trucugjce. Ale ona nedbala nic, házela a kácela předce, y samy ty prodawače. Což mně ljtostiwé bylo diwadlo, hleděti, gak k nesmrtedlnosti připrawený twor tak žalostně, tak nenadále, tak rozličnými smrtmi, hyne. Zwlásstě když sem wysseřil, že téměř napořád když se kdo neywjc žiw býti strogj, přátely sobě shledáwá, žiwnost pořádá, domy stawj, penjze sháný, a ginak se sobj a tužj, w tom ssjp Smrti přiletě očinj wssemu konec, a kdo sobě na swětě byt stlal, wlečen býwá z něho, a stroge geho w nic: na něž když nastupuge giný, přiházý se mu totéž; třetjmu, desátému, stému, gednostegně. Wida pak gá tu že té negistoty žiwota žádný sauditi, a k srdcy připustiti nechce, než gakoby nesmrtedelnostj gisti byli, tak sobě wssickni, w hrdle smrti stogjce, počjnagj (nad čjmž diw ljtostj srdce we mně nepuklo) chtěl sem powýssiti hlasu, napomjnati a prosyti, oči aby otewřeli, na Smrt ssjpy nakládagjcý aby hleděli, a gim něgak wyhýbali: wssak rozuměl sem, poněwadž sama Smrt swým neustalým woláným, a swým vstawičným na oči gim w dosti hrozné postawě lezenjm, nic zprawiti nemůž, že owssem mé sspatné mluwenj daremnj bude. Řekl sem wssak tisse: Ach žel bud na wěky Bohu, že my bjdnj, smrtedlnj lidé, k nessťěstj swému

mu tak slepj gsme! Odpowěděl mi tlumočnjk: Můg milý, bylaližby to maudrost mysslenjm na smrt trápiti se? zwlásst poněwadž každý wj že gj neznikne, lépe gest nehleděti na ni: než hleděti swého, a dáwati sobě dobrau mysl; když přigde, přigde, w některé hodině odbude se toho, a někdy třeba w okamženj. Protoližby že někdo vmře, ginj weseli býti přestali? wssak se gich na mjsto gednoho kolik zase narodj. Na to sem řekl: Záležjlit w tom maudrost, tedyt gá tomu zle rozumjm: a mlčel sem.

15 Nechť tohoto nezatagugi, že když sem tak nesčjslné létagjcých Smrti střel množstwj spatřil, na mysl mi přisslo: Kde pak ta smrt těch ssjpů tak mnoho béře, že se z nich nikdý newystřjlj? Y hledjm, a spatřjm čistě patrně, že ona žádných swých ssjpů neměla, než luk toliko: ssjpy pak od lidj brala, každý od toho kterého njm trefiti měla. A widěl sem, že lidé ssjpy takowé sami strogili a připrawowali, někteřj ge wssetečně a opowážliwě y sami gj wstřjc nosýce: tak že ona sotwa co gich zhotowených widěla, bráti, a do srdce gim wstřelowati postačowala. Y zkřikl sem: Giž widjm že prawé gest, Et mortis faber est qvilibet ipse suæ: widjm giž že žádný nevmjrá, kdoby nestředmosti, nezdrželiwostj, wssetečnostj, aneb naposledy nessetrnostj, hliz, prys-

Nemocý a smrti strůgcowé sami sobě lidé.

ſkýřů, ran, wnitřnjch y zewnitřnjch (nebo to gſau ſſjpowé Smrti) ſám na ſebe nepřipravowal. Když pak gá tak pilně na tu Smrt a gegj po lidech ſe ſháněnj hledjm, trhne mnau Mámil, a dj: Co pak nemaudrý mrtwých raděgi hledjš než žiwých? Kdo vmře ten tam: ty ſe žiw býti ſtrog.

Kap. VIII.

Pautnjk prohlédá ſtaw a řád manželů.

Pracné a teſkliwé do toho ſtawu ſe wprawowánj.

Vwedau mne a přiwedau k vlicy wnjž prawili, že manželé bydlj, a toho rozkoſſného žiwota způſob že mi pěkně vkáže. Aay tu ſtála brána, o njž mi řekl, že ſlowe Snaubenj: před njž byl ſſiroký plac, a na něm záſtupowé lidu obogjho pohlawj, kteřjž procházegjce ſe geden druhému w oči nahlédali: a negen to, ale ohledáwal geden druhému vſſj, noſu, zubů, krků, gazyků, rukau, noh, a giných audů: měřil takć geden druhého, gak dlauhý, ſſiroký, tluſtý neb tenký geſt. Tu geden k druhému gednák přiſtupowal, gednák odſtupowal, gednák po předu, gednák po zadu, gednák po prawém, gednák po lewém boku naň ſobě pohlédage, a wſſeho což při něm widěl ohleduge: zwlá-

ſſtě

ſſtě pak (toho ſem neywjc widěl) měſſců, wačků, a tobol geden druhému ohledowal, gak dlauhý, gak ſſiroký, gak odutý, gak tuhý neb ſlabý geſt, měře a wáže. Ně- kdy ſobě gich několik na gednu vkazowa- lo, z toho zaſe žádný: pakli geden dru- hého odhánĕl, wadili ſe, tlaukli, rwa- li: y wraždy ſem tu ſpatřil. Některý giného odſtrče, hned zaſe od giného od- ſtrčen byl: některý giné odežena, ſám také pryč běžel. Někdo zaſe nic ſe s examinowánjm nemeſſkage, pochytil co neyblýž mohl: pak ſe za ruce kams do té brány wedli. Takowých gá tu tretů pl- no wida, ptal ſem ſe, co ti lidé děla- gj? Odpowěděl mi tlumočnjk: To gſau kteřjžby do vlice manželſké rádi: ale poněwadž tam ſkrze bránu žádný ſamotně nebýwá puſſtěn, než po pá- ru, muſý ſobě každý towaryſſe wy- brati. Pak to wybjránj tu ſe děge, a každý coby přjhodného proň by- lo, ſobě hledá: kdo nagde, gde gakž widjš s pobyčnjkem ſwým k bráně. A což to wybjránj něgak ſnáze nemůže býti? řekl ſem: gaks to hrubě pracno. Odpowěděl: Ne prácet to, roz- koš. Či newidjš, gak ſobě při tom weſele počjnagj, ſmégj ſe, zpjwagj, wýſkagj? Žádný žiwota způſob ne- nj weſelegſſj, wěř mi, gako tento. Takž pohledjm, a widjm ſyc některé ſmáti ſe, wýſkati: ale widjm také giné ſklopě hlawu s Kornelem choditi, wrtěti

se, sem y tam potrhowati, zase caufati, trápiti se, nespati, negjsti, třesstiti se také. Y djm: Co pak tito? Odpowěděl: Y to gest rozkoš. Nechť gest tedy řekl sem: podme co se tamto dále dělá.

Weli-kau ne-gistotu gak sed-ne.

2 Takž skrze ty haufy se protlačjc, přigdeme k samé bráně, a ay než se dy nj wesslo, widjm zawěssené wáhy gakésy ze dwau kossů vdělané, a okolo nich lidi stogjcý. Y wsadili každý ten pár na wáhu na proti sobě do kossů, a djwali se rownáli wáha; kdež několikero bylo gich se sstupowánj a rozstupowánj, wáh potřásánj a vstanowowánj. Takž dlauho se s nimi nawážjc, teprw do brány dál pausstěli. Ale nekaždému se gednostegně swezlo. Nebo někteřj propadnauc skrze koš, strápali smjch, a museli se s hanbau zbjrati a odtud kliditi, gimž gesstě k tomu kuklu gakaus, či pytel, na vssi cpali, a kratochwjl z nich měli. Na to gá se djwage, ptal sem se, co se pak to dělá? Odpowěděl mi: Zasnaubenj, když na gisto býti má. Vkáželi wáha, žeby rowné za podobné stálo, pausstěgj ge k tomu stawu, gakž widjš: pakli ginak, rozcházý se. Y co se tu za rownost ssetřj? řekl sem. Wssak gá widjm, že některé wěkem, stawem, a ginak sobě wsseligak podobné wáha vkazuge, a ont předce gednoho skrze koš pausstěgj: giné zase přewelmi nerowné kmetě s mladicý, ginocha s babau, sázegj, geden stogj zhůru, druhý dolů, a předce prawj že můž býti: gak pak to? Odpowěděl: Ne wssecko ty widjš. Prawdať gest, některýby kmet neb babka za funt

kaudele newwážil: ale když při sobě bud mastný pytljk má, neb klobauček, před kterýmž se ginj klobaučkowé smykagj, aneb podobného něco (nebo takowé wěcy wssecky také na wáhu gdau) tjm gest, že se to ne podlé twého saudu wyrážj.

3 Wegdauc my za těmi kteréž do brány pausstěli, vzřjm mezy branami kowáře gakésy, ani každý ten pár lidj do hrozných paut spjnagj, a spiaté teprw dál pausstěgj. Při kterémž gich zakowáwánj mnoho lidu bylo, naschwál (gakž prawili) k tomu sezwaných, aby swědkowé byli: kteřjž gim hráli, zpjwali, a dobré mysli býti weleli. Gá pak hledě pilně spatřil sem, že ta pauta ne gako na giných wězněch zámkem zamykali, ale hned ge skowali, swařili, zaletowali: tak aby dokud gegich na swětě žiwota ani se rozpjti, ani roztrhnauti nemohli. Čehož sem se vlekl a, O vkrutněgssjhož wězenj! řekl, do něhož kdo se gednau dostane, na wěky k wyswobozenj naděge nemá. Odpowěděl tlumočnjk: Owssem žeť gest toto swazek ze wssech lidských swazků neytužssj: ale nenj se ho proč báti. Nebo sladkost toho stawu ráda to gho podniká: spatřjš to sám, gak to milý žiwot gest. Podmež tedy mezy ně, ať spatřjm, řekl sem.

Neproměnitedlnost mezy tjm, gakkoli sedne.

4 Wegdeme tedy do vlice: ay množstwj spatřených lidj, wsse po páru, než mnoho gakž naumi se zdálo, welmi nerowné spřeže, hrubých s malými, pěkných s mrzkými, mla-

Sspatření rozkoš, y když

se neylépe zdařj.

dých s starými, rc. A hledě gá pilně, co pak dělagj, a w čemby takowá ta toho stawu sladkost záležela, widjm ani na sebe hledj, s sebau mluwj, někdy geden druhého pohladj, někdy y poljbj. To hle widjš, dj mi tlumočnjk: když se zdařj manželstwj, gak čistá wěc gest! Tedy když se neylép zdařj, djm gá, to summa wsseho? Owssem, řekl on. A gá zase: dostik to málo rozkosse, kteráž stogjli za ta pauta, gá newjm.

Bjda a lopotowánj wssechněch wesměs manželů.

5. Hledjm sobě mezy tjm na ně dále, a widjm gak mnoho vbozý práce a kwaltowánj měli. Měli zagisté na wětssjm djle páteře plodu okolo sebe, vzdami k sobě zpřipjnaných, kteřjž gim křičeli, wřesstěli, smradili, nesswařili, stonali a mřeli: ak mlčjm s gakými bolestmi, pláčem a nebezpečenstwjm wlastnjho žiwota, na swět gich dostáwali. Odrostloli které, byla s nim dwoge práce: gedna, vzdau ge při sobě zdržowati; druhá, ostrohau po sobě hnáti; an často ani vzdy ani ostrohy netrpjc, diwného pachtowánj natropili, až do vnawenj a do pláče rodičům. Pakli ge po wůli vausstěli, aneb se gim zodtrhowali, y hanba y smrt rodičům odtud pocházela. Což gá tu y tam znamenage napomjnati sem některých počal, gak rodičů tak djtek, onyno od oslowského djtek milowánj a gim folkowánj wystřjhage; těchto k ctnostem nėgakým napomjnage. Ale sem málo prospěl, kromě že na mne sskaredě

wzhlé=

wzhlédáno, vsstjpkami házýno, a někteřj
y zabiti mne hrozyli. Vblažil sem ne-
plodné, některé tu wida: ale oni
tesknili: a že bez potěssenj gsau, sobě
stýskali: takž sem wyrozuměl, že y
mjti y nemjti plodu w manželstwj,
bjda gest. K tomu, každý ten pár lidj
téměř, pro poslaužení sobě a swým cyzý
při sobě a okolo sebe měl, gichž často
wjc než sebe a swých ssetřiti, a mezy tjm
dosti s nimi nepohodlj pocýtiti musel.
Nadto, bylo tu gako y w onom rynku
mnoho zawazadel a vstrkadel, držjwj, ka-
menj, gam: zawadilli geden, potkl se,
padl, ranil, druhý od něho nemoha,
s nim rowně osrkowati, plakati, a bo-
lesti nésti pomáhati, musel: tak že sem
to poznal, že každý w stawu tomto mjsto
gedné péče, starosti, nebezpečenstwj toliker-
násobnj péči, starost, nebezpečenstwj má, s
kolika spiatý chodj. Zneljbil mi se staw ten.

Hrozná tragedye w nepodařilém manželstwj.

6 Owssem pak když sem na některé w
tom hausu pohleděl, tragedyi sem spatřil.
Byli zagisté negedni spiatj negednostegné
wůle, geden chtěl tak, a druhý onak: ge-
den sem, druhý tam: pak se nesnadnili,
wadili, hryzli. Tento žalowal mimo gdau-
cým to, onen ono: tož když nebyl kdoby
rozhodl, wpéřili se do sebe sami, pěsko-
wali se a knytlowali sskaredě: smjřilli ge
kdo, po chwjli byli w sobě zas. Někte-
řj se dosti dlauho slowy táhali, hat-
li či tiše: a když se každému kam
opřel chtělo, tožť se geden mocý na
swau stranu wrhl, druhý také na

swau: pak byla táhanice a diwadlo, kdo koho přetáhne. Někudy wjtězyl muž; a žena ač se země, trawy, a čeho mohla chytala, wssak za nim tažena byla předce: někudy pak muž za ženau, čemuž se ginj smáli: ale mně se to politowánj wěc hodněgssj, nežli smjchu, zdála. Zwlássť když sem widěl, gak někteřj w tom trápenj slzeli, wzdychali, k nebi ruce zpjnali, žeby se zlatem a střjbrem z té wazby wykaupili, se ohlassugjce. Y řekl sem k tlumočnjku swému: A což pak gim pomoženo býti nemůže? Nemohau liž rozwázáni a od sebe propusstěni býti, kteřjž tak srownáwati se nemohau? Nemůž to býti, řekl on: dokud žiwi tak býti musegj. Ach vkrutněgssjž této wazby a poroby, řekl sem, wssak to nad smrt horssj. A on zase: A proč se takowj lépe nerozmyslili prwé, nežhod na ně.

Dobrowolné otroctwj.

7 Wtom pohledjm, a ay smrt ssjpy swými některé zprorážj a zporážj, a pauta hned se každému rozsmekla. Y přál sem gim toho: mysle že sobě toho y oni přegj, a z toho wyswobozenj srdečně se radowati budau. Ale ay on každý téměř w pláč a kwjlenj, gakéhož sem ginde w swětě sotwá slyssel, se wydáwali, rukama lomjc a přjhody swé taužjc. O těch kteréž sem prwé pokogné spolu spatřil, rozuměl sem že gich oprawdu gednoho po druhém teskno: o druhých pak myslil sem,

tak

tak ſe to oni pro lidi ſtawěgj: než budauc ſe vměti káti, ſljbilbych, a ginym gak ſe paut wyſkjhati raditi. A oni pak než gá zwjm, protrauc ſobě oči, před bránu zas běželi, a w pautech znowu ſe wraceli. Y řekl ſem s hněwem: ó potwornjcy, negſte politowánj hodnj! a k ſwému wůdcy, podme odſud: gá w tomto ſtawu wjce marnoſti než čeho widjm.

8 Mezy tjm (ač přjhod ſwých nezatagugi) když ſe k bráně rozchodu wracyme, a gá předce po ſwětě ſpekulowati vmyſl mám, tožť wůdcowé mogi, gak Wſſudybud tak Mámil, tuze mne namlauwati začnau, abych toho ſtawu ſám také zkuſyl, že lépe co geſt porozumjm: gá že ſem mladý, že mne přjkladowé ſtraſſj, že ſem wſſeho geſſtě neprohlédl, ꝛc. Ale nic: přelaudili oni mne, že ſem ſe gako z žertu na wáhu, a odtud do paut doſtal, a tudjž ſám čtwrtý ſpiatý chodil: ginych pak (prawili že k ſlužbě, a pro počeſtnoſt) páteř mi přidali, že ſem ge ſotwa za ſebau wláčeti mohl, dychtě a chroptě. Wtom nenadále gakýs vdeřj wicher s blyſkánjm, hřjmánjm, a kcupobitjm ſtraſſliwym: y rozprchá mi ſe wſſecko to pryč, kromě s připjnaných mých, s nimiž gá také w kaut běže, tok ſſjpowé ſmrti zporážegj mi wſſech mých tré: že ſem žaloſtně oſaměge, a hrůzau zmámený gſa, co dělati newěděl. Wůdcowé mogi, abych ſobě toho na ten čas wážil, že mi ſnáze vtjkati

Pautnjk ſe také do paut doſtal.

bude. A gá: Proč ſte mi pak prwé radili? Oni, že čaſu k waděnj ſe nenj, abych wyhýbal. Takž ſem poſpjſſil.

Saud geho o tom ſtawu.

9 Ale znikma toho, nic předce newjm co wlaſtně o tom ſtawu powědjti: wjceli potěſſenj w něm když ſe zdařj (gakož ſe domnjwám že mně tak bylo ſedlo) čili žaloſti wjce, z přerozličných přjčin. To pamatugi toliko, že y bez něho y w něm teſkno býwá: a y když ſe neylép zdařj, ſladké s hořkým ſe mjſý.

Kap. IX.

Pautnjk prohlédá ſtaw řemeſlnjků.

Co tu widěl wěřegně.

TAkž gdauce, doſtaneme ſe do vlice kde ſe žiwnoſti prowodj, kteráž zaſe na mnoho menſſjch vliček a plácků rozdělená byla, a wſſudy rozličných ſýnj, djlnj, wýhnj, werſſtatů, krámů, baud, s přerozličným potworným nádobjm plno: okolo nichž ſe diwně lidé zatáčeli, wſſe s třjſkánjm, bauchánjm, wrzánjm, ſſkřjpánjm, hwjzdánjm, pjſkánjm, ſautánjm, haukánjm, chřeſtánjm, a ſſauſtánjm rozmanitým. Widěl ſem tu gak ſe někteřj w zemi hrabali a kutali: buď po wrchu gi páragjce, aneb ſe ſkrze wnitřnoſti gegj gako krtice prorý-

Digitized by Google

rywagjce. Ginj se máchali w wodě, na řekách y na moři: ginj párali w ohni; ginj zewlowali do powětřj; ginj zápasyli s zwěřj; ginj s dřjwjm a kamenjm; ginj ledcos sem a tam přenássели a přewáželi. Y dj mi tlumočnjk: Hle gak to bystré a weselé práce! medle coť se tu neylép ljbj! Gá řekl: Můž býti že tu weselosti gest něco: gá wssak mnoho při tom natáhánj widjm, mnoho stonánj slyssjm. Ne wsseckoť gest těžké, řekl: nahlédněme bljž do těch některých wěcy. Y wodili mne skrze ně pořád, a prohlédal sem wssecko: a chytal se také po mjstech toho y giného, pro zkussenau: ale wsseho wypisowati na tomto mjstě ani nemohu, ani nechcy. Než co sem tu weřegně wyssetřil, toho nezatagjm:

Předně, spatřil sem že wssickni ti lidsstj obchodowé gen práce gsau a kwaltowánj, a každý něgaké swé nepohodlj a nebezpečenstwj má. Widěl sem tu zagisté, že kteřj zacházeli s ohněm, byli gako mauřenjnowé osmahlj a očadlj, gimž břinkot kladiw wždycky w ussjch wzněl, a půl sluchu zaměstknáwal, záře ohně wždycky se gim w očjch blysstěla, a kůže s připálenjm tytýmž se poklápowala. Kteřj obchod wedli w zemi s temnostmi a hrůzami bylo towaryšstwj gegich: a ne gednau se přihodilo že se zasuli. Kteřj v wodách pracowali, mokli co doch, drkotali zymau co osyka, wnitřnosti gim sprowěly, a nemalý gich djl hlubinám za podjl se dostáwal. Kteřj se s dřjwjm, kamenjm, a ginými hmytnost-

Wssickni obchodowé gsau kwaltowánj nebezpečná.

mi zaneprazdňowali, plnj byli mozolů, stonánj a vstánj. Widěl gsem zagisté gak někteřj oslowské práce měli, s nimiž se až do potu, a do vstánj, a do vpadu, a do vrazu, a do přetrženj, natáhali a namáhali: gessto tjm swým bjdným pachtowánjm chleba sotwa obhágiti mohli. Widělk sem giné, takť gest, že se lehčegi, a zwysstněgi žiwili: ale zase, čjm méně kwaltowánj, tjm wjc neprawosti a fortelů tu bylo.

Kwaltowánj vstawičná. Druhé, widěl sem, že wssecka práce člowěka gest pro vsta geho. Nebo co kdo vhnal, wsse to sobě a swým do vst wecpal: řjdké wymjnjc, kteřjž vstům vtrhagjce, do pytljků kladli. Ale ti widěl sem opět, že aneb děrawj byli, co se nasypalo prssele zas, a ginj zbjrali; aneb někdo přigda vtrhl mu geg; aneb sám někde zawadě geg sobě odcesl, neb protrhl; neb wždy ginau nějakau přjhodau zmrhal. Tak že sem to patrně widěl, že se těmi lidskými zaměstknánjmi gen woda přeljwá: dobýwagj se penjze, a odbýwagj zas: s tjm toliko rozdjlem, že snáze odcházegj než přicházegj, buď že se skrz vsta aneb skrz truhly přeháněgj. Protož sem také wjce wssudy nuzných než možných spatřil.

Kwaltowánj těžká. Třetj, spatřil sem, že každá ta práce celého člowěka wyhledáwá. Ohlédalli se kdo, a drobet wáhawě sobě počjnal, hned zůstáwal w zadu, hned mu wssecko z rukau lezlo, a než zwěděl, na korábu se octl.

Čtwrté, wssudy sem mnoho nesnadnosti znamenal. Než se kdo do obchodu wprawil, dobrý djl žiwota mu minul: a wprawě se, nedalli welmi bedliwého na sebe pozoru, hned mu zase wssecko zpět sslo: nýbrž y při neybedliwěgssjch sem shlédl, že se tak často se sskodau, gako s zyskem, potkáwali. Kwaltowánj nesnadná.

Páté, widěl sem wssudy (zwlássť mezy obchodem podobným) plno záwisti a nepřjzně. Nawalowaleli se komu wjc práce, aneb že se od něho wjc nosylo, sausedé hned sskaredě hleděli, zuby sskřipěli, a mohlili gak, gemu to zkazyli: odkudž různice, newole, hřessenj pocházelo: a někteřj z netrpěliwosti nádobj od sebe házegjc, w zahálku a dobrowolné korábnictwj, giným nawzdoru, se dáwali. Kwaltowánj záwist roznĕcugjcý.

Ssesté, shlédl sem mnoho wssudy falsse a sſalby. Co kdo dělal, zwlássť ginému, wsse na odbyt, ledabylo, dělal: prácy swau mezy tjm, gak neywýš mohl, welebě a nadsazuge. Kwaltowánj hřjssná.

Sedmé, nalezl sem tu mnoho zbytečných marnostj: nýbrž wětssj djl těch zaměstknánj, že negsau než sama pauhá marnost, a neužitečné bláznowstwj, poznal sem gistotně. Poněwadž zagisté lidské tělo skrownickým a prostickým gjdlem a pitjm se přechowati; skrownickým a prostickým rauchem přiodjti; skrownickým a prostickým stawenjčkem přichrániti dá: patrné gest, že malické a skrownické o ně péče a práce potře- Kwaltowánj marná y zbytečná.

třebj, tak gakž za starodáwna býwalo. Toho pak tuto shledal sem že swět sauditi neb neumj, neb nechce; poněwadž k wycpáwánj a naljwánj břicha tak mnoho a tak neobyčegných wěcý užjwati zwykli, že k shledáwánj gich weliký lidu djl po zemi y po moři kwaltowati se, a sýlu y žiwot w ssanc sázeti musý: na kterýchž přestrogowánj opět obzwláštnj mistři býti musegj. Podobně se s shledáwánjm k ssatstwu a stawenj rozličných materyj, a s dáwánjm gim rozmanitých potworných kstaltů, nemalý lidu djl zaneprazdňuge: což wsse zbytečné a marné, často y hřjssné gest. Tak podobně řemeslnjky sem spatřil, gegichž wssecko uměnj a práce gest, dětinské titěrky, aneb také giné hřičky k strogenj kratochwilj a mařenj času, dělati. Giné nadto, gegichž práce byla, nástroge ukrutnosti, meče, tulichy, čekany, ručnice ɀc. wsse na lidi, strogiti a množiti. Gakýchž wssech žiwnostj s gakým lidé swědomjm, a s gak potěssenau myslj hleděti mohau, gá newjm. Než to wjm, kdyby se z těch gegich pracý co nepotřebného, zbytečného, a hřjssného w nich gest, wynjti a odmjsyti mělo, žeby wětssj djl lidských obchodů klesnauti musel. Protož, pro tuto, y wýš připomenuté přjčiny, nic sobě tu oblibiti nechtěla mysl má.

Kwaltowánj howadům wjce než li em

8 Zwlásstě pak, naposledy když sem widěl, že se tu gen tělem a tělu pracuge: gessto by člowěk předněgssj wěc w sobě mage, dussi, tu ney-

neypředněgi w práce zawoditi, té zysků neypředněgi hledati měl. případagjcý.

9 Gednu wěc ze gména připomenauti se widj, gak mi se mezy formany po zemi, a mezy plawcy na moři wedlo. Když sem tak, djlny řemeslnjků přehlédage, teskuil, řekl Mámilowi Wssudybud: Widjm gá že ge toto cosy neposedawého, rtuk wždycky se mektati chtjcý: protož mu žádné gedno mjsto newonj, k němužby se přiwázati dáti chtěl. Wkažme mu prostranněgssj, ku ceský, kdež wždycky sem tam přes swět se přenássetí a gako ptáku létati, wolno. Negsem proti tomu, řekl sem, y toho zkusyti. Gsli sme tedy.

10 A hned vzřjm hauf lidj sem tam se wrtjcých, a wsseligaké wěcy, až y třjsky, prst, hnůg, shledáwagjcých, zbjragjcých, forzdwjhagjcých, a do břemen fasugjcých. Ptám se co to? Oni, že přes swět hostrogj. Gá: a proč ne bez těch tjhot? lehčegiby geli. Oni: blaud gsy ty. Gakžby geli? to gegich křjdla. Křjdla? řku gá. Křjdla arcy. Nebo to gim dáwá y vmysl, y dobrau při tom mysl, y pas, a glegt, wssudy. Či mnjš že se darmo po swětě taulati wolno? z toho oni musegj wyžiwenj, přjzeň, y wssecko bráti. Hledjm tedy: a ay oni, co kdo neywjc břemen těch shledati mohl nawázjc na sstráky gakés s podělanými koly wáleli, a ssraubowali: pak spřipjnagjc k nim howada, tak se se Kwaltowánj formanské ho žiwota.

wssjm

wſſjm tjm přes wrchy, hory, doly, zmoly ſſtro-
towali a pachtowali, že to znamenitě we-
ſelý žiwot, ſobě libugjce. Gakož ſe y
mně z prwopočátku zdálo. Ale gakž ſem
ge tu y tam w blátě wáznauti, káleti ſe
a máchati, natáhati a namáhati, též od
deſſtů, ſnihů, ſlot, metelic, zym, hork,
rozličná nepohodlj ſnáſſeti, widěl: gako
y na paſých wſſudy na ně čjhati, wſſed'o
gim přetřáſati, wačky wyprazdňowati
(an nic k zniknutj toho hněw, trhánj
a ſapánj, nepomáhal): tolikéž laupežnau
po ſylnicých zběř autoky na ně činiti, a
duſſi gegich wždycky na ſſancých ſtáti,
ſem ſpatřil, zodnechtělo mi ſe toho.

Plawecké-ho žiwota nepohodlj.

11 Prawili tedy, že giný geſt po-
hodlněgſſj po ſwětě létánj způſob,
platwbami: tu že ſe člowěk neztřaſe,
nezkálj, newwázne, ale od gednoho
krage ſwěta k druhému ſebau ſtřjle-
ti může, wſſudy nowého, newjda-
ného a neſlýchaného něco, nalézage.
Y wedli mne k kragům země, kdež ſme
před ſebau nic newiděli, než nebe a wodu.

Wypſánj ledj.

12 Tu mi do gakés chalaupky
wſtaupiti kázali, z prken zhlobené. A
ta neſtála na zemi, aniž byla po
dezděná, neb podwalami gakými,
ſlaupy a podporami, vtwrzená: ale
ſtála na wodě, a wiklala ſe ſem tam,
takže y wſtaupiti do nj s rozmyſlem
bylo. Wſſak když ginj tam ſſli, ſſel
ſem, abych ſe neſmělým nezdál, y
gá: nebo prawili, že to náš wůz.

Wy-

Myſle pak gá, že giž pogedem, aneb, gakž prawili, poletjme: ank my tu den, druhý, třetj, deſátý, ſtogjme. A co pak to, djm gá? wſſak ſte prawili že ſebau ſtřjleti budeme od gednoho krage ſwěta k druhému, a my nemůžeme z mjſta nikam. Oni, že až nám tahauni přigdau: a wyprawugj mi, že oni tahauny magj, kterýmž ani hoſpody, ani maſſtale, ani obroku, ani oſtruhy a biče, netřeba, než gen zapřáhnauti a geti: gen abych počkal, že vhlédám. A vkazugj mi mezy tjm, opratě, prowazy, ſſle, wáhy, brdce, oge, náprawy, rozwory, klanice a ſochory rozličné; wſſe ginak než při formanſkém faſuňku. Byl zagiſté toto wůz ležatý, hřbetem znak, ogem (ze dwau neydelſſjch gedlj vdělaným) zhůru do powětřj ſtrmjcý: od gehož ſſpice prowazowé ſe rozbjhali k bitům wůkol s mřežowánjm a žebrowánjm rozličným. Náprawa toho wozu byla w zadu, v njž ſedě gediný člowěk chlubil ſe že wſſecku tu bohopuſtu obrátj kam chce.

13 Wtom zawane wjtr. Nuž chaſa náſſe zhůru, běhati, ſkákati, křičeti, wýſkati, začnau: geden ſe chytá toho, giný giného: některj po těch prowazých zhůru a dolů, co wewerky, ſebau házegj, bidla ſpauſſtěgj, rohože gakéſy ſwinuté rozpauſſtěgj, a co wjc toho. Gá, co pak to? oni, že zapřáhagj. A hledjm, a ay ty rohože ſe nám wydmau, gako ſtodoly (oni prawili že to náſſe křjdla) a wſſecko

Wypſánj plawby.

to počne nad námi fičeti, a pod námi se woda střihati a střjkati: a než gá zwjm, ant se nám břeh, y země, y wssecko, z očj ztratj. Gá, kam sme se pak děli? Co to bude? Oni, že letjme. Y nu tedy, lekmež we gméno Božj, řekl sem: djwám se, gak to s námi prudce gde, ne bez ljbosti syc, wssak také ne bez strachu. Nebo wyssel-li sem wen, djwati se, záwrat mne podgjmal: wlezl-li sem na dno, strach od ssustjcý násylně okolo stěn wody, obstupowal mne. A tu mi na mysl gjti počalo, nenj-li to předce těžká opowážliwost, tak wzteklým žiwlům, wodě a wětru, žiwot swůg swěřiti? a tak zwmyslně smrti w hrdlo lézti, od njž tu nic dále negsme než na dwa prsty; gak totiž tlusté gest prkno to, mezy mnau a strassliwau propastj. Wssak vmjniw strachu na sobě nedati znáti, mlčel sem.

Nechutenstwj na moři.

14 Wtom mne puch gakýsy syrowý zarážeti počne, a mózk y wssecky wnitřnosti mi progma powalj mne. Tu gá se (gako y ginj způsobu tomu nepřiwyklj) wáljm, řičjm, rady sobě newjm, wssecko se we mně rozplýwá, a ze mne lege: že se neginak zdálo, než že gak hlemeyžď na sluncy, tak my tu na té wodě, se rozplyneme. Tu nařjkati na sebe y wůdce swé počnu, neweře, aby žiwu zůstati možné bylo: ale od nich wssech mjsto politowánj smjch sem měl. Widěli zagisté zkussenjm (čehož sem gá newěděl) že ten způsob nebu-

de leč některý den trwati: gakož tak by=
lo, a ſýla má pomalu ſe wracela zaſe,
a poznal ſem, že wzteklé to moře toliko
mne tak přiwjtalo.

15 Ale což? těžſſj oněch wěcy hned Vtiſſe=
přiſſly. Opuſtil nás wjtr, křjdla nám nj na
ochljpěla, my ſtanuli, na wlas ni= moři.
kam nemohauce. Gá opět ſe wra=
ſſtiti, co to bude, zaneſſeni ſme tu do těch
puſtin mořſkých, ach wygdemeliž zaſe?
ach vhlédámeliž geſſtě zemi žiwich? O
matko milá země, země matko milá,
kde gſy? Wodu rybám, tebe nám,
dal ſtwořitel Bůh. Ryby ſe bydliſſ=
tě ſwého, ach rozſſaffně, držj: my
pak neſmyſlnj ſwé opauſſtjme. Ne=
přiſpěgelit nám nebe na pomoc, giž=
tě nám w ſmutné té propaſti zahy=
nauti. Takowými kormutliwými my=
ſſlenjmi trápiti ſe nepřeſtal duch můg:
až teď plawcy křičeti začnau, gá wyběh=
na, co to? oni, že wjtr gde. Y hle=
djm, a newidjm nic: oni předce rozpjna=
gj. Y přigde, pochytj nás, a neſe zas.
Což wſſechněm přineſlo radoſt: ale kte=
ráž nám hned zhořkla.

16 Rozmáhalo ſe zagiſté to wánj tak Bauře
náſylně, že negen námi, ale y těmi pod mořſ=
námi hlubinami, zmjtáno bylo, až hrů= ſká.
za k ſrdcy ſſla. Nebo moře wlnami
takowými odewſſad ſe wálelo, že
ſme gako po wyſokých horách, a
hlubokých údolých, gednak zhůru ge=
dnak dolů, chodili. Někdy námi z
hů=

hůru střelilo, že sme sobě měsýce dosáhnauti mocy zdáli: z toho zase zstupowali sme gako do propasti. Tu se zdálo že nás proti nám gdaucý, neb pobočnj, wlna přikwáčj, a hned na mjstě potopj: ona pak podnesla wždycky, toliko že nás ten prkenný koráb sem tam odrážjn, a od gedné wlny druhé podáwán gsa, gednak na ten gednak na druhý bok dopadal, gednak předkem kolmo z hůru, gednak dolů, strměl. Odkudž negen wodau wždycky na nás a přes nás do powětřj střjkáno, ale my ani státi ani ležeti nemohauc, z boku na bok sme přemjtáni, gednak na nohy gednak na hlawu stawenj. Z čehož záwrat, a wsseho wssudy s námi se podwracenj, pocházelo. Což když dnem nocý trwalo, každému sauditi snadno gakých se tu hrůz a strachů pocýtiti musylo. Ymyslil sem sobě: Ach titoť lidé, mimo wsseckу co gich swět má pobožnými býti přjčinu magi, po tu hodinu žiwotem swým gisti negsauce. A ohlédage se po nich, gak nábožnj gsau, widjm že gednostegně předce, gako w krčmě, žerau, pigi, hragi, chechtagi se, oplzle mluwj, zlořečj, a wsselikau prostopassnost prowodj. Nad čjmž se zkormautě, napomjnati gich počnu, y prosyti, aby kde gsme pamatowali, a takowých wěcý přestanauce k Bohu wolali.

Než

Než co platno? gedni mne wyſmáli, druzý na mne fukali, třetj opřáhali, čtwrtj wyhoditi ſtrogili. Mámil můg, abych mlčel, a hoſtem ſe w cyzým domě býti pamatowal, kdež hluchým a ſlepým býti neylépe geſt. Ach nemožné geſt, djm gá, aby ta wěc na dobré wyſſla s těmi obyčegi. Tu oni opět w ſmjchy. Gá nezbednoſt takau wida, mlčeti ſem muſyl, praſku wſſak negakého při nich ſe boge.

17 Wtom ſe bauře sſylj, a proti nám wichr ſtraſſliwý ſtrhne. Tu ſe teprw moře wlnami až k nebi kauřiti začne, tu nás ſobě wlny gako miče podáwagj, tu ſe hlubiny odwjragj, a nás gednak ſehltiti pohrožugj, gednak zhůru zaſe wymjtagj: tu nás wjtr w kolo bere, a gednák ſem gednák tam námi házý, až praſſtělo wſſecko, gakoby ſe na ſtatiſýce kuſů roztřjſſtiti mělo. Tu gá zmrtwěl wſſecek, nic giž před ſebau newida než zahynutj. Onino náſylj giž odolati ne oſtauc, a na ſkály neb mělčiny wehnánj ſe bogjc, křjdla ſtrhowali, a háky gakéſy weliké železné, na přetluſtých prowazých, wyhazowali: tak ſe na mjſtě zdržeti ažby bauře pominula, trauſſagjc. Ale nadarmo. Někteřj zagiſté z oněch po prowazých lezaucých prudkoſtj wětru gako hauſenky zházýni, a do moře wmetáni: těmto týmž náſylým kotwy ſe zutrhowaly a w hlubinách ztonuly. A tu teprw lodj náſſe s námi giž bezewſſj obrany,

Lodj potopenj.

ny, gako na prawdě řeky třjsstka, zmjtati se počala. Obrům pak oněm železným swéwolným teprw také srdce se trastilo: bledli, trnuli, co sobě počjti newěděli, na Boha teprw zpomjnali, k modlitbám napomjnali, y sami ruce zpjnali. Tu lodj s námi gednak na dně moře wsedati, gednak o skryté pod wodau skálj se bjti, a skrze to padati a pukati, začne. Tu se woda rozsstjpeninami těmi k nám lege: kterauž ač wylewati čjm a gak kdo pro starost pro mladost mohl poraučjno, platno wssak nic nebylo, tlačila se násylim k nám, a nás w sebe. Tu pláč, křik, vpěnj nesmjrné, žádný nic před očima newiděl než vkrutnau smrt. A wssak že žiwot milý chytal se čeho kdo mohl, tabulj, desek, holj, zdaby se tjm od potopenj vbrániti, a snad někam wždy wyplauti mohl. Až y gá když se naposledy lodj rozsmekla, a wssecko potonulo, čehosy se chytě, wyssel sem s nemnohými na břeh gakýsy; giné sehltila wssecky strasslíwá ta propast. Kdež od zděssenj a hrůzy sotwa se probraw, swým wůdcům domlauwati začnu že mne w to vwedli. Oni, že to nesskodj mi: když sme gen wybředli, abych byl mysli dobré. Wěru mysli dobré: do swé neydelssj smrti na nic podobného nawésti se nedám.

18 Hledě pak, widim že ti semnau wychwáceni zase tam běžj, a znowu do korábů sedagj. Y gdětež na wssecko nesstěstj, řekl sem, opowážliwj lidé: ani

ani se wjc djwati na to nechcy. Tlumočnjk můg: Nekaždý gest tak rozmazaný, dj: pěknát gest milý brachu statek a zbožj! pro nahnánj geho musý že člowěk y žiwota odwážiti. Na to gá: Co gsem howado, abych pro tělo toliko, a tělu naháněge žiwot w ssanc sázel. Ba wssak toho ani howado nečinj, člowěk owssem, předněgssj wěc w sobě mage, dussi, týby zysků a rozkossj hledati měl.

Kap. X.

Pautnjk staw včených prohlédá: neyprw weřegně.

Y Řekl ke mně wůdce můg: Giž gá mysli twé rozumjm, kam tě táhne: mezy včené s tebau, mezy včené, to pro tebe wnada, to lehčegssj, to pokogněgssj, to mysli vžitečněgssj žiwot. Ba tomuť gest tak, dj Tlumočnjk. Nebo co rozkossněgssjho býti může, gako aby člowěk nechage a nedbage hmotného toho těla kwaltowánj, s samým wsseligakých wsslechtilých wěcý zpytowánjm zacházel? Toť w prawdě gest, což smrtedlné lidi nesmrtedlnému Bohu podobné, a téměř rowné činj, aby gako wssewědaucý byli, co na nebi, na zemi, w propastech gest,

neb bylo, neb bude, wssecko stjhagjce, wssecko znagjce; ač ne wssechněm w gednostegné dokonalosti, prawdak gest, toho se dostáwá. Wedtež mne tam, proč messkáte, řekl sem.

Tuhý napřed exámen.

2 Y přigdeme k bráně kterauž mi Disciplinam gmenowali: a ta byla dlauhá, vzká, a tmawá, plná zbrogných strážných, kterýmž se každý kdo do vlice včených chtěl, opowědjti, a průwodu žádati musel. Y widěl sem že hauffowé lidu, zwlásstě mladého přicházeli, a byli hned na rozličné trpké exámeny bráni. Neyprwnègssj exámen při každém byl, gaký měssec, gaký zadek, gakau hlawu, gaký mozek (což z wozhera saudili) a gakau kůži přinássj. Byla-li hlawa ocelíwá, a mozek w nj ze rtuti, zadek olowěnný, kůže železná a měssec zlatý, chwálili, a hned ochotně dále wedli: neměl-li kdo toho paterého, aneb mu kázali zpět, aneb sspatně tussjc, tak na zdařbuh přigjmali. Y řekl sem, diwě se: Co pak gim tu na tom paterém kowu záležj, že se tak pilně na to wsse dobýwagj? Ba mnoho, dj Tlumočnjk. Nemáli kdo ocelíwé hlawy, rozpukne se mu: nemáli w nj tekutého mozku, nebude z něho mjti zrcadla: nemáli plechowé kůže, newytrpj formacy: nemáli olowěnného sedadla, newysedj nic, roztrausý wssecko: a bez zlatého měssce, kdeby nabral času, kde

mi-

miſtrů, žiwých y mrtwých? Či mnjš že tak weliké wěcy darmo přicházeti mohau? Y porozuměl ſem kam ſe to směřuge, že ſe k tomu ſtawu, zdrawj, wtip, vſtawičnoſt, trpnoſt, a náklad, přináſſeti muſegj: a řekl ſem, takť ſe tedy opprawdu řjcy můž, Non cuivis contingit adire Corinthum. Nekaždému ſe dřewu doſtane býti ſladrem.

3 Y wegdeme dále do brány, a widjm, an každý ten ſtrážný, gednoho neb wjce gich na prácy wezma, a s nim ſe wedá, do vſſj mu cos dmýchá, oči protjrá, nos a chřjpě wyparuge, gazyk wytahuge a obkraguge, ruce a prſty ſkládá a rozkládá, a newjm co wjc nedělá. Někteřj ſe y hlaw prowrtowati, a cos nalewati pokauſſeli. Nadčjmž Tlumočnjk zděſſeného mne wida, nediw ſe, řekl: Včenj ruce, gazyk, oči, vſſi, mozek, a wſſecky wnitřnj y zewnitřnj ſmyſly ginakſſj než hlaupý lidu obor mjti muſegj: protož ſe tu přeformowáwagj, a to bez práce a odpornoſti býti nemůž. W tom pohledjm a ſpatřjm gak nebozý mnoho od toho přeformowánj dáwati muſeli. Ne o měſſcy, než o kůži, gjž muſeli naſtawowati, prawjm. Tytýž zagiſté pěſt, raſige, ferule, metla, na ljcy, na lebu, na hřbetě, pod ſedadly, ſe octla, až krwawau cedili, a téměř nappřád prauhů, ſſrámů, modřin, mozolů, plnj byli. Což někteřj widauc, dřjw než ſe gim dali, gen do brány nahlédnauc, cauſali: ginj

Neſnadné a bolestné k nim wcházenj. Memoria artificialis.

 ginj

ginj formowatelům těm z rukau se wy-draue, zwtjskali tolikéž. Menssj gich po-čet dotrwal, až na prostranno pússtěnj: až y gá také, do toho stawu chut mage, formacy tu sem, ač ne bez nesnadnostj a trpkostj, wystál.

Heslo každé-mu wče-nému dané.

4 Z brány když wycházýme, widjm že každému tomu ponabraussenému cey-dáwagj, po němžby že mezy wčence při-náležj, poznán býti mohl, kalamář za pás, za vcho péro, a do ruky práz-dnau knihu, k shledáwánj vměnj: y dostal sem toho také. Tu pak dj mi Wssezwěd: Nu giž tu máme čtwero rozcestj, do filozoffie, medycýny, Juris prudentiæ, a theologie: kam neydřjw chceme? Gak saudjš, řekl sem. On zase: dogděme neyprw na plac kdež se wssickni scházegj, aby se na ně zespol-ka podjwal: potom Auditoria po různu procházeti budeme.

Y mezy wčeny-mi ne-dostat-ky.

5 Y owede mne na něgaký rynk, a ay tu oblakowé sstudentů, mistrů, doktorů, kněžj, mládenců y ssediwců! Z nichž ně-kteřj po hromadách se držeti, spolu roz-mlauwagjc a dysputugjc: ginj se do kau-tů tiskli, giným z očj. Někteřj (což sem dobře wyssetřil, ale sem gim toho tam mluwiti nesměl) měli oči, a neměli gazyka; ginj měli gazyk, a neměli očj, někteřj toliko vssi, bez očj a gazyka 2c. takž sem porozuměl že y tu nedostatkowé přebýwagj. Wida pak gá, že wssickni tito odtud wychá-zegj, a zase tam wcházegjce, gako wčely

zau-

z aule a do aule ſe motagj, podobnu abychom tam také weſſli.

6 Takž wegdeme: a ay tu ſjň weliká, gjž ſem ani konce neznamenal, a w nj po wſſech ſtranách plno polic, přjhrad, ſſkatulj a krabic: žeby gich na ſta tiſýcých wozů neodwozyl, a každá měla ſwůg nápis a tytul. Y řekl ſem: Do gakéž ſme toto pak apatéky weſſli? Do apatéky, řekl Tlumočnjk, kdež ſe lékowé proti neduhům myſli chowagj: a ta wlaſtnjm gménem bibliotéka ſlowe. Pohleď gacý tu neſkonalj ſkladowé maudroſti! Hledě tedy gá widjm včenců páteře přicházegjcých rozličně ſe okolo toho zatáčeti. Někteřj negpěkněgſſj a negſubtylněgſſj wybjragjce, po kuſu z nich wytahowali a do ſebe přigjmali, powlowně ſobě žwýkagjce a zažjwagjce. Gá přiſtaupě k gednomu, tázi ſe, co to dělá? Odpowěděl mi: Proſpjwám. A gaká w tom chut? djm gá. On zaſe: Dokud ſe to w vſtech žwýká, náhořkoſt neb nákyſeloſt čjti, potom ſe obracý w ſladkoſt. A nač pak to, řekl ſem. Odpowěděl: Lehčegi mi to přicházý wnitř noſyti, a gſem tjm giſtſſj: A co vžitku newidjš? Y hledjm na něg pilněgi, a widjm geg tluſtého a tučného, barwy kráſné, oči ſe mu gako ſwjce ſtkwěly, řeč byla pozorná, a wſſecko při něm čilé. Y dj mi Tlumočnjk: Owſſem pak tito. Wypſánj bibliotéky.

7 Y pohledjm, a ay někteřj tu welmi lakotně ſ tjm zacházegj, pořád co gim k rukám přiſſlo, do ſebe cpagjce. Na něž pilněgi hledě, newidjm nic aby gim Neřád w ſtudowánj.

barwy, neb těla, neb tuku co přibýwalo, kromě samého břicha odutj a rozecpánj: a widjm že co do sebe nacpali, zase to wrchem y spodkem nezažité z nich lezlo. Někteřj z těch takowých y w záwrat wpadali, a s smyslem se pomjgeli: někteřj od toho bledli, schli, y mřeli. Což ginj widauc na ně sobě vkazowali, a gak nebezpečno s knihami (nebo tak krabicým těm řjkali) zacházeti, sobě wypprawowali, někteřj prchali pryč: ginj aby gen opatrně s nimi zacházeli, napomjnali se. Protož toho do wnitř nepřigjmali, než z předu y zadu pytljků a mossen sobě nawěsyc, do těch ty sskatule (neywjc na kterých napsáno widěli, Wokabulář, Dykcyonář, Lexicon, Promtuarium, Florilegium, Loci communes, Postille, Konkordancý, Herbář ꝛc. každý gak k swé wěcy býti saudil) cpali: a ty nosyc, když co promluwiti neb napsati bylo, z kapsý wytahowali, a odtud do vst a péra brali. Gá znamenage to, řekl sem: Tito tussjm w kapsých vměnj nosý? Odpowěděl Tlumočnjk: Memoriæ to subsidia; čis neslýchal? Slyssel sem pak od některých ten způsob chwáliti, že ti prý gen vsezené wěcy wynássegj. A můžeť býti: než gá sem giné tu nepohodlj znamenal. Přihodilo se při mé přjtomnosti, že někteřj swé sskatule roztrausyli, a některým když gich poodložili, oheň zegma se popálil. Ach gakého tu běhánj, rukama lomenj, nařjkánj, na retu wolánj! nechtěl žádný po tu chwjli wjc dysputowati, psáti, kázati; než zwěsa hlawu

cho=

chodil, chaulil se, rděl, v koho wěděl prosbau y penězy zase nádobjčko shledáwage: gessto kteřj wnitř zachystánjčko měli, takowé přjhody ne tak se báli.

8 Gá mezy tjm opět giné spatřjm, kteřjž ani ne do kapsy sobě ty sskatule dáwali, než nosyli do pokogjků kamsy: za nimiž wegda, widjm ani pěkná na ně pauzdra strogj, rozličnými barwami ljčj, někteřj y střjbrem a zlatem obkládagj, do polic pořádagj, a zase wytahugjc na ně hledj: pak zase skládagj a rozkládagj, přistupugjce a odstupugjce, sobě y giným, gak to pěkně stogj vkazugj, wsse powrchu: někteřj také časem na tytule, aby gmenowati vměli, nazýrali. Y djm: Co pak tito lasskugj? Odpowj Tlumočnjk: Milý brachu, pěkná wěc gest pěknau mjti bibliotéku. Y když se gj nevžjwá? djm gá. A on: Y ti kdož bibliotéky milugj, mezy včené se počjtagj. Gá sobě na mysli: gako někdo kladiwo a kljssti hromady mage, a k čemu gich vžjwati newěda, mezy kowáře. Řjcy wssak toho, abych sobě nětco nevtržil, nesměl sem. Estudenti bez sstudowánj.

9 Než wygdauc my zase na syň, vzřjm gá ze těch apatekářských nádob wždy wjc a wjc po wssech stranách přibýwá, a hledjm odkud ye pak nosý? Y widjm, že z gakéhos zastřenj: za kteréž gá také wegda, spatřjm mnoho saustružnjků, ani ted geden nad druhého pilněgi a kstaltowněgi, z dřewa, kostj, kamenj, a rozličných materyj, sskatule ty formugj, a mastj, ci drjákem naplnic, k obecnému vžjwánj dáwagj. A Tlumočnjk mi dj: Neřád w knih spisowánj.

Tito gsau ti chwály a wsselikého zwelebowánj hodnj lidé, kteřjž neyvžitečněgssjmi wěcmi pokolenj swému slaužj, že pro rozmnoženj maudrosti a vměnj, žádné práce, žádného vsylj nelitugjce, slawnými dary swými s ginými se zdělugj. Y vdělá mi se chut podjwati se, z čeho a gak se to (co tak dary a maudrostj nazwal) dělá a strogj. A spatřjm gednoho tussjm či dwa, kteřjž wonná kořenj a byliny shledáwagjce, krágeli, třeli, wařili, dystyllowali, rozkossné drýáky, lektwáře, syrůpy, a giná žiwotu lidskému vžitečná lékařstwj strogjce. Naproti tomu giné spatřjm, že gen z giných nádob wybjrali, a do swých překládali: a těch bylo na sta. Y řekl sem: titok wodu přeléwagj. Odpowěděl mi Tlumočnjk: Y tak se vměnj množj. Nebo zdaž se gedno a též ginák a ginák přistrogiti nemůž? A k prwněgssjm wěcem wždy se něco přidati a přiopravwiti můž. A zkazyti také: řekl sem gá s hněwem, wida patrně že se faleš prowodj. Některý zagisté cyzý nádobky dopadna, aby swých několik naplnil, rozřjdil gak mohl, leda pomygj přiléwánjm: giný zase přidáwánjm lecgakés matlaniny, třeba prachu a smetj, zahustil, gen aby se také nowé zadělánj zdálo. Mezy tjm, nápisy nádherněgssj než onino přiwěssowali, a nestydatě gako ginj dryáčnjcy každý swé welebil. Kdež mi y diwno, y

Digitized by Google

hněwno bylo, že (gakž ſem prw nawrhl) řjdký kdo wnitřnj podſtatu examinowal, než wſſecko napořád aneb aſpoň bez rozdjlu, brali; a pakli kteřj wybjrali, gen zewnitřnjho křtaltu a nápiſů hleděli. A tu ſem porozuměl čjm to geſt, že gich tak málo k wnitřnj čerſtwoſti myſli přicházy: nýbrž čjm kdo těch léků wjce do ſebe hltal, tjm že ſe wjce dáwil, bledl, wadl a chřadl. Spatřil ſem pak přewelický djl milých těch drynáků, gimž ſe nikdý k žádnému lidſkému vžjwánj přigjti nedoſtalo, než gen molům a čerwům, pawaukům a mauchám, prachu a pleſniwoſti, naposledy ſmutným ſſkřinkám a zadnjm kautům, za podjl byli. Čehož bogjce ſe někteřj, gak brzy drynák ſwůg doſtrogili (ba někteřj drjw než ſtrogiti dobře začali) hned po ſauſedech, Præfacy, werſſů, Anagrammat, proſýce, běhali; hned patrony, kteřjžby nowým ſtrogům gména a měſſce půgcili, ſhledáwali; hned tytule a nápiſy gak neyozdobněgi ljčili: hned rozličných figůr a kuprſſtyků kwětowánjm gak neykaděřawěgi premowali: ſami to také lidem wſtřjc noſyli, podáwali, a gako řka bezděk cpali. Ale widěl ſem že napoſledy ani to giž nepomáhalo: proto že to přes přjliš přemnoženo bylo. Y litowal ſem negedněch, že mohauc čiſtý mjti pokog, bezewſſj potřeby a vžitku, nýbrž w ſſanc ſúzenjm gména ſwého, a ſe ſſkodau bližnjch w to drynáčnictwj ſe dáwagj. O čež když ſem náwěſſtj dáwal,

nenáwisť sem zýskal, gakobych obecnému dobrému překážel. Mlčjm giž gak někteřj z wěcy naprosto gedowatých ty swé konsekty strogili: tak že tak mnoho se trávenin gako lékařstwj prodáwalo a nelibě sem ten neřád nesl; ale nebyl kdo toho naprawiti.

Newole a různice.

10 Takž zase na plac včených wygdeme: a ay swáry, různice, rwačky, shon mezy nimi. Ridký tu byl kdožby s někým táhanice neměl: negen mladj (cožby se nedospělého wěku drzosti přičjsti mohlo) než y ti starcy wespolek se drancugjce. Nýbrž čjm kdo za včenėgssjho aneb sám sebe držel, aneb od giných gmjn byl, tjm wjce různic začjnal, a na giné wůkol sstermowal, sekal, házel, a střjlel, až hleděti hrozno bylo; pochwalu a slowautnost w tom sobě zakládage. Y řekl sem: Ale což to pro milý Bůh? wssak sem gá myslil, a takť mi od wás slibowáno, že toto neypokognėgssj staw gest: gá pak tak mnoho různic nacházým. Odpowěděl Tlumočnjk: Synu nerozumjs ty tomu: wssak se to oni brausý. Co brausý? řekl sem. An gá rány widjm, a krew, a hněw, a wražedlnau gedněch k druhým nenáwisť. Wssak sem podobného nic w žádném stawu řemeslnjků nespatřil. Bez pochyby, řekl on: oněch vměnj gsau řemeslná otrocká, těchto swobodná. Protož čeho se oněm nedowoluge, anižby

se

se při nich trpělo, toho těmto plná swoboda. Ale gak to řádem slauti má, řekl sem, gá newjm. Zbrog syc gegich na pohleděnj strassného se nezdálo nic. Nebo kopj, kordy, a tulichy, gimiž na sebe sekali a bodli, kozenni byli: gichž nedrželi w rukau, než w vstech. Střelba pak gegich byla z třtin a pjsku, kteréž prachem wodau rozpusstěným, nabjgegjce papjrowými sstásy na sebe házeli. Nic prawjm to, po wrchu hledě, hrozného se nezdálo: gá wssak wida, gak když někdo mjrně trejen byl, sebau trhal, křičel, winul, vtjkal, snadně mi porozuměti bylo, že to ne žert, než oprawdowý bog gest. Na někoho gich mnoho dotjrálo, až wssecko od mečů okolo vssj břiňkalo, a kulj papjrowých gako krupobitj naň padalo: někdo statečně se bráně obránil se, a wssecky odbůjce swé rozehnal: giný ranami gsa přemožen, padl. A widěl sem tu neobyčegnau ginde vkrutnost, že oni poraženým giž a mrtwým neodpausstěli, nýbrž tjm wjc a neljtostiwěgi na ně sekali a flekali, každý na tom který se mu giž nebránil, neyraděgi rekowstwj dokazuge. Někteřj s sebau mjrněgi zacházeli, wssak hádky a nedorozuměnj prázdni nebyli. Nebo sotwa kdo co promluwil, aby mu hned giný někdo na odpor neewstaupil, y o mih bjlýli gest či černý: y o oheň, horkýli gest či studený, hadruňky byly.

Weliká gegich zaplетenost.

11 Wtom se někteřj w ty neswornosti

wkládali, a ku pokogi raditi začali: čemuž sem gá se zradowal. Powstala y powěst, že wssecky rozepře k porownánj přigjti magj: a byla otázka, kdo to konati bude? Odpowědjno, že powolenjm Králowny Maudrosti, ze wssech stawů neysaudněgssj wybráni býti magj, gimž se moc dá, aby wyslýchagjce odporných stran při každé wěcy smysly, rozeznánj činili, a co prawěgssjho gest wyhlassowali. Yshluklo se nemálo těch kteřjž saudcowé býti měli, a chtěli: a shluklo se předně těch, kteřjž mezy sebau pro smyslů rozdjlnost různice měli, množstwj weliké. Mezy nimiž sem také widěl Aristotelesa s Platonem, Cicerona s Sallustiem, Scota s Aquinatem, Bartola s Baldem, Erasma s Sorbonysty, Rama a Campanellu s Peripatetyky, Copernyka s Ptolomeem, Theophrastia s Galenem, Hussa, Lutéra, a giné s Papežem a Jezujty, Brentia s Bězau, Bodina s Wierem, Sleidana s Suriem, SSmidlina s Calvinysty, Gomara s Arminyem, Fratres Rosæos s Filozofastry, a giných bez počtu. Gimž když Conciliatores žaloby a stjžnosti, důwody a odwody co wneykratssj slowa pogaté psané sobě podati poručili, oni takowé haldy knih nakladli, žeby k přehlédnutj gich ssest tisýc let nestačowalo: žádagjce, aby to summownj smyslu gegich ponawrženj na ten čas přigato bylo: dále pak potom, gakby potřeba ukazowala, ssjřegi swau wyswětlowati a prowozowati aby gednomu každému plná swoboda

zů-

zůstáwala. Y začali nahlédati do těch knih: a kam kdo nahlédl hned se odtud napiw, toho zastáwati počal, a wznikly mezy pány obrmany a smlauwcy weliké roztrzitosti, když ten toho, onen onoho zastáwal. A tak nezprawjc nic, rozprchli se; a včenj k hadrunkům swým se nawrátili: čehož mi do pláče ljto bylo.

Kap. XI.

Pautnjk přissel mezy filozoffy.

Y Dj mi Tlumočnjk: Nu giž tě, ale mezy samy filozoffy, gegichž práce gest k naprawenj nedostatků lidských prostředků wyhledáwati, a w čem prawá maudrost záležj vkazowati, vwedu. A gá řekl: Tuk se snad bohdá gistému něčemu naučjm. On řekl; Owssem: nebo to gsau lidé, kteřjž prawdu každé wěcy znagj, mimo gegichž wědomj ani nebe nic nedělá, ani propast ničeho neskrýwá; kteřjž žiwot lidský k ctnostem vsslechtile formugj, kteřjž obce a kraginy oswěcugj, kteřjž Boha přjtele magj, maudrostj swau k geho tagnostem dosahugjcý. Y podmež, řekl sem, podme mezy ně, prosým, tjm spjsse. Ale gakž mne tam vwedl, a gá množstwj starců, a diwné gegich trety spatřil, strnul sem. Tu zagisté Bion tisse seděl, Anacharsis se procházel, Thales létal, Hesiodus

Weřegné.

dus oral, Plato w powětřj Ideas honil, Homerus zpjwal, Aristoteles dysputowal, Pythagoras mlčel, Epimenides spal, Archimedes zemi odstrkowal, Solon práwa, a Galenus Recepty spisowal, Euclides měřil sýň, Cleobulus budaucý wěcy zpytowal, Periander powinnosti rozměřowal, Pittacus wálčil, Bias žebral, Epictetus slaužil, Seneca mezy tunami zlata seděě chudobu wychwalowal, Socrates o sobě každému, že nic newmj, powjdal, Xenophon na proti tomu každého wssemu naučiti slibowal, Diogenes z sudu wykaukage wssecky mimo gdaucý haněl, Timon wssechněm zlořečil, Democritus wssemu tomu se smál, Heraclitus naproti tomu, plakal, Zeno se postil, Epicurus hodowal, Anaxarchus prawil že to wssecko nic nenj, gen že se to tak zdá. Giných drobněgssjch filozúfkû mnoho bylo, a každý obzwláſstnjho něco prowodil: čehož sem ani nespamatowal wssecho, aniž mi se připomjnati chce. Djwage se pak na to řekl sem: Ale totiliž gsau ti mudrcowé, swětlo swěta? ach ach, gák sem se ginakssjch wěcý nadál. Wssak tu gako sedlácy w krčmě, každý wyge, a každý ginač. Řekl mi Tlumočnjk: Tys blaud, ty těm tagemstwjm nerozumjš. Gá slysse že tagemstwj gsau, počnu o nich bedliwě přemyssljowati, a Tlumočnjk počne mi ge wykládati. Wtom ay přistaupj gakýsy, také w filozofském habitu (gmenowal se Pawlem Tarsenským) possептal mi do ucha: Zdáli se sobě kdo maudrým býti w tomto swětě, budiž bláznem, aby maudrým učiněn

byl. Maudrost zagisté swěta tohoto, bláznowstwj gest v Boha. Nebo psáno gest: Zná Pán přemysslowánj maudrých, že gsau marná. S kterauž řečj poněwadž sem widěl, že co mé oči a vssi widj a slyssj, se srownáwá, ochotně sem na tom přestal, a podme někam ginam, řekl. Tlumočnjk pak můg bláznů mi nadal, že mage gá se od maudrých něčemu naučiti, od nich vtjkám. Ale gá ssel mlče, předce. 1 Cor. 3. 18, 19, 20.

2 Wesssli sme do Auditorium gakéhosy, kdež ay plno s tafičkami, mladých y starých, malugjcých litery, čárky a puňktjky: a když geden ginák než druhý napsal, aneb wyslowil, gednák se sobě wysmjwali, gednák wadili. Zatjm rozwěssowali po stěnách slowa, a hádali se o ně, co které kterému přigde zč. a tu ge skládali, rozkládali, přestawowali, rozličně. Načež gá nadjwage se, a nic mimo to newida, řekl sem: Tok gsau dětinské wěcy: podme ginam. Přissel mezy grámatyky.

3 Wesssli sme tedy do giné sýně, kdež ay mnoho gich stálo s penzljky, smlauwagjcých se, gakby slowa bud napsaná, a neb z vst do powětřj pusstěná, na zeleno, čerweno, černo, bjlo, a gakby kdo chtěl, barwena býti mohla. Yptal sem se, Načby to bylo? Odpowědjno mi: Aby se poslauchagjcýmu tak y ginak mozek zabarwiti mohl. A gá zase: Kljčenjli pak prawdy, či lži, těch ličidel se vžjwá? On, co přigde, řekl. Tak mnoho tedy tu falsse a mar- Mezy retoryky.

nosti, gak prawdy a vžitků, djm gá: a gdu odtud.

Mezy poëty. 4 Takž wstaupjme ginam: a ay tu hauff křepkých gakýchsy gonáčků, na wážkách odwažugjcých, a na pjdi odměřugjcých syllaby, a plésagjcých okolo toho a skáčjcých. Y diwjm se co to gest: a Tlumočnjk mi dj: Ze wssech vměnj která z liter powstáwagj, nenj řemeslněgssjho a weselegssjho nad toto. A co pak gest? djm gá. Odpowěděl: Co se prostým slow vljčenjm zprawiti nemůž, to se tjmto gich s faldowánjm zprawj. Wida pak gá že ti kteřj se tomu slow faldowánj včj, do gakýchsy knih nahlédagj, nahlédnu y gá, a widjm tam; de Culice; de Passere; de Lesbia; de Priapo; de Arte Amandi; Metamorphoses; Encomia; Satyræ; summau, frassky, básně, frege, a wsselikau bügnost. Což mi wssecku tu wěc gaksy zosskliwilo. Zwlásstě wida gá že kdo těm syllabomërcům pochlebowal, wssecko vměnj na zwelebowánj geho wynakládali; kdo se gim w hod newčinil, wsseligakými naň odewssad vsstjpkami házeli: tak že se toho vměnj gen aneb k pochlebowánj, aneb k sstjpánj, vžjwalo. Znamenaw tedy gá, gak to wássniwj lidé, pospjssil sem od nich chutně.

Mezy dyalekty-ky. 5 Odauce tedy, wkročjme do giného stawenj, kdež dělali a prodáwali Perspicilla. Y ptám se, co to gest? a odpowědj mi, že gsau Notiones secundæ, kdo ge má, že wssecko vhlédá, negen po-

wr-

wrchu, ale do wnitř wěcy: zwlásstě pak do mozku geden druhému nahlédati, a w rozumu gemu se přebjrati že můž. Y přicházeli mnozý a kupowali ty brylle, a mistři ge včili gak nastrkowati, a kde potřebj nakrucowati magj. Mistři pak kteřjž ge dělali obzwlásstnj na to byli, djlny swé po kautech magjce: ale nedělali gednostegných. Někdo dělal hrubé, giný malé; někdo okrauhlé, giný hranaté; a každý swé chwálil, a kupce wábil, a hádali se newkogitedlně, y házeli na sebe. Některý od každého kaupil, a wssecky sobě k nosu zpřipjnal, někdo gen gedny wybral a přilepil. Tu pak někteřj prawili, že předce nemohau widěti tak hluboko: ginj prawili že widj, a vkazowali sobě až za mozek gesstě, a za wssecky rozumy. Ale z těch negedny sem widěl, že když postupowati začali, hned přes kamenj a sspaiky, a do dolů (o nichž sem prw powěděl, že gich wssudy plno bylo) padali. Y ptal sem se: Gak pak to, poněwadž se skrze ty brylle wssecko widj, že těm vstrkům newyhýbagj? Odpowědjno mi, že ne brylle, než ti kdo gich vžjwati nevmětgj, winni gsau. Mistři pak prawili, že nenj dosti brylle dyalektyky mjti, než že se zrak gasným collyrium z fizyky a matematyky wyčistiti musy. Protož aby do giných Auditorij ssli, a zrak sobě propravili. Ssli tedy, geden sem, druhý tam. A gá swým wůdcům: Podmež y my, řekl. Ale toho sem

ne-

neobdržel dřjwe než až sem také ponaukánjm Wssezwěda, několikery ty brylle sobě zgednal, a zpřipjnal: a zdálok mi se, prawda gest, že cosy wjc widjm, a některá wěc několikerým způsobem widjna býti mohla. Ale sem wždy abychom dále ssli, že gá toho Collyrium o němž tu mluwili zkusyti chcy, dotjral.

Mezy fizyky. 6 Y ssli sme, a vwedli mne na negaký plac, v prostřed něhož vzřjm weliký rozložitý strom, na němž wsseligaké ljstj, a wsseligaké owoce (w sskořepinách wssecko) rostlo: prawili mu Natura. Filozoffů wůkol něho zástup byl, wzhlédagjcých a vkazugjcých sobě gak které ratolesti, listu, a owocy, řjkagj. Y řekl sem: Tito slyssjm že se gmenowati těch wěcy včj, ale aby přirozenj stjhati měli, gesstě newidjm. Odpowěděl mi Tlumočnjk: E to ne každý býti můž: než hleď na tyto. Y widjm některé wětwowj vlamowati, a ljstj y owoce rozwjnati, a kde na ořech přisslo zubami hrýzti, až gimi třeskotali: ale oni prawili že to sskořepiny prasstj: a přebjragjce se w nich chlubili se že gádro magj, tagně gedni druhým, ale řjdkým vkazugjce. Gá pak, nahlédage také mezy ně pilně, patrně sem widěl, že zewnitřnj syc ssupinu a kůru zhmožděnau a rozmačkanau měli, neytwrdssj wssak sskořepina w njž zawinuté gádro leželo, gesstě byla celá. Wida gá tu tedy y marnau honosnost, y daremné kwaltowánj (widěl sem zagisté, gak někteřj y oči sobě

wy-

wyhleděli, y zuby wylámali) pobjdl sem, abychom ginam ssli.

7 Takž wstaupjme do něgaké sýně, a ay tu páni filozoffowé kráwy, osly, wlky, hady, a wsseligakau zwěř; ptactwo, zeměplazy; též dřjwj, kamenj, wodu, oheň, oblaky, hwězdy a planéty, až y angely, před sebau magjce, dysputowali, gakby se každému tomu tworu to co od giných rozdjlného má odgjti mohlo, tak aby wssickni sobě podobnj včiněni byli. Y swlékali z nich, neyprw formu, pak materyi, naposledy wssecky připadnosti, až holé Ens zůstalo. A tu se hádali, gsauli wssecky ty wěcy gedno a též? gsauli wssecky dobré, a gsauli wssecky w prawdě tjm čjm gsau? a podobných na sebe wjc otázek dáwali. Kterýchž pozorugjc někteřj, začali se diwiti a wyprawowati, gak lidský wtip wysoko wyssel, že hle wssecku bytnost přesáhnauti, a wssech tělesných wěcý tělesnost odlausstiti, může a vmj: až sem se y gá w subtýlnostech těch kochati počal. Ale w tom geden wystaupě, wolal, že to gen gsau fantazye, aby toho nechali. Y potáhl některé po sobě: a ginj byli zhůru, za Hæretyky ge odsuzugjce, že od filozofie neywyěssj vměnj, a gako hlawu Artium, odtjti chtěgj. Kterýchž hadruňků gá naposlauchage se, ssel sem odtud.

Mezy metafizyky.

Unum, Verum, Bonum.

(P. Ramus.)

8 Wtom gdauce, trefjme mezy gakésy kteřjž plnau sýň cyfer magjce, přebjrali se w nich. Někteřj beraue z hro-

Mezy arythmetyky.

z hromady, rozſazowali ge; ginj
zaſe přehrſſljm ſhrňugjc, na hromád-
ky kladli: ginj opět z těch hromá-
dek djl obgjrali, a obzwláſſť ſypali:
ginj opět ty djly w gedno ſnáſſeli:
a ginj zaſe to dělili a roznáſſeli, až
ſem ſe tomu gegich djlu podiwil.
Oni mezy tjm wyprawowali, gak
w celé filozofij giſtſſjho uměnj nad
toto gegich nenj, tu že nic chybiti,
nic ugjti, nic nadbyti nemůž. Nač
pak to uměnj geſt? řekl ſem. Oni mé
hlauposti ſe podiwjc, hned geden přes
druhého diwy mi wyprawowati začnau.
Geden, že mi powj kolik huſy w ſtádě
letj, nepočjtage gich: druhý že mi powj
w kolika hodinách čiſterna pěti raurkami
wyteče. Třetj že mi powj, kolik w měſſ-
cy groſſů mám, nenahlédage tam ꝛc. až
ſe geden naſſel, kterýž ſe pjſek mořſký w
počet uwéſti podwolowal, a o tom hned kni-
hu ſepſal. (Archimedes) Giný přjkla-
dem geho (ale wětſſj ſubtylnoſti dokáza-
ti chtěge) dal ſe w počjtánj w ſluncy lé-
tagjcýho práſſku. (Euclides.) Užáſl
ſem ſe: a oni mi k ſrozuměnj poſlaužiti chtj-
ce, ukazowali ſwé regule, Trium, Societa-
tis, Alligationis, Falſi; kterýmž ſem gakž
takž wyrozuměl. Než když mne do neyzad-
něgſſj, genž Algebra, aneb Coſſa ſlowe, u-
wéſti chtěli, takowých ſem tam diwokých
gakýchſy klik a háků hromady ohlédal, že
mne o málo záwrat nepopadl: a zawra gi
oči, proſyl ſem aby mne odtud wedli.

Mezy geometry.

9 U přigdeme k ginému Auditorium, nad
nimž Ο'υδεὶς α'γεωμετϱητος εἰσίτω,

napsáno bylo: a gá zastawě se, budem-liž tam mocy, řekl sem, poněwadž tám geometry toliko paussťěgj? Pod předce, řekl Wssudybud. Y wegdem: a ay tu gich mnežstwj, kteřjž čáry, háky, křjže, kola, quadráty, puňkty, psali, každý sobě sám tisse. Pak geden k druhému přicházel, a vkazowali sobě: některý prawil že ginak býti má, a tento že dobře: tož se wadili. Wynalezl-li kdo nowau něgakau čáru neb kliku, wýskal radostj, a swolage giné vkazowal: kteřjž ckali, prsty a hlawami točili, a w swůg kaut každý běže, také sobě takowau dělal: geden trefil, giný ne: tak že wssecka ta sjň, po zemi, po stěnách, po stropě plná byla čar, a nedali sobě na ně sslapati, ani se gich dotýkati.

10 Kteřj mezy nimi neyvčeněgssj byli, wstupowali se do prostřed, a pokaussseli se očisy welmi vsylně, načež widěl sem že giž wssickni s otewřenými vsty očekáwagj: a bylo o tom řečj mnoho, gakby to nadewsseho swěta subtýlnosti diwněgssj bylo, a kdyby se wynalezlo, žeby giž nic nebylo nemožného. Gá tedy co to gest, wěděti žádostiw gsa, přistaupil sem, a spatřil že kolo mezy sebau magj, o něž otázka gest, gakby z něho Quadrát vdělán býti mohl. A když se toho s newypráwitedlnau pracý wyhledáwalo, rozstaupili se zase, aby každý o tom přemysslowal, sobě porucjc. Tožt po malé chwjli nenadále geden wyskočj, wolage, mám, mám, Præcipua apud Geometras controversia, de quadrando Circulo. (Joh. Scaliger.)

ta-

tagemstwj odkryté, mám. Y shlukli se k němu wssickni, widěti a diwiti se chwátagjce. A on wynesa welikau knihu in Folio, vkazowal gim. Y stali se hlasowé a prokřikowánj, gakéž po wjtězstwj býwá. Ale tomu plésánj giný hned brzo přjtrž včinil, co hlasu měl křiče, aby se mámiti nedali, že Quadrát nenj: a postawiw gesstě wětssj knihu, wssecky onoho domnělé Quadráty zase w kola obrátil, mocně to prowodě, že oč se onen pokusyl toho dowésti člowěku možné nenj. Y sklopili wssickni hlawy, a nawrátili se k čárám a klikám swým.

(Joh. Clavius.)

Mezy geodety.

11 My pak odtud do giné sýně sme přissli, kdež prsty, pjdi, lokty, sáhy, wáhy, mjry, sochory, hewery, sskřipce, a podobné nádobj, prodáwali, a plno bylo měřjcých a wážjcých. Někteřj samu tu sýň měřili, a každý téměř ginák naměřil, pak se nesnadnili, a měřili znowu. Někteřj měřili stjn, na dýl, na ssjř, na tlaussk: ginj geg na wáhu wážili. Summau prawili, že nic nenj w tom swětě, ani krom swěta, čehoby se oni doměřiti nemohli. Ale gá trochu se na to gegich řemeslo podjwage, poznal sem že wjce pochluby, než potřeby, bylo. Protož sem hlawau pokyna, odtud ssel.

Mezy muzyky.

12 Y přigdem do giného pokoge, kdež plno hudeb a zpěwů, břinkánj a hlučenj rozličných nástrogů spatřjm: a některé okolo nich stogjcy, a z wrchu, z důlu, po stranách na-

zy-

zýragjcý a vch nastawugjcý, co to, kde, kudy, a kam znj, gak a proč co se čjm znj, neb neznj, wystihnauti chtjce. Někteřj prawili že giž wědj, a plésali, prawjce tu Božského cosy býti, a tagemstwj nad tagemstwj: protož to s welikau chutj a poskakowánjm rozbjrali, skládali, překládali. Ale k tomu se geden z tisýce newydařil: ginj gen hleděli. Pakli kdo také ruky přičiniti chtěl, sskřjpalo to a wrzalo, gako y mně. Takž gá wida některé dosti, gakž se zdálo, wzáctné lidi, za hřičku a mařenj času to mjti, ssel sem odtud.

13 Tehdy wede mne Wssudybud po schodech na gakés pawlače, kdež hromady vzřjm lidj žebřjky dělagjcých, a k obloze přistawugjcých zhůru, a lapagjcých hwězdy, a roztahugjcých přes ně ssňůry, prawidla, záwažj, kružidla, a cesty běhů gegich měřjcých. O čemž někteřj vsadjc se regule psali, kdy, kde, a gak se které scházeti neb rozcházeti magj, wyměřugjce. Y podiwil sem se opowážliwosti lidské, že až do nebe se zpjnati, a hwězdám regule dáwati smėgj: a zachutnaw sobě to tak slawné vměnj, žiwě sem se ho y sám také chápati počal. Ale poobjraw se s tjm, čistě sem spatřil, že hwězdy ginák než gim tito haudli, tancowaly. Což y oni sami znamenawsse, na anomalitatem Cœli nařjkali, wždy ginák a ginák w řád ge sobě vwésti se pokaussegjce, až y mjsta gim měnjce, ně- Mezy astronomy.

které dolů na zem strhugjce, zemi pak zhůru mezy ně sázegjce: summau tak y ginák Hypotheses wymýšleli, an dokonale nic se trefowati nechtělo.

Mezy astrology. 14 Někteřj tedy nelezli tam wjce, než zdůlu toliko na ně wzhlédagjce, k čemu se která strogila šetřili: a spořádagjc Trigóny, Qvadráty, Sextjle, Conjuncký, Opposicý, a giné Aspekty, wyhlassowali budaucý, buď weřegně swětu, aneb saukromně gistým osobám, štěstj a neštěstj, Nativitéty a pranostyky pjšjc, a mezy lidi paušťégjc. Z čehož negednau na lidech bázeň a strach, negednau weselost, se dělala, zwlášť některých: ginj nedbali nic, házeli tjm w kaut, zpjlali z hwězdlhářů, prawjc že oni y bez pranostyky dosti se nagjsti, napiti, naspáti, mohau. Na kterýž wšak postrannj saud zdálo mi se že dbáti neslušj, gestli že gen vměnj samo w sobě gisté gest: ale čjm sem na ně wjc šetřil, tjm sem gistoty méně znamenal; trefiloli předpowjdánj gednau, pětkrát zato chybilo. Rozuměge gá tedy, že tu y bez hwězd hádati nenesnadno, kdež vhodnauti pochwalu, chybiti wýmluwu má, za marnost sem položil děle se s tjm meškati.

Mezy hystoryky. 15 Y wygdeme opět na giný plac, kdež ay nowau wěc spatřjm. Nebo tu nemálo gich stálo s gakýmis křiwými, ohnutými trubami, gegichž geden konec k očjm sobě cpali, a druhý přes rameno za hřbet sobě stawěli.

Což

Což coby bylo když sem se ptal, odpowěděl mi Tlumočnjk, že gsau Perspicille kterýmiž se za hřbet hledj. Nebo prý kdo člowěkem býti chce, musý negen co před nohama ležj widěti, ale y na to co giž přesslo, a za hřbetem gest, se ohlédati, aby z minulého přjtomnému a budaucýmu se včil. Takž gá za nowau to wěc mage (newěděl sem zagisté před tjm, aby takowé ocklikowaté Perspicille býti mohly) prosyl sem gednoho, aby mi trosska na pohlednutj zapůgčil. Y podali mi gich několik: a ay, potworná wěc! skrze každé ginác a ginác widěti bylo. Skrze gedno wěc některá daleko se zdála; skrze druhé tatáž bljž; skrze gedno té, skrz giné giné barwy; skrz třetj toho třeba ani nebylo: tak že sem to wyprubowal, že se tu nač vbezpečiti nenj, žeby tak gakž se vkazuge bylo, než gak které Perspicillum přistrogeno, tak že wěc očjm barwj. Z nich pak widěl sem že každý swé Perspectiwě wěřj; protož se o lecos dosti trpce hádali. Což mi se nelibilo.

16 Když mne ginam wésti počnau, ptám se, brzyli pak těm včeným konec bude? wssak giž až tesskno mezy nimi se motati. Neylepssi pozůstáwá, řekl Wssudybud. Y wkročjme na negakau sýň, kteráž plná byla obrazů, po gedné straně pěkných a libých weselice, po druhé straně mrzutých a přepotworných: okolo nichž chodili filozoffi, negen na ně wzhlédagjce, Mezy ethyky a polityky.

ale y což oněm k kráse, těmto k mrzutosti barwami přidati mohli, přidáwagjce. Yptal sem se, co to gest? a Tlumočnjk mi dj: Co newidjš nápisů na čeljch? a wodě mne vkazuge mi tý nápisy, Fortitudo, Temperantia, Justitia, Concordia, Regnum &c a z druhé strany, Superbia, Gula, Libido, Discordia, Tyrannis &c. Filozoffi pak prosyli a napomjnali wssech přicházegjcých, ty pěkné aby milowali, sskaredé w nenáwist brali, onyno gak neywjc mohli schwalugjce, tyto gak neywjc mohli, haněgjce a hyzdjce. Což mi se dobře ljbilo, a řekl sem: Nu tutoť giž aspoň lidi nacházým, kteřjž hodnau wěc pokolenj swého činj. Mezy tjm vhlédám gá, že ti milj napominatelé nic wjce sami k pěkným těm kontrfektům, než k druhým, nelnuli, ani se těchto co wjc než oněch ostýchali: nýbrž negedni welmi chutně okolo nich se ometali: a ginj to widauc také se tam obraceli, a s těmi potworami lasskowánj a kratochwile sobě strogili. Y řekl sem s hněwem: Tutoť gá widjm, že lidé (gakž Ezopů wlk řekl) giné mluwj, a giné činj: co vsty chwálj, od toho gim mysl letj, a co sobě gazykem osskliwj, k tomu gim srdce lne. A ty tussjm angelů mezy lidmi hledáš? řekl vsukna se Tlumočnjk. Takéli pak se tobě kdy co ljbiti bude? wssudy ty vhonu nagdeš. Takž sem vmlkl, a hlawu sklopil: zwlásst wida že y ginj wssickni, kteřj že gich pozorugj ro-

zuměli, nelibě na mne wzhlédali. Wyssel sem nechage giž tu wen.

Kap. XII.

Pautnjk prohlédá alchymii.

A Wssudybud dj: Nynj aspoň pod, uwedu tě tam kdež wrch gest wtipu lidského, a tak rozkossná práce, že kdo se k nj gednau obrátj, dokud žiw pustiti gi, pro vsslechtilé kochánj kteréž mysli přinássj, nemůže. Y prosyl sem aby nedlil vkázati mi toho. Takž mne uwede do gakýchsy sklepů, a ay tu několika řady stálo vhnissk, pýcek, kotlů, a sklenných wěcý, až se wssecko blysstělo. Lidé pak chodjc snásseli a podkládali rozdj: tož dmýchali, pak hasyli zas, naléwagjce cosy a přeléwagjce rozličně. Y ptal sem se, kdo gsau to, a co dělagj? Odpowěděl mi: neysubtýlněgssj filozoffi, kteřjž co slunce nebeské horkostj swau w střewách země za několik let zprawiti nemůž, doprawugj, kowy wsseligaké na neywyšssj stupeň wywodjce, to gest na zlato. A načiž ge to? řekl sem: wssak se wjc železa a giných kowů, než zlata, vžjwá. Gos ty blaud, řekl on: wjdyk gest zlato neywzácněgssj wěc, kdo ge má, chudoby se nebogj.

2 Itadto, wec ta kteráž kowy w zlato měnj, má giné také předivné mo- Lapis Philosophicus.

mocy: gako y tu, že zdrawj lidské až do smrti w celosti zachowáwá, a smrti (leč po dwau neb třech stech letech) nepřipustj. Nýbrž kdyby kdo vžjwati toho vměl, nesmrtedlného-by se včiniti mohl. Nenj zagisté Lapis ten giného nic než sýmě žiwota, gádro a wýtah wssého swěta, z něhož zwjřata, zrostliny, kowowé, y sami žiwlowé bytnost berau. Y vlekl sem se tak diwné wěcy slysse, a tedy tito nesmrtedlnj gsau? řekl gsem. Odpowěděl: ne wssechněm se toho nagjti dostáwá. A y kteřj dostáwagj, ne wždycky s tjm dokonále zacházeti vměgj. Gá bych se přičinil, řekl sem, kdybych ten kámen měl, tak s nim zacházeti aby ke mně smrt nemohla, a zlata bych pro sebe y giné dosti mjti chtěl. A kde pak se ten kámen béře? Odpowěděl, tu se strogj. W těch kotljcých? řekl sem. Ano.

Přjhody alchymistů.

3 Takž gá žádostiwě sobě chodjm, na wssecko pohlédage, co a gak se tu dělá: a widjm že se gim ne wssechněm gednostegně dařj. Některý vdělal přjliš studený oheň, nedowařilo se mu. Giný měl přjliš prudký, rozpukly se mu nádoby, a cosy wydmýchlo wen: on prawil že mu Azoth wyletěl, a plakal. Giný přeléwage rozlil, aneb zle stemperowal. Giný sobě wyčadil oči, nemohl k kalcynowánj a fixacy dohlédati: aneb napustě ge sobě kauřem, než ge zase protřel, Azoth mu w tom vletěl. Některj také dymu se naľkagjc, mřeli. A neywjc gich bylo kterýmž vhlj w měsscy nestáwalo, musyli

ginam wypůgčowati běhati; w tom wy=stydlo, a wssecko w nic přisslo. A ta přjhoda welmi tu byla častá, a téměř ustawičná. Neb ač žádného mezy sebe, leč s plným měsscem nepausstěli, každému wssak welmi rychle gaksy wyprahl, že w něm nic nezůstalo: a on aneb Operacy tak nechati, aneb o wypůgčku ginam běhati musyl.

4 Y řekl sem na ně se nadjwage: těch gá tuto kteřj nadarmo pracugj dosti widjm: kteřjby pak kamene dostáwali, žádného newidjm. Zlato widjm že tito wařjc a žiwot sskwařjc, oboge prowařugj a prosskwařugj: kde pak gsau ti s hromadami zlata, a nesmrtedlnostj? Odpowěděl mi: Wed se ti nezgewj, anižbych gim radil: musý se takowá drahá wěc w tagnosti chowati. Syc kdyby se o kterém z potentátů nětdo dowěděl, chtělby geg mjti, a bylby tak mnoho gako wěznem wěčným: protož se tagiti musegj.

5 W tom widjm že se někteřj z těch wysskwařených sstupugj: a gá nastawě vssi, slyssjm, že nedařenj swého přjčin mezy sebau wyhledáwagj. Geden na filozoffy, že přjliš zawinutě umění to popisugj, winu kladl: druhý na křehkost sklenných nádob nařjkal: třetj na newčasné a newhodné planet aspekty ukazowal: čtwrtý na zemské kalnaté při Merkuryássowi přjmisky se hněwal: pátý na nedostatek nákladu žalowal. Summau přjčin těch

tak bylo mnoho, že newěděli wměnj swému gak spomocy, widěl sem to. A tak když geden za druhým wen wycházeli, ssel sem y gá.

Kap. XIII.

Pautnjk se na Rose-Crucios djwá.

FAMA FRATERNITATIS, Anno 1612 Latinè ac Germanicè edita.

Hned tu na placu vslyssjm trauby zwuk, po němž vhlédna se widjm gezdjcýho na koni a swolávagjcýho filozoffy. Kteřjž když se stádně odewssad walili, začal gim pěti gazyky o nedokonalosti swobodných uměnj a celé filozofie, wypprawowati: a kterak někteřj slaupnj od Boha na to wzbuzeni mužj, takowé wssecky nedostatky giž wyssetřili a doplnili, a maudrost lidskau na ten stupeň na kterémž w rági před pádem byla, přiwedli. Zlato dělati, že mezy sta kusy neymenssj v nich gest: proto že celá Natura gim nahá giž a odkrytá gest, kterémn twory formu odnjti a neb dáti chtěgj, že mohau dle ljbosti. Gazyky wssech národů že vmēgj, co se po wssem okrsslku zemském, y na nowém swětě děge, wsseckо wědj, a s sebau y wzdáleni gsauce, by na tisýc mil bylo, rozmlauwati vměgj. Lapidem že magj, a njm

njm wsseligaké nemocy dokonále hogi, y dlauhowěkost dáwagj. Nebo Hugo Alverda, gegich Præpositus že giž 562 let stářj gest, a Collegowé geho ne mnoho njž. A ač po tolik set let se tagili, sami toliko (sedm gich) w naprawowánj filozofie pracugjce: nynj wssak, poněwadž giž k dokonalosti wsse přiwedeno, a nad to wědj, že wssemu swětu Reformacý nastáwá, déle giž tagiti že se nechtěgj: nýbrž zgewně se ohlassugjce, s gednjm každým drahými tagemstwjmi swými se zděliti hotowi gsau, kohožby gen hodného seznali. Ohlásýli se gim kdo, w gakémkoli gazyku a národu, že gich wssecko dogde, a žádný bez laskawé odpowědi zanechán nebude. Pakli kdo nehodný bude, kterýžby z lakomstwj toliko, neb z wssetečnosti, dogjti gich žádostiw byl, ten že se nedoptá nic.

2 To wypowěda posstýř ten, zmizel: gá pak po včencých těch hledě, wssecky ge téměř nowinau tau zděssené widjm. Počjnagj mezy tjm pomalu hlawy snásseti, a gedni possepmo, ginj hlasem, saud o tom wynássetí. Takž gá, tu y tam přistaupě, poslauchám: A ay gedni náramně plésali, radostj kam se djti newědauce. Litowali předků swých, gimž se za gegich wěku podobného nic nedostalo; sebe pak blahoslawili, Varia de Fama Judicia.

D v

li, gimž dokonalá filozofia giž se plně podáwá. Tak že bez omylu wsseckо wěděti, bez nedostatku wsseho dosti mjti, bez nemocý a ssedin kolik set let žiw býti mocy bude, kdo gen chtjti bude. A wždycky opětowali, Sstastný přesstastný náš wěk. Gakýchž řečj gá doslýchage, počal sem y sám wesel býti, a že se y mně bohdá toho, nač se ginj brausý, dostane, naděgi sobě činiti. Ale spatřil sem giné w hlubokých myssleních, kteřjž co o tom smýssleti, hrubě na rozpacých byli. Aby prawé bylo to, což hlásati slysseli, bylibу rádi: ale se wěcy zatemnělé, a rozum přewyssugjcý, býti zdály. Ginj zgewně odpjrali, ssalbau a podwodem to býti prawjce: Bylili prý od tolika set let, proč se prw nezgewili? gsauli wěcmi swými gisti, proč směle na swětlo newystaupj? než z kauta gen odkuds ze tmy, co netopýřowé, hwjzdagj. Filozofia že gest dobře vstanowená, a reformacý nepotřebuge: dagjli sobě tu z rukau wyrazyti, že nebudau mjti žádné. Ginj nad to hrozně na ně láli, a klnuli, za wěsstce, čaroděgnjky, a wtělené ďábly ge wyhlassugjce.

Fraternitatem ambientes.

3 Summau, hluk byl na celém placu, a každý téměř žádostj dogjti gich hořel. Protož nemálo gich supplikacý spisowalo (gedni tagně, ginj zgewně)

ně) a odsýlali gim: plésagjce radostj, že giž také do spolku přigati budau. Ale widěl sem, že každému supplikacý geho, wssecky zběhawsse kauty, bez odpowědj se wratila, a weselá naděge obracela se w tesknost: nýbrž od nedowěrců oněch smjch měli. Někteřj psali znowu, po druhé, třetj, y wjc, skrze wssecky Musas, gak neyhlauběgi kdo mohl a uměl, prose, ba zakljnage, aby dusse umění žádostiwé nezdržowali. Někteřj od odkladu netrpěliwj, sami osobně od gednoho krage swěta k druhému běhali na swé nesstěstj nařjkagjce, že ssťastných těch lidj nagjti nemohau. Čehož winu geden nehodnosti swé, giný newhodnosti oněch připisowal: a odtud geden sobě zausal, druhý se ohlédage, a k wymyslděnj gich nowých cest ohleduge, znowu se trápil, až mne samého konce se dočkati nemohaucýho, teskno bylo.

4 W tom ay opět začne se traubenj: za kterýmž zwukem když gich mnoho běžj, y gá také, spatřjm gakéhos an krám rozkládage, lidj k spatřowánj a kupowánj předivných tagemstwj nabjzý, kteráž prý z pokladu nowé filozofie wzatá gsau, a wssechněm tagné maudrosti žádostiwým zadosti včinj. Y byla radost, že tu giž swaté růžowé bratrstwo zgewně se a sstědře poklady swými uděluge; přistupowali a kupowali mnozý. Wssecko pak to což se prodáwalo, Continuatio Famæ Rosæorum.

zawinuté bylo w ſſkatuljch; kteréž ma=lowané byly a s wſſeligakými pěknými nápiſy: Portæ Sapientiæ: Fortalitium Scientiæ: Gymnaſium Univerſitatis: Bonum Macro-micro-coſmicon: Harmonia utriuſqve Cosmi: Chriſtiano-cabaliſticum: Antrum Naturæ: Arx Primaterialis: Divino-magicum: Tertrinum Catholicum: PyramisTriumphalis: Hallelujah, &c. Každému pak kdo kupowal, zapowěděło ſe odwjrati. Nebo tagné té maudroſti že takowá geſt moc, že pronikánjm operuge; ale kdyby ſe odewřela, žeby wypáchla. Nic méně, wſſetečněgſſj někteřj nezdrželi ſe, aby odewřjti neměli: a nalezſſe ſſkatule ſwé naproſto prázdné, vkazowali ginym, kteřjž když také ſwé zodwjrali, nenaſſel žádný nic. Y křičeli, podwod, podwod, a zůřiwě člowěku tomu mluwili; ale on ge pokogil, co neytagněgſſj tagnoſtj býti prawě, že wěcy ty, kromě Filiis Scientiæ, neſpatřitedlné gſau, čehož gednomu z tiſýce že ſe nedoſtáwá, on že tjm winen nenj.

Eventus Famæ.

5 Y dali ſe tjm na wětſſjm djle wſſickni vpokogiti; za tjm ſe on ſklidil, a diwácy s negednoſtegnými humory, geden ſem, druhý tam, ſe rozcházeli: z nichž doptalli ſe kdo tagnoſtj těch nowých či nedoptal, nic poſawád wěděti nemohu. To wjm toliko, že ſe wſſecko potom gakſy tiſſilo, y kteréž ſem zprwu neywjc běhati a těkati widěl, ty ſem potom leckdes w kautě gako s zamčenými vſty ſeděti widěl: buď že k tagnoſtem gſauce připuſſtě-

ni

ni (gekž se o nich někteřj domýssleli) přjsahu mlčeliwosti byli wykonati museli; aneb že (gakž se mně mimo brylle hledjcýmu zdálo) za naděgi, a wynaloženau swau prácy, se hanbili. Takž se tedy wssecko to rozcházelo a tissilo, gak když se po bauři bez desstě mračna rozcházegi. A gá k průwodcjm swým řekl: A což z toho wsseho nic býti má? ach mé naděge! gáť sem se tu, takowé trossty wida, těssil, že přjhodnau mysli swé pastwu nagdu! Odpowěděl Tlumočnjk: Kdo wj, gesstěť se toho dostati můž: snad oni hodiny swé wědj, kdy se komu zgewiti magj? Gáli na to čekati mám? řekl sem, neweda aby se z tolika tisýc včenějssjch než sem gá, komu zdařilo, gedinkého přjkladu. Nechcy po tom děle zewlowati: podme odtud.

Kap. XIV.

Pautnjk Medicinu prohlédá.

Takž mne mezy fizyckým a chymickým Auditorium, vličkami gakýmis prowedauc, postawj na giném placu, kdež sem hrozné diwadlo spatřil. Rozpiali sobě člowěka, a řezjc geden aud za druhým, párali se mu we wssech wnitřnostech, s chutj sobě co kde nassli vkazugjce. Y řekl sem: Ale což toto za vkrutnost, s člowěkem gako s howadem zacházeti? Musý to býti, dj Tlumočnjk, to gegich sskola. Anatomia.

Bothanographia. 2 Oni mezy tjm nechagjc toho, rozběhli se po zahradách, lukách, poljch a horách, a co tám kdo rostaucých wěcý nassli, sskubali to, a nánesli takowé hromady, žeby k přebjránj a přehlédánj toliko toho mnoho let nestačilo. A každý gij z hromady, co se mu widělo, aneb třefilo, vchytě, běžel k rozpáranému onomu tělu: a nad audy geho roztahugjc, gedno s druhým na dýl, na ssjř, na tlaussť, měřil. Ten prawil že se toto k tomu tresuge, onen že netresuge; pak se o to s welikým křikem hádali: ba y o sama gména trawin těch weliké byly nesnáze. Kdo gich neywjc znal, měřiti a wážiti vměl, tomu z nich wěnec vpletauc, korunowali ho, a kázali Doktorem toho vměnj gmenowati.

Praxis medendi. 3 W tom spatřjm, an teď k nim wsselijaké wnitř y zewnitř poraněné, hnigjcý a kyssjcý, nosý a wodj: k nimž oni přistupugjc, do shnilin gim nahlédali, puchu od nich gdaucýho čenichali, w nečistotách wrchem y spodkem odcházegjcých se párali, až osskliwo: a tomu prawili Průba. Pak wařili teprw, pařili, pražili, sskwařili, prudili, studili, pálili, sekali, řezali, bodli, ssili zas, wázali, mazali, twrdili, měkčili, zakrýwali, zalévali, a newjm co wjc nedělali. Mezy tjm pacyenti mezy rukama předce gim hynuli: nemalý djl s naříkánjm na ně, že od gegich buď nevmělosti, buď nedbánliwosti, zcházegj. Summau, widěl sem, že ač milým těm hogičům vměnj gegich zysku něco přináſſelo, přinássſelo wssak také (ač chtělili powolánj za dosti činiti) mnoho, a welmi mnoho,

djyl.

wsylné, a na djle y osskliwé práce: naposledy nelibosti tak mnoho gako přjzně. Y nelibilo mi se to.

Kap. XV.

Pautnjk spatřuge Juris prudentiam.

Naposledy tedy wedli mne do gednoho gesstě ssirokého Audytorynm, w němž sem wjc než kde znamenitých lidj vhlédal. Ti wůkol po stěnách malowané měli zdi, sruby, ploty, parkany, ssranky, přjhrady a přjwory: a zase skrze ně ty y giné mezery a djry, dwéře y wrata, záwory a zámky, a rozličné k nim kljče, kljčky a háky. Na to wsse oni vkazugjc sobě, kde se a gak přegjti můž neb nemůž, rozměřowali. Y ptám se, co pak ti lidé dělagj? odpowědjno mi, že wyhlédagj gakby geden každý w swětě při swém ostáti, aneb také z giného na sebe něco pokogně přewésti mohl, pro zachowánj řádu a swornosti. Řekl sem, to ge pěkná wěc: ale podjwage se trossku, zossklíwil sem gi sobě. Finis Juris.

2 A to předně proto, že do těch ssranků, gakž sem znamenal, ani dusse, ani mysl, ani tělo člowěka se nezawjrá, než statek toliko, přjbytná při člowěku wěc, na njž tak mnoho přenesnadné práce wážiti, gakauž sem tu widěl, nezdálo mi se aby za to stálo. Jus circa qvid verse-tur.

Fundamentum Juris. 3 K tomu widěl sem, že wsseckо to vměnj gen na chuti některých založeno bylo, že se tomu neb onomu, to neb ono za práwo vstanowiti widělo, tak toho ginj ssetřj: aneb (znamenal sem to tu) gak se kterému mozku zawrtj, tak hradby neb mezeru dělá a bořj. Protož tu mnoho bylo gednoho druhému práwě naodpor: čehož k zprawenj a srownánj ginj diwného subtylného hlaw lámánj vžjwati musyli: až sem se diwil, že nad ledadrobnými wěcmi, z nichž se některá w tisýcy sotwa letech přihážý, a za welmi málo stogj, tak se hřjli a potili: a to s nemalau hrdostj. Nebo čjm kdo wjce hradbu probořowati, leckdes mezeru protrhnauti, a zase zatarasowati vměl, tjm wjce sobě se ljbil, a ginj naň čkali. Perplexitas Juris. Někteřj wssak (y oni wtip protjragjce) wstupowali oněm na odpor, že tak, a ne onak, se hraditi, aneb mezeřiti má, wolagjce. Tož byly roztržitosti a hádky, a rozstaupjce se malowal ten tak, onen onak, každý k sobě diwáky wábě. A gá lasskowánj tomu se nadjwage, a hlawau zatřasa, pospěssne odtud, giž mně tu teskno, řekl sem. A Tlumočnjk mi s hněwem: Takéli se pak tobě w tom swětě co ljbiti bude? y negvssslechtilegssjm ty wěcem, wrtkého mozku člowěče, hanu nagdeš. Wssudybud mu odpowj: Zdá mi se že mu mysl nábožnosti zapáchá; poweďme ho, snad sobě ale tam wnadu nagde.

Kap.

Kap. XVI.

Pautnjk se na promocý mistrů a doktorů djwá.

Ale ay w tom trauby zwuk zawznj, gako swolawagjcých se k slawnosti: a Wssezwěd srozumėge co bude, dj: Nawratme se gesstė medle, tu se bude nač podjwati. Y což to bude? djm gá. On: Academia bude korunowati ty kteřjž nad giné bywsse pilnėgssj wrchu vmėnj dosáhli: ti prawjm ginym na přjklad korunowáni budau. Gá tedy wěc tak zwlásstnj widěti žádostiw gsa, a hrausy zbjhagjcých se wida, wegdu za ginými také: a ay tu pod filozofickým nebem gakýsy stál, s papjrowým sceptrum, k němuž z prostřed hausu někteřj přistupowali, swědectwj wysokého vmėnj žádagjce. On žádost gegich že slussná gest, schwáliw, poručil aby co vmėgj a nač stwrzenj žádagj, na cedulce poznamenané dali. Y odwozowali, geden Filozofie summu, giný Medicýny, giný Jurisprudentiæ: měsscem přitom aby to hladčegi sslo, podmazugjce.

2 On tedy gednoho za druhým bera, každému na čelo tytul, toto gest swobodných vmėnj Mistr; toto Medicýny Doktor; toto Práw obogjch Licencyát &c. přilepil, a pečetj přitwrdil, pod nemilostj Bohyně Pallady wssechněm přjtomným y nepřjtomným poraučege, aby gich na potkánj žádný ginák negmenowal.

wal. A s tjm ge, y zástupy rozpustil. Y řekl sem: Budeliž co wjce? A což tobě gesstě dosti nenj? dj Tlumočnjk. Či newidjš gak gim wssickni vstupugj? Gakož pak vstupowali.

3 Nicméně gá chtěge wždy, co pak dále z nich bude widěti, hledjm po gednom tom vměnj mistru, ani mu teď počjtati cos poraučegj, on nevměl; poraučegj měřiti, nevměl; poraučegj hwězdy gmenowati, nevměl; poraučegj Syllogismy dělati, nevměl; poraučegj cyzými gazyky mluwiti, nevměl; poraučegj swým gazykem řečňowati, nevměl; poraučegj naposledy čjsti a psáti, nevměl. Ký pak hřjch, řekl sem gá, mistrem sedmerého vměnj se psáti, a žádného nevměti? Tlumočnjk odpowěděl: Nevmjli ten, vmj druhý, třetj, čtwrtý; nemůž wssudy plné býti. Tedy gá rozumjm, řekl sem, že po strávenj w sskolách wěku, po wynaloženj na to statku, po přiwěssenj tytulů a pečetj, naposledy zeptati se potřebj, včilli se čemu? Bopomozy té zprávy. Ty muderlantstwj nepřestaneš, dj on, leč sobě něco vtržjš, žwi gen předce, přisahámť že se s něčjm potkáš. Y nu tedy, řekl sem, nechť gsau třeba sedmdesatera sedmera vměnj mistřj a doktořj, a nech třeba wssecka vměgj, aneb žádného, řjkati nic wjc nechcy: gen podme odtud.

Kap.

Kap. XVII.

Pautnjk prohlédá staw nábožnjků.

N prowedau mne průchody gakýmis, a přigdeme na rynk, kdež množstwj na rozličnau formu stawených chrámů a kaplic stálo, a wycházegjcých a wcházegjcých zástupowé. Y wkročjme do negbližssjho, a ay tu po wssech stranách rytiny a slitiny mužů a žen, též wsseligakých zwjřat, ptactwa, zeměplazů, stromowj a zrostlin: tolikéž slunce, měsýce, a hwězd; až y ďáblů mrzutých, plno. Z přicházegjcých pak každý sobě co se mu widělo wybera, před tjm klekl, ljbal, kadil, pálil. Kdež ač mi diwná byla wssech tu swornost, že každý takměř swau wěc ginák konage, trpěli sobě to, a pokogně každý každého při geho smyslu nechávwal (čehož sem ginde potom nespatřil): a wssak mne y puch gakýsy smrdutý tu zarážel, y hrůza podgjmala: tak že sem wen pospjssil. Pohané.

2 Wegdeme tedy do giného chrámu, bjlého a čistotného, w němž žádných kromě žiwých obrazů nebylo: ale ti gednák hlawami klátjc tisse cos breptali, gednák se wstycjc, a vssi zacpagic, huby dokořen zodwjrali, hlas wlčjmu wytj nenepodobný wydáwagjce. W tom sstupugjce se do hromady, nahlédali do gakýchsy knih: k nimž přistaupě y gá, widjm diwná malowánj. Ku přjkladu, pečenau a křjdlatau zwěř, nepečené a bez Zidé. (Talmudi figmenta.

a bez křjdel ptactwo; howada s lidſkými: a lidi s howadjmi, audy; gedno tělo s mnoha hlawami, a zaſe gednu hlawu s mnoha těly. Některá potwora měla mjſto ocaſu hlawu, a mjſto hlawy ocas; některá oči pod břichem, a nohy na hřbetě. Některá očj, vſſj, vſt, noh, bez počtu, giná nic toho: a wſſe to diwně zpřeſtawowané, ztočené, zpřehýbané, zkřiwené, a w weliké nerownoſti; geden aud pjdi druhý ſáhy zdýlj; geden prſtu druhý ſudu ztlauſſtj: ſummau, potworné wſſecko, wjc než ſe wěřiti můž. Oni wſſak prawili že to hyſtorye gſau, a chwáljce gak to wſſe vſſlechtilé geſt, vkazowali ſtarſſi mladſſjm za tagemſtwj. A gá řekl: Ale kdožby ſe nadál aby lidé byli, kteřjž ſobě takowé nechutné wěcy chutnati mohau. Nechme gich, gděme ginam. A wygda, ſpatřjm ge mezy ginými také ſe procházeti: tak wſſak že wſſechněm omrzalj byli, a gen ſmjch a hřičku z nich ſobě ſtrogili. Což mne, abych gimi pohrdl, připonuklo.

Mahometani. 3 Takž wkročjme do giného chrámu, kterýž okrauhlý byl a neméně onoho wnitř ſſkwárný, bez ozdob: kromě některých po ſtěnách liter, a po podlaze koberců. Lidé pak w něm byli tiſſe a nábožně ſobě počjnagjcý, bjle přiſtřeni, a čiſtoty welice milownj, nebo ſe wždycky vmýwali, a almužny dá-

dáwali, tak že mi se twárnostj tau milost k nim dělati počala. A řekl sem: Gaký pak oni těch wěcý základ magj? Odpowěděl mi Wssezwěd: Onino geg pod suknj schowaný nosý. Y přistaupjm a widěti žádám. Oni že toho giným kromě wykladačů widěti neslussj. Gá předce widěti chcy, dowolenj od P. Osuda předstjrage.

4 Y dobyta gest, a vkázána mi tabule, na njž stál strom kořenem zhůru do powětřj se pnaucý, ratolestmi pak w zemi strmjcý: okolo kterýchž množstwj krtic rylo, a geden weliký krt wůkol chodě giné swolávwal, a w prácy tu zawodil. Y powjdali mi že na ratolestech toho stromu pod zemj wsseligaké libé owoce roste, kteréhož prý ti tissj a pracowitj žiwotčjsskowé dobýwagj. A to gest, dj Wssezwěd, summa náboženstwj toho. Y porozuměl sem, že základ geho na wětru domněnj gest; cýl a owoce geho, pýskati se w zemi, a trosstowati se newiditedlnými, kdež nerostau, rozkossemi, a slepě hledati, newěda čeho. Summa Alkoránu.

5. A odegda odtud, djm wůdcy swému: Čjm pak oni, že to gistý gest a prawý náboženstwj základ dowodj? Odpowěděl mi, pod a wiz. Y wegdeme za kostel na plac; a ay tu bilj ti a vmytj lidé, ohrňugjce lokty, gisktjce očima, hryzauce pysky, a řwauce strassliwě, běhagj, koho potkagj ssawlugj, a we krwi lidské Mahometanstwj násylým stogj.

skě

ské se máchagj. Čehož gá zlekage se, a zpátkem běže, řekl sem: Y což pak to oni dělagj? Odpowědjno mi: Dysputugj o náboženstwj, a dowodj že Alkorán prawá gest kniha.

Mezy Persany a Turky o Alkorán roztržitost.

6 Y wegdeme do kostela zase, a ay tu mezy těmi kteřjž onu tabuli nosyli také hádka o toho, gákž sem srozuměl neypředněgssjho krta. Gedni zagisté prawili, že sám on drobněgssj ty krtice zprawuge; ginj, že má dwa pomocnjky. O kterauž wěc tak se neukogitedlně táhali, že naposledy tak rowně tu s sebau, gako wně s ginými železem a ohněm dysputowali, až hrozno.

Kap. XVIII.

Prohlédá náboženstwj Křesťanské.

Y widauc mne wůdce můg děsyti se, dj mi: Nu podme, vkážiť Křesťanské náboženstwj, kteréž na gistých Božjch zgewenjch založeno gsauc, a neysprostněgssjm y neywtipněgssjm dosti činjc gakož prawdu nebeskau gasně na swětlo stawj, tak zase odporné bludy porážj, a gehož ozdoba gest swornost a láska, a kteréž w nesčjslných protiwenstwjch nepřemožené posawád zůstalo, a stogj. Z čehož rozuměti snadně můžeš, že půwod geho z Boha býti musý, a potěssenj prawého tu že se doptati budeš mocy. Y zradowal sem se těm řečem, a ssli sme.

2 A když přicházýme, widjm že bránu magj, skrze níž se k nim musý. Ta brána stála w wodě, kterauž musyl každý přebřjsti, a wmyti se, a wzýti heslo gegich, bjlau a čerwenau barwu: s přjsahau, že k práwům a řádům gegich státi chce, tak gako oni wěřiti, tak gako oni se modliti, týchž gako oni nařjzenj ostřjhati. Y ljbilo mi se to, gakožto wsslechtilého něgakého řádu začátek. Křest

3 Progdauc skrze bránu, spatřjm zástupy lidu weliké: mezy nimiž někteřj habitem od giných rozdjlnj zde onde na wýstupcých stogjce, wkazowali gim obraz gakýsy tak wměle wymalowaný, že čjm wjc kdo naň hleděl, tjm wjc nač se djwati měl: než že nebyl zlatem aneb blýskawými něgakými barwami hrubě okrássleny, nebyl zdaleka přjliš patrný. Protož sem widěl, že kteřj zdaleka stáli, méně krásau geho gjmáni byli: kteřj bljže, nasytiti se hleděnjm nemohli. Kázanj slowa.

4 Ti pak kteřjž ten kontrfekt nosyli, welebili geg náramně, nazýwagjc geg Synem Božjm, a prawjce že w něm wsseligaké wsslechtilosti wyobrazeny gsau: a že z nebe na zem poslán gest, aby lidé gak při sobě ctnosti pořádati magj, z něho mustr brali. Y byla radost a plésánj, a padagjce na kolena zpjnali k nebi ruce, a Boha chwálili; a gá to wida, připogil sem Obraz Krystůw.

hlas

hlas swůg také, a Pána Boha, že mi na ta mjsta přigjti dal, pochwálil.

Křesťanů duchownj hody. 5 Mezy tjm slyssjm mnohá a rozličná napomjnánj, každý aby se k obrazu tomu formowal: a spatřjm že se po mjstech wstupugj, a ti kterýmž obraz swěřen byl, maličké kontrfekty z něho dělagjce, w zawinutj gakémsy wssechném rozdáwagj, a oni ge s nábožnostj do vst berau. Ptám se tedy co se tu to dělá? Odpowědjno mi, že nenj dosti na často gmenowaný obraz zewnitřně toliko hleděti, než že se do wnitřku přigjti musý, aby se člowěk w krásu geho proměniti mohl. Nebo tak prý nebeskému tomu lékařstwj hřjchowé vstupowati musegj. Na kteréž zpráwě gá přestaw, Křesťany sem za blahoslawené lidi, kteřj k zaháněnj zlého takowé prostředky a pomocy magj, sám v sebe welebil.

Křesťanů rozpustilost. 6 Mezy tjm wssak hledě gá po některých, kteřjž málo před tjm Boha k sobě (gakž prawili) přigali, widjm ani geden za druhým do pitek, různic, nečistot, krádežj a laupežj, se dáwagj: ale newěře gá očjm swým, hledjm pilněgi, a widjm w prawdiwé prawdě, že pigj a bligj, wadj se a bigj, lstj a mocý gedni druhým berau a derau, bůgnostj řehcý a skáčj, wýskagj a pjskagj, smilnj a cyzoložj, hůř než sem které giné widěl: summau, že wssecko naopak proti tomu gakž napomjnáni byli,

byli, a slibowali, činj. Protož zkormautiw se, ljtostiwě sem řekl: Ale pro Pána Boha což se toto děge? gák sem tu giného hledal. Nediw se tak hrubě, odpowěděl Tlumočnjk. Co se lidem k následowánj předstjrá, gest stupeň dokonalosti, na kterýž wystaupiti ne každému dá mdloba lidská: kteřj giné wedau dokonalegssj gsau: ale za nimi obecný člowěk, kterýž w přjčinách gest, netak stačiti můž. Podmež tedy mezy ty wůdce, řekl sem, ať se na ně podjwám.

7 Y přiwede mne k těm na wýstupcých stogjcým: kteřjž napomjnali syc lidu k milowánj krásy obrazu toho, ale to slabě gaksy, gakž mi se zdálo, dělali. Nebo poslechlli kdo a následowal, dobře: pakli nic, také. Někteřj chřestali gakýmis kljči, prawjc se moc mjti, kdo neposlechne, fortnu gemu kudy se k Bohu chodj, zawřjti, a mezy tjm nezawjrali žádnému. Pakli to činili, gako z žertu činili. A syc widěl sem že ne hrubě směli směle toho dělati. Nebo když některý trosska ostřiti chtěl, láli naň že na osoby káže. Protož někteřj ostně nesmějce, psaně na hřjchy žehrali: ale y na ty křičeli, že passkwile roztrussugj: protož se, aneb od nich odwraceli aby neposlauchali, aneb ge z stupňů zhazowali, mjrnějssj sobě wystawugjce. Což wida, řekl sem: Toť gest bláznowstwj, že tito z wůdců a rádců swých následownjky a pochlebnjky mjti chtěgj. Tak gest swěta

Kazatelů galowost.

Ež [catchword]

Bayerische Staatsbibliothek München

Digitized by Google

běh, řekl Tlumočnjk: a nesſkodj to. Kdyby wolawcům těm wſſecko wolno bylo, kdo wj čehoby ſobě oni neoſwobodili? muſý ſe y gim wyměřiti pokud čára.

Duchowných lidj mezy Křeſtany těleſnoſt.

8 Podme tedy, řekl ſem, ať gá ſe na ně ſamy, gak doma krom kadedry wěcy ſwé ſpořádané magj, podjwám: wjm že gim tam aſpoň žádný newyměřuge a nepřekážj. Y wſtaupjme tam kdež ſami kněžj bydleli, a gá myſle že ge modljcý ſe, a zpytugjcý tagemſtwj nagdu, nalezl ſem po hřjchu, ani ted po peřinách rozwáleni chrápj; tamto za tabulemi rozſázeni hodugj, až do němoty do ſebe cpagjce a legjce, ginj prowodj reyry a ſkoky; někteřj měſſce, truhly, komory wycpáwagj; ginj ſe s fregi a bůgnoſtmi objragj; někteřj s připjnánjm oſtroh, tulichů, kordů, ručnic zacházegj; někteřj s pſy a zagjcy ſe honj: tak že neymenſſj čas s Biblj trawili, někteřj jotwa gi kdy do rukau brali, Včitelé wſſak pjſem ſe gmenugjce. Což ſpatřiw gá, řekl ſem: Ach naſtogte mého hoře, totoliž ti wůdcowé do nebe, přjkladowé k ctnoſtem byti magj? Ale nagduli pak co w ſwětě w čemžby ſſalby a podwodu nebylo? To wyſlyſſawſſe někteřj z nich, a že na gegich irregulárnj žiwot najřkám porozuměwſſe, ſſilhawě na mne hleděti a reptati začali: hledámli pokrytců, a powrchnjch nějakých ſwatéčků, abych gich ginde hledal, oni že

wědj

wědj gak y w kostele powinnost swau konati, y doma a mezy lidmi lidsky se chowati. Takž sem mlčeti musyl, patrně sye wida že to potworstwj gest, na komži pancýř, na birýtě lebku: w gedné ruce zákon w druhé meč, po předu Petrowy klíče po zadu Gidássů měssec, nosyti! mysl w pjsmě wybraussenau, srdce w praktykách wycwičené; a gazyk plný nábožnosti, oči plné bůgnosti mjti.

9 Wida pak některé obzwlásstě, kteřjž na kázanjch welice uměle a nábožně řečňugjce, sobě y giným neginák než gako z nebe, spadlj Angelé se ljbili, žiwota pak rozwně gako ginj rozpásaného byli, nemohl sem se předce zdržeti, abych neřekl: Hle trauby, skrze něž wěcy dobré plynau, samých se nechytagj! Tlumočnjk dj: Y to gest dar Božj, o wěcech Božjch pěkně mluwiti uměti. Gest dar Božj, djm gá: ale na slowjchliž se stawowati má?

A ginými nebeskými dary přislušowánj, ne sobě.

10 Mezy tjm, wida gá, že wssickni tito nad sebau Starssj swé (Biskupi, Arcybiskupi, Opatowé, Probosstowé, Děkanowé, Superintendenti, Inspectores rc. nazwané) magj, muže wážné a wzácné, gimž wssickni poctiwost činili, myslil sem, proč pak oni těchto nižssjch w řádu nedržj? A chtěge přjčině wyrozuměti, wegdu za gednjm do pokogjka geho, potom za druhým, třetjm, čtwrtým rc. a widjm ge zaměstknané hrubě, že neměli kdy k oněm dohlédati. Zaměstknánj pak negich (mimo ne gedny wěcy s oněmi společné)

Biskupů neřádowé.

bylo s regstry důchodů a pokladů (gakž prawili) Cýrkewnjch. Y řekl sem: Omylem gim tussjm Duchowni Otcowé řjkagj: Duchodnj Otcowé slauti by měli. Odpowěděl Tlumočnjk: Musýť o to péče býti, aby Cýrkew w tom co gj Pán Bůh přege, a od pobožných předků nadáno, nehynula. W tom wystaupě z nich geden na pasu dwa wisuté kljče magjcý (gmenowali ho Petrem) řekl: Muži bratřj nenj slussné, abychom my opausstěgjc Slowo Božj, přisluhowali stolům a truhlám. Wyberme muže dobropowěstné a poručme gim tu prácy: sami pak pilnj buďme modliteb a služby slowa. Což gá slysse, zradowal sem se, proto že to podlé zdánj mého dobrá rada byla. Ale z nich žádný tomu rozuměti nechtěl: počjtali, přigjmali, wydáwali, předce sami, modlitby a službu slowa giným poraučegjce, aneb běžně odbýwagjce.

Skut. 6.

11 Umřelli z nich který, a péče prwotnosti na giného přigjti měla, spatřil sem nemálo obcházenj, nahlédánj, přjmluw shledáwánj, každý se k té pořádce dřjw nežby mjsto wychládlo, tlačil. Ten pak který prázdné mjsto osaditi měl, bral od nich a o nich hlasy; kteřjž welmi rozdjlnj byli. Geden se hlásal býti krewnjm přjtelem: druhý po ženě přjbuzným: třetj že dáwno giž Starssjm slaužil odměny se nadál: čtwrtý že slib měl, tjm se trosstowal: pátý pro swé z poctiwých rodičů zplozenj na-

po-

poctiwé mjsto posazenj čekal: ssestý schwá=
lenj sebe od ginud wyžádané předstjral:
sedmý dárky podstrkowal: osmý hlube=
kých, wyjekých, a ssirokých smyslů gsa,
mjsta sobě kdeby se rozprostrjti mohl, žá=
dal: a newjm co toho wjc. Coż gá spa=
tře, řekl sem: Toť snad nenj řád, třjti
se na takowá mjsta, wssak by se tu
na zawolánj čekati melo. Tlumočnjk
odpowj: A cožby bezděčných wolali? Mu=
syk se kdo k tomu vmysl má ohlásyti.
Gá sem opprawdu myslil, djm gá, že se tu
na Božj zawolánj čekati musý. On za=
še: A co mnjš že Bůh někoho z nebe zawo=
lá? Božj zawolánj gest přjzeň Starssjch,
kterýž sobě každému kdo se k zawolánj ho=
towj, dobýwati wolno gest. Widjm te=
dy, řekl sem, že tuto k službě Cýrkwe
žádného hledáti a dohánětí netřeba,
odhánětí spjsse. Mezy tjm, máli se
wždy přjzně hledati, takby se hleda=
ti gj mělo, aby každý pokorau, ti=
chostj, pracowitostj, Cýrkwi milým
činiti se hleděl, a ne gakž gá tu wi=
djm a slyssjm. Nechťge co chce, ne=
řádowé gsau toto.

12 Na tom když mne státi widěl Tlu=
močnjk můg, řekl mi: Prawdať gest,
že w žiwotě křesťanském y samých
Theologů. něco wjce nerownosti gest
než ginde: ale zase toto gest prawé,
že Křesťané y zle žiwi gsauce, dobře
vmjragj. Proto že spasenj lidské ne
na skutcých, než na wjře, záležj: kte=

Křesťanů trestý na wjru, bez skutků.

ráz když prawá gest, nemůže spasenj chybiti. Nehorš se tedy, že žiwot při Křesťanech negistý gest, když gen wjra gest gistá, dostiť gest.

Y o wjru hádky.

13 Srownáwagjliž se tedy aspoň w wjře wssickni? řekl sem. Odpowěděl: Gestiť y tu trossičku rozdjlnosti :-ale co na tom? základ magj wssickni geden. Y wwedau mne za gakés mřjže wprostřed kostela toho welikého, kdež gá okrauhlý weliký na řetěze wisýcý kámen spatřjm: prawili mu Prubýřský kámen. K tomu přistupowali lidé přednj, každý w ruce něco nesa, ku přjkladu: Kus zlata, střjbra, železa, olowa, pjsku, plew ꝛc. pak otjral každý o ten kámen to co přinesl, a chwálil že průbu držj: ginj djwagjcý se prawili, že nedržj. Tož na sebe křikali, žádný sobě swého haněti nedal, žádný také druhému geho wěcy potwrzowati nechtěl: pak na sebe láli, klnuli, za kápě, za wssi, a kde mohli se chytagjc a táhagjc. Ginj hádali se o sám ten kámen, gaké gest barwy: některj prawili že modrý, ginj že zelený, ginj že bjlý, některj že černý: až se nassli kterjž prawili že gest proměnných barew, gaká se wěc přistrčj, takowý že se y on zdá. Některj radili, aby ho rozbili, a na prach zetřauc gaký bude pohleděli: ginj nedali. Některj nad to wýš prawili, že ten kámen gen různice tropj, aby ho sňali a preč dali

Pjsmo S. prubýřský kámen.

že

že se snáze porownagj: k čemuž gich weliký djl, a neypředněgssjch, přistupowalo: ginj toho zase bránili, prawjce že žiwoty raděgi složj, než tomu dopustj: gakož pak negedni, když se růžnice a ssarwatka rozmohla, y zbiti gsau, kámen pak zůstal předce. Nebo byl okraublý a welmi hladký, kdo na něg sahal, ugjti ho nemohl, wyklauzl se mu hned, a uprostřed ssraňků těch předce se točil.

14 Z těch ssraňků gá wygda, spatřjm ay kostel ten mnoho má wůkol kaplic, do nichž se ti, kteřjž se při průbýřském tom kamenu srownati nemohli, rozcházegj, a za každým gistý lidu djl se táhne; kterýmž oni gak a čjm se od giných děliti magj, regule dáwali. Tito, aby se wodau y ohněm znamenali, ginj aby znamenj křjže w hrsti a w kapsy wždycky pohotowě měli: ginj aby wedle hlawnjho onoho kontrfektu, w němž se wssickni wzhlédati magj, pro wětssj dokonalost, giných drobněgssjch co neywjc při sobě nosyli: ginj aby modléc se neklekali, že to Faryzegská wěc: ginj aby muzyku, gakožto wěcy bugné, mezy sebau netrpěli: ginj aby se žádnému, na wnitřnjm Ducha zgewowánj dosti magjce, učiti nedali. Summau, wssudy obzwlássťnj něgaké nařjzenj, kaply ty prohlédage, widěl sem. Křesťanů na sekty roztrhánj.

15 Gedna z nich neywětssj byla a neyozdobněgssj, třpytjcý se zlatem a kamenjm drahým, a w njž hluk weselýh Neynádherněgssi mezy nimi gedna.

lijch nástrogů slyssán. Do té sem obzwlásst vweden, a pohjzýn abych hleděl, že tu pěknègssj než kde náboženstwj. A ay po stěnách tu plno bylo figůr gakýchsy, gak se do nebe dostáwati, vkazugicých. Tu někteřj namalowanj stáli, dělagicý sobě žebřjky, přistawugicý k nebi, a lezaucý po nich. Ginj snássseli na hromadu wrchy a kopce, aby po nich zhůru mohli: ginj sobě křjdla strogili a připjnali: ginj křjdlatých tworů nalapagjce, a několik spolu sepnauce, k nim se přiwazowali, wedlé nich zhůru wyletěti sobě traufagjce ꝛc. Kněžj pak rozličných křtaltů mnoho bylo, kteřjž ty figůry lidem vkazowali a schwalowali: rozmanitým ge přitom ceremonyjm, gak se od ginych děliti magj, wyvčugjce. Geden pak zlatem a ssarlatem přioděný sedèl na wysoké stolicy, poslussným a řádům těm dowěrnè obcugjcým, znamenité dary rozděluge. Y zdál se mi tu pěkný řád, a weselegi než kde. Ale když sem giné sekty přebjhati, na ně hrozně dotjrati, a gegich ty wssecky wěcy haněti a stjhati widěl, wzal sem to w podezřenj. Zwlásstě wida při těchto nesmělé odpowjdánj a sebe zastáwánj, leč kamenjm, wodau, ohněm a mečem, z strany gedné, z strany pak druhé, zlatem podwodně lidj k sobě wábenj. Nýbrž spatřil sem mezy nimi samými mnohé roztržitosti, swády, záwisti, z mjst sebe strkánj, a giné neřády: protož sem odtud ssel na giné, kteřjž se obnowenými gmenowali, podjwati se.

16 Kdež widjm, že některé ty kaply (dwě, tři, bližšj sebe gsauc) aby za gedno byly, se smlauwaly: mezy tjm wšak žádnau měrau, gakby se mezy sebau porownaly, trefiti nemohly, každý co w hlawu zawzal na tom stál, giné na to též narazyti usyluge. Někteřj hlaupěgšj co se gim namátlo, toho se drželi: ginj chytřegšj, gak kde fortel widěli tak přistupowali, a odstupowali, až sem nad tjm mizerným milých Křesťanů matenjm a motánjm welice horlil. Giné se o sgednocenj daremně smlauwagj.

17 Mezy tjm byli tu některj, kteřjž se nic do těch roztržitostj nemjti prawili, chodili mlčjc, tiše, gako w přemyšlowánj, a wzhlédagjc tytýž k nebi, a přjwětiwě se magjc ke wšechněm: a byli nepatrnj, ošklubanj, postem a žjznj wyschlj. Z nichž ginj gen smjch měli, powoláwali a pohwizdowali za nimi, drbali a trhali, widliček podáwali, nohy podráželi, a zlořečili gim: oni pak wšecko trpjc, gako slepj, hlušj, němj, mezy ginými chodili. Kteréž když sem z gakéhos w kůru zastřenj wycházeti a wcházeti widěl, chtěl sem wgjti a pohleděti co tam magj. Ale mnau Tlumočnjk trhl. Co pry tam dělati chceš? či chceš také z sebe smjch udělati? máš tam proč bychtiti. Takž sem nechal. Ale ach tu sem přehlédl, od nešťastného swého Mámila zmámen byw: tu sem Centrum nebe y země, a cesty k sytosti Skutečnj Křesťané. Gichž pautnjk nepoznal.

potěssenj wedaucý chybil, a do motanin Labiryntu Swěta zase vwe-den, dokudž mne Bůh můg neretowal, a na pochybenau na tomto mjstě cestu zase neowedl. Což kdy a gak se stalo, njže powjm. Ale sem gá toho tehdáž nesaudil, nýbrž zewnitřnjho gen pokoge a pohodlj hledage, ginam zewlo-wati pospjchal.

Přjhoda geho w tom stawu.

18 Nepominu mlčenjm co mne gesstě wjc w té vlicy potkalo. Namlauwal mne můg Wssudybud, abych se mezy Duchownjky dal, gistě mi to, že gá osudem do toho stawu náležjm: gakož přiznám se že mi to k mysli bylo, gakkoli sem obyčegů gegich ne wssech libowal. Y dám se nawésti, wezmu kápi a kuklu, wstaupjm tu y tam wedlé giných na wýstupek, až mi y wlastnj vkázán. Ale hleděgá po nich, widjm že mi gedni hřbet obracegj, druzý hlawami krautj, třetj na mne okem mhauragj, čtwrtj prstem hrozý, pátj widličky vkazugj. Naposledy někteřj se obořje seženau mne, a wstawj giného, hrozýc že na tom dosti nebude. Gá lekna se běžjm prvč, k swým wůdcům řka: Ale bjdněgssjhož toho swěta! wssak se pak s gednjm wssecko trhá! Bezpochyby, řekl Tlumočnjk, proč se nemáš na pozoru, aby sobě lidj nedrázdil? Kdo s lidmi býti chce, k lidem se formowati musý: ne tak gako ty wssudy zhlaupa tesati. Gižť gá newjm, řekl sem: tedyť ale wsseho tak nechati.

Ne

Ne tak, ne tak, dj Wssudybud: nemusyme zaufati. Nebudeli z tebe to, bude něco giného. Pod gen, hledme dál: a vgma mne za ruku, wede.

Kap. XIX.

Pautnjk staw Wrchnostj spatřuge.

Přissli sme tedy do giné vlice, kdež po wssech stranách plno widjm wyěssjch y nižssjch stolic: na nichž sedjcým Pane Rychtáři, Pane Purgmistře, Pane Vřednice, Pane Regente, Pane Purkrabj, Pane Kanclješi, Pane Mjstodržjcý, Páni Saudcowé, Milostiwý Králi, Knjže, Pane rc. řjkali. Y dj mi Tlumočnjk: Nu tu máš ty lidi, kteřjž saudy a wýpowědi w rozepřech konagjce, zlé tresčýce, dobrých přichraňugjce, řád w swětě zdržugj. Tok gest owssem pěkná, a mám za to newyhnutedlná, w lidském pokolenj wěc, řekl sem. Odkud se pak takowj lidé berau? Odpowěděl mi: Někteřj se k tomu rodj: ginj od nich, aneb od obce, wybráni býwagj, ti kteřjžby za negmaudřegssj ze wssech a negzkusseněgssj, a sprawedlnosti a práw negpowědomějssj, vznáni byli. Y to pěkně, djm gá. Wrchnosti rozdjlnj stupňowé.

2 W tom mi se pohleděti vdá, a spatřjm an se někteřj do stolic wkupugj, ginj wyprossugj, ginj wpochlebugj, ginj sami sázegj: a wida to, Hle, hle, neřád! zkřikl sem. Y mlč wssetýčko, dj Tlumočnjk,

čnjk, zlým toho zažiweš, vslyssili. A proč nečekagj djn gá, ažby zwoleni byli? Odpowěděl; Herež, oni sebe bezpochyby powědomi gsauc, ǒ tu práci se býti znagj: když ge za ty ginj přigjmagj, co tobě do toho?

3 Gá tedy vmlknu, a přioprawě sobě brylly, hledjm pilně po nich, a vzřjm wěc nenadálau, že gmenowitě řjdko který z nich wssecky audy měl, každému téměř nětčeho potřebného se nedostáwalo. Někteřj neměli vssj, gimižby stjžnostj poddaných wyslýchati; ginj očj, gimižby neřády před sebau znamenati; ginj nosu, kterýmižby ssibalů proti práwu vklady čenichati; ginj gazyku, kterýmižby za němé vtisstěné promlauwati; ginj rukau, kterýmižby vsudky sprawedlnosti wykonáwati, mohli: mnozý ani srdce neměli, aby co sprawedlnost káže, konati směli.

4 Kteřj pak wssecko to měli, widěl sem ge vtrápené lidi býti: nebo na ně vstawičně nabjháno, ani pogjsti, ani pospáti pokogně nemohli. Gessto ti druzý wjc než odpolu zahálivý žiwot wedli. Y řekl sem: Ale proč pak takowým těmto saudy a práwa swěřugj, kteřj potřebných k tomu audů nemagj? Odpowěděl Tlumočnjk, že toho nenj, než že se mně tak zdá. Nebo prý, qvi nescit simulare, nescit regnare: Kdo giné zprawuge, musý často newiděti, neslyssetí, nerozuměti, byk y widěl, slyssel a rozuměl. Čemuž ty, gakožto w wěcech politických neprosslý, nerozumjš. A wždyk gá widjm na mau wěru, řekl sem, že při nich toho cožby býti

ti mělo, nenj. A gá tobě radjm, dj on, mlč: slibugiť syc, nepřestanesſli mudrowánj, octneš se kdeby nerád. Co newjš, že saudce pořjkati k hrdlu sahá? Takž sem vmlkl, a tisse se na wssecko djwal. Než newidj mi se, co sem na které stolicy obzwlássť spatřil, wssecko wyčjtati: dwogjho toliko dotknu.

5 Zastawil sem se neypilněgi při saudu Senátorském, kdež sem gména Panů Saudců tato spatřil: Atheus, Swárurád, Sluchosud, Stranobig, Osobolib, Zlatomjl, Darober, Nezkus, Malowěd, Nedbal, Kwapil, Ledabyl: wssech pak Presydent a neywyšſj Sudj, aneb Prýmas byl, Pan Takchcymjt. Z kterýchž gmén hned sem se, gacý tu saudowé býwagj, dowtipowati začal: a wssak přjklad se w mé přjtomnosti trefil. Sprostnost objalowána byla od Soka, žeby některé dobré lidi zhaněla, lichewnjkům lakomců, pigánům ožralců, spjlagecý, a newjm co wjc přemluwiwssi. Swědkowé wedeni byli Klewefa, Lež, Podhled: Prokurátorem ku práwu byl Pochleba, z gedné strany, z druhé Darmotlacj, kteréhož wssak Sprostnost prawila se nepotřebowati: a tázána bywssi, ználi se k tomu co na ni prožalowáno, řekla: Znám milj Páni Saudcowé, a přidala, Teď stogjm, ginák mluwiti nemohu; Pán Bůh mi pomáhey. Tu saudcowé shluksse se, zbjral i hlasy. Atheus řekl: Saudů obecnjch často správa a křiwdy.

řekl: Takť gest syc gak to ženſko prawj: ale co ona to třápati má? nechámeli gi tak, pokusy se y o nás třeba hubau tlaucy, přimlauwám se ať gest ztrestána. Swárurád řekl: Owſſem. Nebo kdyby to gednomu proſſlo, ginjby také chtěli aby se gim promjgelo. Sluchoſud řekl, Gá syc newjm wlaſtně gak to bylo: než poněwadž sobě Sok tu wěc tak wysoce wede, rozumjm žeť ho oprawdu bolj; nechť gest ztreſtána. Stranobig řekl: Gá ſem giž prwé wěděl, že ta Drchta wſſecko co wj wypleſſtj: potřebj gj hubu zacpati. Osobolib dj: Bražený geſt műg dobrý přjtel, mělať ho pro mne aspoň uſſetřiti, a ne tak ſſpincowati: hodná geſt potreſtánj. Zlatomjl dj: Wſſak wjte gak se onen ſſtědře ukázal, hoden geſt zaſtánj. Darober: Tak geſt, newděčni bychom byli, kdyby pře geho zeſpod měla zűſtati. Nezkus dj: Gá podobného přjkladu newjm: co zaſlaužila nechť trpj. Malowěd: Gá tomu nerozumjm, gak uſaudjte dáwám ſwé powolenj. Ledabyl: Gakkoli, gá ke wſſemu přiſtupugi. Nedbal: Pakli té pře odložiti chceme? ſnad se to dále potom ſamo ukáže? Kwapil: Nic, za chuti ať geſt ortel. Pan Sudj: Owſſem: na koho se nám třeba ohlédati? co práwo chce mjť, to muſý gjť. A wywſtaw, učinil wýpowěd: Poněwadž ta ſſtěbetná žena w tak neſluſſné wěcy se dáwá, že wſſeligak o lidi dobré se otjrá, k ſſkrocenj neważného gegiho gazyka,

a

a na přjklad ginym, ať se gi 40 po=lîčků bez gednoho dá, to se gi wýpowěd činj. Tu Sok s Prokurátorem a swědky pokloniwsse se, z sprawedliwého nálezu poděkowánj včinili: a Sprostnosti to též poručeno. Ale ona w pláč a zpjnánj rukau se wydala. Protož, že práwa neoctila, přiostřiti gj rozkázali, a pochytjc k kázni wedli. Kterauž gi stalau křiwdu gá wida, a zdržeti se nemoha, zkřikl sem hlasem: Ach gestližeť takowj wssecko w swětě saudowé býwagj, pomozyž mi Bože wssemohaucý, ať gá ani saudcem negsem, ani se s žádným nesaudjm! Y mlč ztřesstěnče, řekl wlože mi na vsta pěst, Tlumočnjk: přisahámť že se téhož, nehorssiholi něčeho domluwjš. A ay Sok s Pochlebau swědky proti mně obwáděti začnau: a gá to znamenage a lekna se, newjm gak sem odtud, sotwa ducha popadage, wyletěl.

6 Když pak sobě tu před tau saudnicý wydychugi, a oči protjrám, widjm mnohé s rozepřj k saudu přicházeti, an každému y hned Prokurátoři (Darmotlach, Pochleba, Křiwowed, Práwotah, a ginj) wstřjc běžjc, ku poslauženj se oferowali, ne gakau kdo má při neyprw, než gaký waček, nahlédagice. Každý pak swůg zákon (čehož sem mezy Teology nebyl spatřil) při sobě pilně nosyl, a do něho tytýž nahlédal. Na nichž na některých exemplářjch nápis sem widěl, Zrawá Hryzenj Zemská: na některých zase, Drawá Ssizenj Zemská. Ale se giž wjce na to hleděti nechtělo, ssel sem wzdychage odtud. Prokurátorů přewrácenost.

Knjžat plnomocné panowánj: a úředníků gegich lsti.

7 Wssezwěd mi dj: Gesstě neylepssj zůstáwá. Pod, podjwáš se na zpráwu králů, knjžat, a ginýdh dědičně nad poddanými panugjcých: snadť se to zaljbj. Y wegdeme opět kamsy, a ay tu na tak wysokých a ssirokých stolicých seděli, že řjdký k nim přistaupiti a dosáhnauti mohl, kromě po nástrogjch. Měl zagisté každý diauhé gakésy mjsto vssj z obau stran trauby, do nichž když kdo co mluwiti chtěl, sseptati musyl. Ale byly cklikowaté a děrawé, mnoho slow než se hlawy donesslo mimo wen wybjhalo: a která dossla, na wětssjm djle změněná docházela. Což sem odtud znamenal, že se nenzdycky mluwjcým odpowěd dáwala, někdo y dosti tuze wolage, dowolati se do mozku nemohl: někdy se dáwala odpowěd, ale nic k wěcy. Podobně mjsto očj a gazyku trauby byly, skrze něž se často ginák než wěc byla widělo, a ginák než sám třeba Pán mjnil, odpowjdalo. Čemuž srozuměw, řekl sem: Ale proč pak těch trub neodložj, a gako ginj lidé prostě wlastnjma očima, vssima, gazykem, nehledj, neposlauchagj, neodpowjdagj? Pro wzácnost osoby a důstognost mjsta, dj mi Tlumočnjk, takowé okolowánj býti musý: či se tobě to sedlácy zdagj, aby se gim každý o oči, vssi, gazyk, otjrati měl?

Naddy museti mjti gaké nepohodlj.

8 W tom widjm některé wůkol trůnu obcházeti, z nichž gedni Pánu do vssj wedlé těch trub cos dmýchagj; ginj na oči gednák oné barwy brylle sázegj; ginj pod nos cosy kauřj; ginj

ruce

ruce skládagj a překládagj; ginj nohy spjnagj, a zase popausstěgj; někteřj pod nim stolicy oprawugj a hlobj, a tak dále. To wida gá, ptám se: Kdo gsau to, a co dělagj? Odpowj mi Tlumočnjk: Gsau tagné Raddy, Krále a weliké Pány informugjcy. Gákbych gim toho newytrpěl, řekl sem, kdybych na tom mjstě byl: nýbržbych sobě swými audy a činy wolen býti chtěl. Nemusy geðiný člowěk, dj on, na sobě zakládati, ani se toho gemu dopausstěti má. Tedyk gsau, djm gá zase, welicy tito páni nad ſedláky bjdněgssj, tak swázanj gsauce aby se ani hnauti, leč po wůli giných, nemohli. Ale gsau sebau tak, dj on, gistssj. Pohled na tyto.

9 Y obhlédnu se, a ay někteřj na těch stolicých nedali se mustrowati, rozháněgjce ty Informowatele od sebe pryč: což k mému winssi bylo. Než hned sem tu giné nepohodlj vhlédal. Mjsto zagisté těch kolikasy odehnaných mnoho giných přicházelo, kteřjž gemu do vssj, do nosu, do vst, omýchati, oči rozličně zakrýwati a odkrýwati, ruce pak a nohy sem a tam roztahowati se pokaussseli: každý gmenowitě kdo přissel, nač sobě vpřel, na to ho nawésti a natáhnauti chtěl: až některý ten nebohý Pán neweděl co činiti; komu powoliti, neb komu se brániti, a gak wssechněm odoláwati má. Y řekl sem: Giž widjm, že lépe gest některým wybraným se swěřiti, než tak wssechněm na rwačku býti. A co se to pak wždy něgak ginák zaopatřiti

A bez nich gesstě hůřegi.

ti nemůž? řekl sem. Gakžby se opatřilo, dj on. Powolánj to s sebau to nese, ode-wssech stjžnosti, žaloby, prosby, wolánj, důwody a odwody, přigjmati, a wssech-něm za sprawedliwé činiti. Lečby tak gako tito gsau.

Chostegnj Páni.

10 Y vkáže mi gich koliks, kteřjž žádné-mu k sobě nabljž nedali, kromě kteřj pohodlj obmýssleli a strogili. W těch sem widěl lidi wukol obskakugjcý, pohlazugjcý, polsstáře podkládagjcý, zrcadla před oči sta-wěgjcý, sochrowánjm wětřjček dělagjcý, peřj a smeti zbjragjcý, sukni a třewjce ljbagjcý, wsse po předu: někteřj y wy-hozenau od Pána slinu a ozher ljzali, že sladké chwáljce. Ale to mi se opět nic neljbilo: zwlásstě že sem wěděl, gak se každé-mu téměř takowému stolice gaksy zwikla-la, a s nim než se nadál se zwrátila, když oněch wěrněgssjch podpůrců nebylo.

Pautnjkowa nebezpečná přjhoda.

11 Stalo se w mé přjtomnosti, zwikla-la se také gednomu y rozsmekla; y wypadl na zemi. A ay oděla se hluk lidu, za nimž gá se ohlédage, spatřjm an sobě ginébo we-dau a sázegj, wýskagjce že tu ginák bude než býwalo: a obskakugjce hlobj pod njm a twrdj, kdo můž. Y mage gá za to, že obecnému dobrému napomáhati slussj (nebo tak prawili) také přistaupě kljn či dwa přistrčjm: což mi někteřj chwálili, ginj sskaredě hleděli. W tom onen s swými sebera se, a s kygem mezy nás wpadna, pe-re do haufu až se wssecko to rozprchá, a některým krky spadagj. Gá strachem zděssený byw ani se vpamatowati nemohu, až Wssezwěd můg, slysse že se kdo wjc sázeti a twrditi pomáhal? ptagj,

mnau

mnau trhne, abych prchal také. Mámil že netřeba: načež gá rozmyssllege se, kterého poslechnauti, tok zawadjm o ssermugjcý okolo mne kýg, zlupě se teprw běžjm w kaut. A tak sem porozuměl, že y na těch stolicých seděti, a okolo nich bywati, y gich se dotýkati, tjm y giným způsobem nebezpečno. Protož sem tjm radègi odtud ssel, s pomysslenau toho mage abych se tam kdy wjc wraceti měl. Gakož sem y řekl wůdcům swým: Nech se kdo chce těch hor dotýká, ne gá.

12. Zwlásstě poněwadž sem y to wyssetřil, že ač swěta zpráwcowé gmenowáni býti chtěli wssickni ti, nezpráwy wssak wssudy plno bylo. Nebo buď že poddané sám Pán, neb po trubách, k sobě pausstěl; sám, neb s nadmnychowánjm giných, wýpowědi činil: tak mnoho sem křiwd gako práwa widěl, tak mnoho wzdychánj a upěnj gako weselosti slyssel, a že se sprawedlnost s bezpráwjm, a moc s saudem misý; rathauzowé, saudnice, kanceláře, tak neprawosti gak sprawedlnosti werksstatowé že gsau, a kteřj se obhágcowé w swětě řádů tytulugj, že tak mnoho neřádu gako řádu (a často wjc) býwagj, patrně sem wyrozuměl. A podiwě se gak ten staw mnoho marnosti a blyssticý se bjdy w sobě kryge, požehnal sem gich tu, a ssel odtud.

Lidská wssudy nezpráwa.

Kap.

Kap. XX.

Staw wogenský.

Takž wegdeme do poslednj vlice, kdež hned w prwnjm placu ne málo lidj stógj čerweně přioděných: k nimž přistaupě slyssjm, že se smlauwagj, gakby se smrti křjdla dáti mohla, aby tak z daleka gako z bljzka, w okamženj mohla pronikati. Item, gakby se co po mnohá léta staweno, za hodinu rozmetati mohlo. Y vleknu se řečj těch: nebo až posawád co sem kde z lidských činů widěl, o wzděláwánj a rozssiřowánj lidj a pohodlj lidského žiwota toliko býwaly řeči, a práce: tito pak o zhaubu žiwotů a pohodlj lidských se radili. Odpowěděl Tlumočnjk: Y těchto vsylowánj to též gest, ale ginakssj drobet cestau, skrze odklizenj gmenowitě toho což ku překážce gest. Potom tomu wyrozumjš.

Vkrutnost lidská.

2 W tom přistaupjme k bráně: kdež mjsto wrátných gakésy s bubny státi spatřjm, každého wgjti chtjcýho se tážjcý, máli tobolu? když vkázal a odewřel, nasypali mu peněz a řekli: Kůže ta zaplacená buď: a pustjc geg do gakéhos sklepu, wywáděli zase odtud železem a ohněm obloženého, a kázali dále do placu gjti.

Werbuňky.

3 Ale gá, co w tom sklepě gest spatřiti gsa žádostiw, také tam neyprw wstaupjm; a ay tu po wssech stranách, až konce widěti nebylo, tolikéž po zemi, hromady gako neywětssj hranice, žeby na množstwj tisýce

Zeughaus, aneb Zbrognice.

sice wozých neodwozyl, wsseligakých vkrutných k bodenj, sekánj, řezánj, pichánj, raubánj, sstjpánj, tjnánj, trhánj, pálenj, summau k odgjmánj žiwota nástrogů, od železa, olowa, dřjwj a kamenj, až mne hrůza podgjmala, a řekl sem: Na kterýž toto diwoký twor takowé přjprawy? Na lidi, odpowěděl mi Tlumočnjk. Na lidi? djm gá: ach gák sem myslil, že na něgákau wsteklau zwěř a diwoké ljté sselmy. Ale pro Boha gakáž to vkrutnost, gestli že lidé na lidi takowé tyto hrozné wěcy wymýsslegj! Cos tak chaulostiwý? dj on, a směge se.

4 Wygdauce odtud gdeme hlauběgi tam, a až na rynk, kdež ay lidj těch železem přioděných, rohy a pazaury magjcých a haufně gedněch k druhým zpřipjnaných, stáda widjm: ležjcých v gakýchs koryt a děberů, do nichž se gim gjsti a pjti sypalo a ljlo, a oni geden přes druhého chlemtali a slopali. Y řekl sem: Co se pak tu wepřowé na gatku krmj? widjm sic lidskau twárnost, než swiňské činy. To gest pohodlj toho stawu, dj Tlumočnjk. Oni w tom od koryt wstanauc, dagj se w reyry a skoky, křepčenj a wýskánj: a Tlumočnjk: Hle widjssli rozkosse žiwota tohoto? oč se ti staragj? nenjliž tu býti weselo? Počkám, co dál bude, řekl sem. Oni mezy tjm dagj se w honěnj a ssacowánj giného stawu lidj, koho napadnau. Za tjm rozwálegjc se, páchagj sodomstwj a hanebnost bezewssého studu a bázně Božj, až sem se pyřil, a řekl: Ey tohokuy se gim

Žiwot soldátský pro stopássný.

trpě-

trpěti neměło. Trpěti se musý, dj Tlumočnjk. Nebo ten staw wšeliké swobodě chce. Oni pak wsadjc se chle in-tali zase: a naperauc a nálegjc se do němoty, pak se pokáceli a chrápali. Potom ge wywedli na plac, kdež na ně déšť, snih, kraupy, mráz, slota, žjžeň, hlad, a wšeliké neřesti pršely, že se ne geden třásl, drkotal, chřadl, scepenal, wšem, psům, krkawcům, na pokrm: ginj wšak nedbali nic, hýřili předce.

Wypsánj bitwy. 5 W tom se cos na buben vdeřj, a zawznj trauba, a vdělá se hřmot a křik! a ay wstycjc se každý, a zchápagjc řezáky, tesáky, bodáky, a co kdo měl, strka gj to bezewšj ljtosti do sebe wespolek, až krew střjká, sekagj a flekagj na sebe hůř než neyljtěgšj šelmy. Tu se hřmot na wšecky strany rozmáhá, tu slyšeti dusot konj, chřest pancýřů, břinkot mečů, rochánj střelby, fičenj okolo všj létagjcých střel a kulj, zwuk trub, třeskot bubnů, křik ponaukagjcých k bogi, křik wjtězých, křik zraněných a vmjragjcých: tu widěti olowěnné hrozné krupobitj: tu ohniwé strašliwé blýskánj a hřjmánj slyšeti; tu gednák tomu gednák onomu ruka, hlawa, noha, preč létá; tu geden přes druhého se kácý, a wšecko we krwi zplýwá. Ach wšemohaucý Bože cos se toto děge, řekl sem, zahynautiliž má ten swět? A sotwa se vpamatowaw, z toho placu, nic newjm gak, a kam sem wypadl,

a

a trossičku sobě wydchna, a wssak se wsse=
cken třesa, průwodčjm swým řekl: Kamž
ste mne ale vwedli? Odpowěděl Tlumo=
čnjk, rozmazaněgssjhož tebe! to gest býti
člowěkem, smjti dotřjti. Y což sobě pak
vdělali? řekl sem. Odpowěděl: Páni se
pohodli, pak se ta wěc porownati
musyla. A což se to oni rownagj? djm
gá. Odpowěděl, Owssem. Nebo kdoby
weliké pány, krále, a králowstwj,
kteřjž nad sebau saudce nemagj, ro=
wnal? sami to mezy sebau mečem
rozhodnauti musegj. Kdo lépe dru=
hému železem zassermuge, a ohněm
zakauřj, ten swau postawj na wrchu.
O barbarstwj! ó howadstwj! djm gá: ne=
byloližby giných k mjřenj se cest? diwokým
sselmám, ne lidem, tak se mjřiti slussj.

6 Wtom vzřjm an teď z bogowisstě ne= Pozů=
gedny s odsstjpenýma rukama, nohama, stalj po
hlawau, nosem; s zwrtaným tělem, stra= bitwě.
penau kůžj, wsse krwj zohawené, wedau a
nesau: naněž když ljtostj sotwa hleděti mo=
hu, Tlumočnjk mi dj: Wsseckо se to zho=
gj, wogák musý otrlý býti. A co pak,
djm gá, kteřj tam krků nechali? Odpo=
wěděl: Giž ta kůže zaplacená byla. Gak
to? djm gá. A cos newiděl gakého se gim
prwé pohodlj přálo? A gakého také nepo=
hodlj řekl sem, pogměti museli? Mezy
tjm byť pak pauhé rozkosse předesslly, bi=
dnáť gest to wěc člowěku, proto se krmiti
dáti, aby hned na gatku musyl. Ossklj=
wáť gest ten stawu, co ho koli, nechcy, ne=
chcy ho, pořwe-vdtud.

Kap.

Kap. XXI.

Staw rytjřsky.

Sslechetstwj a erby zač se dáwagj.

Podjwey se aspoň, dj Tlumočnjk: gaká počestnost kdo se tu hrdinsky chowá, a skrze meče, osstjpy, ssjpy a kaule probige. Takž mne wedau na gakýs palác, kdež vzřjm sedjcýho pod Magestátem, a některých gessto sobě zmužilegi počjnali, před sebe powolawagjcýho. Y přicházeli mnozý, nesauce s sebau leby, hnáty, žebra, pěsti, měsssce a wačky, nepřátelům zodtjnané a zodgjmané: což gim chwáleno bylo, a ten pod Magestátem dáwal gim za to cosy malowaného, a zwlásstnj gakésy před ginými swobody: což oni na žerd nastrčjce, tak na odiwu wssechněm nosyli.

Giných také se do toho stawu třenj.

2 To widauce ginj, negen z bogownjků gako před časy, ale negedni y z řemesel, a od knih, také přistupowali: a nemagjc gako onino ssrámů, aneb nepřátelům zodgjmaných nábytků, kterézby vkazowali, wytahowali a předstjrali swé wlastnj měssce, aneb sstrychy kterých nadělali w knihách. Y dáwala se gim také takowá gako oněm, a obyčegně nádherněgssj znamenj, a pausstjni byli na wyšssj sýň.

Ozdoby rytjřů.

3 Za nimiž gá wegda, spatřjm gich hromady se procházeti, s podpěřenými hlawami, zaostřenými patami, a přiocelenými boky. Y nesměl sem bljzko přistaupiti, a vdělal sem dobře. Nebo sem hned vhlédal, gak se ginym mezy ně se pletaucým ne wssechněm sswárně wedlo. Někteřj zagisté přjliš se gim bljzko k boku plichtjce, někteřj dosti w stranu newyhýbagjce, někteřj

dosti

dosti njzce kolen neohybugjce, někteřj tytu- lů dosti pořádně wyřikowati neuměgjce, s pěstmi se potkáwali. Čehož y gá se boge, prosyl sem abychom odtud ssli. Ale Wsse- zwěd řekl: Podjwey se gesstě lép, gen opatrně.

4 Hledjm tedy sobě zdaleka, gacýby či- nowé gegich byli: a spatřjm, že práce gegich (podlé swobod stawu toho, gakž prawili) gest, sslapati dlážku; přewěssowati dwě nohy přes koně; honiti chrty, zagjce, a wlky; zawo- diti sedláky do robot; sázeti ge do wěžj, a pausstěti zase; užjwati dlau- hých rozličnými misami wysazowa- ných tabulj; a pod nimi co neydél no- hy držjwati; uměti ssaustati nohama, a ljbati prsty; přebjrati řemeslně wrhcáby a kostky; tlampati bez stu- du o wěcech slzkých a plzkých; a těm podobné. Měli pak to swobodami stwr- zené, gakž prawili, aby cokoli činj sslech- tictwjm slaulo, a žádný k nim, kromě poctiwý člowěk, aby se nemjsyl. Někteřj sobě wespolek sstjty měřili gedni s druhými rownagjc: a čjm který wetssegssj a za- sslegssj byl, tjm byl wjc wážen: kdo nowý nosyl, za tjm ginj hlawami mrdali. Wjce sem tu y giného ledcos uhlédal, což se mi diwné a nemotorné zdálo: ale wsseho pra- witi nesmjm. Toto gen powjm, že nadj- wage se gá dosti na ty marnosti gegich, zno- wu sem průwodčj swých, abychom ssli pro- syl, a obdržel.

Rytjř- ské činy.

Cesta k hradu Fortůny.

5 Když gdeme dj mi Tlumočnjk: Nu gižs prohlédl práce a kwaltowánj lidská, a nezljbilot se nic; proto že se snad domnjwáš, že mimo prácy lidé ti nic nemagj. Ale wěz že wssecky ty práce k odpočinutj gsau cesta, k němuž naposledy wssickni kdo sebe w pracech nelitowali, přicházegj: že totiž když statku a zbožj, aneb sláwy a poctiwosti, aneb pohodlj a rozkossj dosáhnau, mysl gegich dosti se w čem kochati má. Protož giž tě ale k hradu Potěssenj powedeme, aby se, gaký cýl gest pracý lidských, podjwal. Čemuž sem se zradowal, tam sobě gisté mysli odpočinutj a potěchu slibuge.

Kap. XXII.

Pautnjk mezy nowináře trefil.

Nowináři ledacemu se diwj.

Když nadcházýme k bráně, spatřjm po lewé straně na rynku hromadu lidj, a Wssudybud dj: Ey těchtot mjgeti nemusýme. Což tu magj? řekl sem. On, pod, a wiz. Y přigdeme mezy ně, a ay oni po dwau, po třech, stogjce, točj geden proti druhému prstem, krautj hlawau, pleská rukama, drbe se za vssi: naposledy gedni wýskagj, druzý pláčj. Y co se pak to tu zprawuge? djm gá: Komedyjli tito gakau strogj? Ba neměgž ty toho za hru, dj Tlumočnjk. Oprawdowět oni wěcy magj, gichž gim diwno, směssno, hněwno,

wno, gak která. Wždyťbych gá rád wěděl, řekl sem, co to gest čemuž se diwj, čemu smégj, nač hněwagj. Wtom pohlédna spatřjm, ani se s pjsstalkami gakýmis pěstugj, a geden druhému přichýle se do vcha pjská: kterýž piskot býlli libý, plésali; pakli sskřipawý něgaký, traudili se.

2 A wssak toto mi bylo diwné, že gedné a též pjsstalky zwuk gedněm se tak hrubě ljbil, že se skákánj zdržeti nemohli: druhým tak se mrzutý zdál, že vssi zacpáwali a w stranu běželi: aneb poslauchali, a rozkwjljc se vsedawě plakali. Y řekl sem: Totoť gest potwornéko cosy, gak to gedna a táž pjsskala gedněm tak sladce druhým tak trpce, znj. Tlumočnjk dj: Rozdjlnost ne zwuku než sluchu to působj. Nebo gakož pacyentům gedno a též lékařstwj negednostegně operuge, gak čj nemoc: tak tato, gaká gest čj wnitř passio aneb k wěcy náklonnost, takowý zewnitř o nj zwuk, sladký neb hořký. Pjsskaly ne gednostegného zwuku.

3 A kde pak se ty pjsskaly berau? Přinássegj ge odewssad, dj on: Co newidjš prodawačů? Takž pohledjm, a ay tu chodj a gezdj naichwál k tomu nařjzeni, pjsstalky ty roznássegjcý. Z nichž mnozý na prudkých konjch gezdili, a od těch kupowali mnozý: ginj chodili pěssky, někteřj se y na berlách kulhagjce; a od těch rozumnj kupowali raděgi, prawjce že býwagj gistssj. Kulhawý posel.

4 Negen pak sem se djwal na ně, ale y poslauchal sám, tu y tam se zastawě: a poznal sem že to oprawdu gaká ljbost tak rozdjlné odewssad přicházegjcý hlasy slyssetj. Toto mi se neljbilo, že někteřj nemjrně sobě Ljbost nowin.

w tom počjnali, wsseckv pjsstaly co gich dostati mohli skupugjce: an popjskagjc sobě drobet, každau zase preč wrhli. Byli tu z rozdjlných stawů, kteřjž řjdko doma sedjc wždycky tu na rynku čjhali, kde co pisklo vcha nastawugjce.

Marnost nowinářstwj.

5 Owssem pak neljbilo mi se, když sem marnost wěcy té poznal. Nebo častokrát smutný se hlahol rozcházel, že se kormautili wssickni: po chwjli wssak zawzněl giný, a byl z strachu smjch. Opět některé pjsstaly zwuk tak libě zněl, že wssickni wýskali a plésali, a hned se proměnjw, aneb vtissil, aneb w smutné sskřjpánj obrátil: tak že kdo se gini zprawowali, ledakdy se ledačemus daremně těssili, ledačehos děsyli, an to w dým bylo. Bylo se tedy čemu zasmáti, že lidé každého wětru zawanutj ssáliti se dagj. Protož sem ty chwálil, kteřj ssibřinků těch nedbagjce, pracý swých hleděli.

Nepohodlj bez nich y z nich.

6 Ale opět sem nepohodlj spatřil, že když kdo na to co se okolo pjská pozoru nedal, od ledakuds mu lecos na krk připadlo. Naposledy wssak y to sem tu widěl, že s těmi pjsskalami zacházeti ne wsseligak bezpečno bylo. Nebo poněwadž hlaholowé ti rozdjlným vssjm rozdjlnj byli, různice, y rwačky negednau odtud powstáwaly: gakž sem se y sám s přjhodau potkal. Dopadna gá gedné bystře zněgjcý pjsstalky, podal sem přjteli swému: ale ginj přegmauc gi, o zem dali a possl apali, na mne se že takowé wěcy roztrussugi potrhugjc: tak že wida ge wztekle rozpálené, prchati sem musel. Že pak wůdcowé mogi wždy mne hradem Fortůny těssili, ssli sme k němu.

Kap. XXIII.

Pautnjk prohlédá hrad Fortůny: a neyprw přjſtup k němu.

Když k tomu milému hradu přigdeme, widjm neyprw záſtupy lidu, ze wſſech měſta vlic ſe zbjhagjcých a obcházegjcých, a kudyby ſe zhůru doſtati mohli ohlédagjcých. Byla pak na ten Hrad gediná, wyſoká, a vzká brána; ale kteráž zabořená, zawálená, a trnjm zaroſtlá byla: ſlaula poně Etnoſt. A praweno mi o nj, že před čaſy ona ſama toliko k wcházenj na hrad wyſtawená byla, ale že ſe brzy potom přjhodau gakauſy zabořila: protož giných menſſjch je naděláno, a té necháno, poněwadž přjliš přjkro, nepřjſtupno, a nezwolno bylo choditi ſkrze ni. Etnoſt zapadlá brána k ſláwě.

2 Prolámány tedy zdi, a naděláno forten z obogj ſtrany; kteréž gá prohlédage, widěl ſem nápiſy gich. Pokrytſtwj, Lež, Pochlebenſtwj, Neprawoſt, Fortel, Náſylj ꝛc. ale když ſem to tak gmenowal, a kteřj tudy wcházeli ſlyſſeli, hněwali ſe na mne, reptali, zhoditi mne dolů chtěli: tak že ſem ſtauliti muſel. Djwage ſe pak, widěl ſem že někteřj předce tau ſtarau branau, ſkrze rům a trnj, lezli; gedni prolezli, a ginj nic: a ti teprw ſe zaſe do dolegſſjch forten wraceli, a gimi procházeli. Poſtrannj fortny.

3 Y wegdu tam také, a ſpatřjm že tu geſſtě hrad nenj, než plac, na němž množſtwj lidj ſtogj, zhůru k wyšſſjm palácům wzhlédagjcých, a wzdychagjcých. Když ſem ſe dau ptal, co ti tu dělagj? odpowědjno mi, že chytj- Sſtěſtj kohonáhodau

toho wynáſſj. gſau čekancy, laſſkawého panj Fortůny wzezřenj, a na hrad puſſtěnj očekáwagjcý. A co ſe ne wſſickni geſſtě tito tam doſtanau? wſſak wſſickni o to wěrně pracowali. Odpowěděl: přičjněti ſe každý můž gak wj a vmj; napoſledy wſſak na panj Fortůně, koho ona k ſobě přigjti chce neb nechce, záležj. Můžeš ſe podjwati gak to gde. Y widjm že tam giž wýſſe žádných ſchodů, ani bran nenj, než kolo gakéſy vſtawičně ſe točjcý, k němuž kdo ſe připal, zhůru na podlahu wyneſſen byl, a tam teprw od panj Fortůny přigat a dále puſſtěn. Dole pak nemohl kdo chtěl kola ſe chytiti, než koho k němu vřednice panj Fortůny, ginénem Náhoda, přiwedla, aneb na ně wſadila: ginému každému ruce zklauzly. Ta pak Regentka Náhoda, chodila mezy hauſem, a koho ſe gj vdálo, toho chytila a na kolo wſadila: geſſto ſe gj někteřj welmi na oči tiſkli, rukau podáwali, proſyli, ſwé wynaložené práce, poty, mozoly, ſſrámy, a giné zaſlaužilosti, předſtjragjce. Ale gá držjm že naproſto hluchá y ſlepá býti muſyla, tak ſe nic ani oſobám newzhlédala, ani proſeb nedbala.

Čekanců na ſſtěſtj teſknoſt wýzpůſob. 4 Množý tu z wſſeligakých ſtawů byli, kteréž ſem prwé widěl, že w powolánj ſwém a ſkrze bránu Ctnoſti, aneb také ſkrze poſtrannj fortny, práce a potu nelitowali, a wſſak ſe ſſtěſtj dočekati nemohli: giný, na to třeba ani nemyſljcý, byl za ruku vgat, a zhůru neſſen. Z oněch pak čekanců mnozý přewelmi teſklili, že na ně pořádka při-

přigjti nechtěla, až negeden osſediwěl: některj ſobě zaufali, a puſtjc o ſſtěſtj, wraceli ſe k lopotowánj ſwému: z kterýchž opět někteřj roztaužjce ſe, k hradu lezli, oči y rukau panj Fortůně podáwagjc: tak že Expectantů těch způſob tak y ginak bjdný a teſkliwý ſem ſhledal.

Kap. XXIV.

Pautnjk způſob boháčů prohlédá.

Řekl ſem pak wůdcy ſwému: Nu giž bych také, co tam na hoře geſt, gak Fortůna ſwé hoſtě ctj, rád ſpatřil. Dobře, řekl on, a wzneſl ſe než ſem zwěděl ſe mnau zhůru; kdež panj Fortůna na kauli ſtogecy, korunny, ſceptra, regimenty, řetězy, zápony, měſſce, tytule a gméno, medy a cukry, rozdáwala, a teprw dále zhůru pauſſtěla. Y pohledjm na ſtawenj hradu, kteréž o trogjm ponebj bylo; a ſpatřjm, že některé do dolnjch, giné do proſtřednjch, giné do wrchnjch pokogjků uwozugj. Y dj mi Tlumočnjk: Zde dole přebýwagj, které panj Fortůna penězy a zbožjm poctila: w proſtřednjch pokogjch ti které rozkoſſemi krmj: w hornjch pak palácých, které ſláwau přiodjwá, aby od giných ſpatřowáni, chwáleni a ctěni býti muſeli. Některým dwogjho ſpolu, neb y wſſeho trogjho přege; a ti ſe kam chtj, procházeti mohau.

hau. Widjš gak sſťastná wěc gest komu se sem dostati dostane.

Bohatstwj pauta a břemena. 2 Podmež tedy řekl sem, mezy tyto třebas neyprw. Takž wegdeme do dolnjch sſklepů, a ay tam tma a neweselo! tak že sem nic téměř newiděl poneyprw, gen že sem břinkánj gakés slyſſel, a puch stuchliny zarážel mne ze wſſech kautů. W tom když se mi troſſku zrak probere, widjm plno ze wſſeligakých stawů lidj, ani tu chodj, stogj, sedj, ležj, a každý má pautami zpaté nohy, a ruce swázané řetězem, někteřj přitom y na krku řetěz, a na hřbetě břjmě někaké. Yzděsyl sem se, a řekl: Což pak toto pro krále, do žaláře sme něgakého přiſſli? Odpowěděl mi, směge se, Tlumočnjk: Gakýs ty nerozum? wſſak toto darowé gsau panj Fortůny, kterýmiž ona milé syny swé obkládá. A gá ohleduge gednomu, y druhému, y třetjmu, těch geho darů, widjm oceliwá pauta, železné řetěze, olowěnnau neb hliněnnau nůſſi: A gacyž to darowé? djm, o tytbych gá nestál. Ale blaude, zle to hledjš, dj mi Tlumočnjk, wſſak pak zlato gest wſſecko to. Y hledjm znowu gesſtě pilněgi, a powjdám mu, že gá předce newidjm než železo a hlinu. Ey nemudrug tak přjliš, dj on: wěř giným wjce než sobě: pohleď gak oni sobě toho wážj.

Mámenj boháčů. 3 Yhledjm a spatřjm swůg diw, gak se oni přewelice w tom opautánj swém kochali. Tento sobě počjtal kraužky řetězu swého; giný ge rozbjral, a zase sklá-dal;

dal; giný řetězu sobě rukau potěžkáwal; giný ho na pjdi měřil; giný k vstům bera, ljbal; giný ho před mrázem, horkem, a vrazem chráně, ssátkem obwinowal. Někteřj dwa neb třj se sstaupjc, měřili ge sobě, a potěžkáwali geden proti druhému; kdo swůg lehčegssj znamenal, kormautil se a bližnjmu záwiděl: kdo wětssj a těžssj měl, chodil wůkol, dul se, honosyl a chlubil. Ač mezy těmi opět někteřj tisse w kautě sedjc, w welikosti řetězů a paut swých tagně se kochali, nestogjc o to aby ginj widěli: záwisti, za to mám, a krádeže se bogjce. Ginj zase plné truhly měli hrudj a kamenj, kteréž sem y tam překládali, odmykali a zamykali: nikam odtud, aby o to nepřissli nesmějce, ani nespěgjce. Někteřj gesstě ani truhlám newěřili, nawázali a nawěsseli toho okolo sebe tak mnoho, že ani choditi, ani státi s tjm nemohli, než leželi toliko, dychtjce a chroptjce. Což gá wida řekl sem: Ale totoliž magj pro wssecky Swaté, sskasinj lidé slauti! an sem dole, práce a kwaltowánj lidská prohlédage, nic bjdnégssjho nespařil, gako toto sstěstj gest. Wssezwěd řekl: Prawda gest syc (což tagiti?) že mjti toliko tyto Fortůny dary, a gich neužjwati, wětssj starost gest než rozkoš. Ale tjm panj Fortůna winna nenj, dj Tlumočnjk, že někdo darů ge

gich vžjwati nevmj? Ona se s swým neskaupj; než ti někteřj stuchljcy, ani sobě ani ginym ku pohodlj toho obrátiti nevmegjcy. Ač nappsledy, děley ty z toho co děley, předcek gest to weliké ssťěstj, Mjti. Gá o takowé ssťěstj gaké tu widjm nestogjm, řekl sem.

Kap. XXV.

Způsob rozkossných swěta.

Rozmazanj rozkossnjcy.

Wsseżwěd dj: Podmež tedy zhůru, tam ginakssj wěcy vhlédáš slibugik, samy rozkosse. Y wegdeme po schodech, do prwnj sjně; a ay tu ložj, měkkými peřinami postlaných, wisutých a koljbawých, několik řadů, po nichž se někteřj wáleli, služebnjků s oháňkami, fochry, a ginými nástrogi, k wsseligaké službě hotowých, plno wůkol sebe magjce. Wstáwalli který, ruce se hned ze wssech stran podkládaly; oblékalli se, ne giná než hedbáwná měkká raucha se podáwala: byloli kam přegjti potřebj, na stolicých polsstáři postlaných přenásseli. Nu tu hle máš pohodlj, gehožs hledal, dj Tlumočnjk. Co nad to žádati můžeš? tak mnoho wssecho dobrého mjti, aby se o nic nestaral, ničeho nedotýkal, co dusse ráčj wssehó hognost měl, a ani zlému wětru na sebe wanauti nedal, nenjli to blahoslawená wěc? Odpowěděl sem: Owssem žek tu hned weselegi než w dolnjch těch mučjrnách: ne wssecko mi se wssak y tu podobá. Co opět? řekl on. A gá: že ty lenochy s wypuklýma očima, odutau hlawau, oteklým břichem, nedotklivými audy, gako bolawým

wře-

wředem, widjm; zawadjli kde, neb se kdo oň otře, neb na něg odporný wjtr zawane: hned mu zle. Stogatá woda hnige a smradj se, slýcháwal sem, tuto pak toho přjklady widjm. Také tito žiwota nic neužjwagj, poněwadž ho přespěgj a přezahálegj: nic to pro mne nenj. Diwnýs ty filozoff, dj Tlumočnjk.

2 A wedau mne na druhau sýň, kdež gá očjm a ussjm plno wnady spatřjm, zahrady rozkossné, rybnjky a obory, zwěř, ptactwo, ryby, muzyku wsseligakau libau, a towaryšstwa weselého hausy: ani sobě skáčj, honj se, tancugj, sstwau, fechtugj, hry prowodj, a newjm co wjc netropj. To nenj stogatá woda, dj Tlumočnjk. To prawda, djm gá: ale nech mne, ať sobě na to pohledjm. Podjwage se pak, řekl sem: Widjm že se žádný těch kratochwilj nenagj a nenapige: nýbrž unawě se každý běžj w stranu, giným zase něčjm wyraženj hledage. Malá mi se to zdá rozkoš. Hledássli tedy w gjdle a pitj rozkosse, dj on, podme sem.

Hry a diwadla.

3 Takž wkročjme na třetj sýň; kdež ay spatřjm plné stoly a tabule hodugjcých, ani před sebau wssého hognost magj, a weseli gsau. Tu přistaupě spatřjm gak někteřj pořád do sebe mecy a legj, až gim břicha nestačowalo, popasowati museli: někteřj až se gim wrchem y spodkem přelewalo. Ginj lahůdky gen wybjrali, pomlasskáwagjce sobě, a krku tak dlauhého gak řeřábi magj (aby chutnost

Hodownjcy.

dlauho cýtiti mohli) sobě winssugjce. Někteřj se chlubili, že od desýti neb dwadcýti let slunce wycházeti a zapadati newiděli: proto že když zapadalo, nikdá střjzwj, když wycházelo nikdá wystřjzwělj, nebyli. Neseděli pak tu zasmussile, než muzyka wsseligaká musyla znjti, k njž každý také připogowal hlas swůg, tak že tu wsselikého ptactwa a zwjřat zpěwowé slyssáni byli: geden wyl, druhý řwal, třetj kwákal, čtwrtý sstěkal, pátý hwjzdal, ssestý sswehولil, sedmý ſkal 2c. s diwnými přitom posuňky.

Pautnjk mezy hodownjky gaké měl hody.

4 A tu se mne Tlumočnjk ptal: Gak mi se ta harmonya ljbj? Kusa nic, řekl sem: kterýž řekl: Y cožk se pak ljbiti bude? stonekliž gsy pak, že tě ani tato weselost rozwrzati nemůž? W tom mne někteřj z nich před stolem vhlédagj, a geden mi připjgeti: druhý abych přisedl, očima bljkage, náwěsstj dáwati; třetj, kdo gsem a co tu chcy, examinowati začne; čtwrtý se na mne vděřj, proč Rač Bůh žehnat, neřjkám? Načež gá rozhorle se djm: A což aby Bůh takowým swiňským hodům také žehnal? To než gá dobře dopowjm, ay tok talјřů, mis, koslјků a sklenic, krupobitj na mne, že sem se sotwa vhýbati, a schyté se preč wypadnauti stačil. Ač gesstěk mně střjzwému snáz vtjkati, než gim ozralým wne trefowati přisslo. A Tlumočnjk mi: Hle, nepravwillik sem dáwno, měg gazyk za zuby, a nemudrug: hleď se zprawowati lidmi, a ne aby ginj twé kotrby ssetřiti musyli.

5 Wssu-

5 Wssudybud pak zasmáw se, a za ruku mne vgma, Poďme tam gesstě gednau, řekl: a gá nechtěl. On: Gesstě se tam nač djwati máš, a mohls, kdyby byl mlčel. Poď, gen sobě opatrně počjney, zdaleka třeba stoge. Y dám sobě řjcy, a wegdu zase: a co zapjrati? y nawésti sem se dal, že sem přisedl, připjgeti sobě dal, splňowal sem, a chtěge wždy na konec, gaká pak w tom weselost gest, wyzkusyti, začal sem y přizpěwowati, přiwyskowati, a přiwyskakowati sobě: summau co ginj dělali dělati. Ale to wsse nesměle gakśy: proto že mi se naprosto že mi to neslussj zdálo; gakož pak někteřj widauce že w to trefiti nemohu, smáli mi se, ginj že nesplňugi baučili se. Mne mezy tjm cosy pod kabátem hrýzti, cosy pod čepicý laupati, cosy mi se z hrdla wydjrati, nohy potáceti, gazyk drkotati, hlawa kolem choditi, a gá teprw na sebe y na swé wůdce hněwati se začnu, zgewně giž wolage že to howadstwj gest, a ne lidstwj: zwlásstě když sem na giných těch rozkossnjčků rozkosse trochu gesstě lépe se podjwal. Zase tam ssel.

6 Tu zagisté některé sem naříkati slyssel, že gim gjdlo a pitj ani ssmakowati, ani do hrdla gjti nechce; kterýchž ginj litowali, a aby gim spomoženo bylo, museli kupcy sem tam po swětě, coby se k chuti nagjti mohlo wyhledáwagjce, běhati; museli kuchaři wsseligakých mustrů swých, gakby lahůdkám zwlásstnj wůni, barwu, chut, dadauce, do žaludka wlauditi mohli, ohledáwati; Bjdný způsob rozkossnjčků.

museli lékaři, aby gedno druhému vstupowalo, zwrchu y zespod po trychtýřjch naléwati. Tak že s welikau pracý a nákladem, co do sebe wecpati a wljti měli, gim se shledáwalo; a welikými do nich chytrostmi a obmysly wprawowalo; s welikau bolestj a swjránjm, aneb w břisse třpělo, aneb wen dobýwalo. A syc napořád byli plnj nechutenstwj, sstkánj, řjhánj, a sskrkánj, spali zle, chrkali a frkali, slinili se a soplili, wýwratků a leyn plnj byli stolowé a wssickni kautowé: chodili neb wáleli se s shnilým břichem, podagrowatýma nohama, třeslawýma rukama, kyssjcýma očima žc. A magj toto rozkosse býti? řekl sem. Ach podme odtud, abych něco wjc mluwiti nemusyl, a zase sobě něco newtržil. Tak odwrátě oči, a zacpage nos, ssel sem.

Veneris regnum. 7 Y přigdem, w týchž pokogjch gesstě na ginau sýň, kdež obogjho pohlawj haufy spatřjm, ani se za ruce wodj, obgjmagj, ljbagj; a nechť neprawjm co tu wjce bylo. Toto powjm toliko, což sem k wýstraze swé spatřil, že wssickni tu od panj Fortůny zawřeni, zákožnj pálciwau prassinu měli, kteráž gim ustawičný swrab působila, že pokoge mjti nemohauc, kam přissli, a oč mohli, česali se, až do krwe: tjm wssak drbánjm swrab ten upokogiti se nikoli nedal, ale gen wjce rozněcowán byl: za. ež oni syc se styděli, a wssak tagně a po kautech nic nedělali, než drbali se. Což že mrzutý a nezhogitedlný neduh byl, patrně bylo sauditi. Negedněm z nich y po wrchu se osstliwost wysýpala, tak že se sami gedni druhých ssttjtili, těžcý a odpornj sobě wespolek gsauce; owssem pak zdrawým očjm a mysli nesnesy.

Libidinis æstus.

Morb. Gall.

Libido desperationis

ſytedlno bylo hleděti na ně, a puchu od nich gdaucýho cýtiti. Naposledy, widěl ſem že to na těch rozkosse palácých poslednj giž byl, odkudž ſe ani zpátkem, ani dál nemohlo, kromě djry gakés wzádu tam, ſkrze niž negedni hlauběgi ſe w hlubnost dáwagjcý, propadali, a za žiwa do těch za ſwětem temnoſtj ſe doſtáwali. præcipitium.

Kap. XXVI.

Způſob powýſſených ſwěta.

Y wygdeme odtud do wrchnjho palácu, kterýž odewřený byl, žádného nad ſebau přikrytj, kromě oblohy, nemagjcý. A ay tu mnoho ſtálo ſtolic, gedny nad druhé wyšſſjch, wſſe okolo kragů, aby z důlu z města widjny býti mohly, na nichž ſeděli, gak kdo od panj Fortůny wýš neb njž posazen byl, gimž wſſickni mimo graucý (po předu wſſak) činjce čeſt, hýbali koleny a kýwali hlawami. Y řekl mi Tlumočnjk: Hle nenjliž čiſtá wěc tak wywýſſenu býti, aby odewſſad widjn byl, a wſſickni na tebe hleděti musyli? A gá přidal: a býti na ráně, aby na tě déſſť, ſnih, kraupy, horko y zyma, bjti mohlo. Odpowěděl on: Herež o to. Ale geſt čiſtá wěc na tom byti mjſtě, kdež na tě wſſickni pozor dáwati a ſſetřiti tě musegj. Prawda geſt že ſſetřj, řekl ſem: ale kteréž ſſetřenj ſotwa nenj wětſſjm břemenem než pohodljm. Nebo po každém z nich gak gich mnoho paſe, giž gá wi-

Powýſſených lidj nepohodlj.

widjm, hnauti se nesmj a nemůž, aby wssickni newiděli a nepřesaudili: gakéž to pohodlj? zwlásstě když sem widěl, že gak mnoho po předu k nim sstestnosti, tak mnoho po zadu a po stranách neważnosti bylo. Za každým zagisté tom w sedle rozloženém někteřj stáli, kteřjž naň ssilhawým okem házeli, pysky a hlawami zmjtali, widliček podáwali, po hřbetě slinau, ozherem neb něčjm ginym káleli; někteřj y stolice podrýwagjce pád obmýssleli, o nimž se přenegeden w mé přjtomnosti, tau y ginými přjhodami, potkal.

Powýssených nebezpečenstwj.

2 Nebo stolice ty gakž sem řekl, po kragjch stály, maličko gi posmekna hned se zwrátila: a který se před tjm dul, letěl dolů. A byly gaks na obrtlicých strogené, gak je gj kde dobře dotekl, wrtla sebau, a sedjcý se octl na zemi: čjm která wyšssj byla, tjm snáž bylo zaklátiti gj a wypadnauti z nj. A nalezl sem tu welikau gedněch k druhým nepřjzeň, záwistiwé na sebe wzhlédánj, gedněch od druhých z stolic wysazowánj, regimentů wydjránj, korun srážen), tytulů sobě wespolek smazowánj: tak že tu gen se měnilo wždycky, geden lezl na stolicy, druhý z nj, buď lezl aneb pohlawě letěl. Načež djwage se, řekl sem: Ey toť ge sspatné, že za tak dlauhau a trpkau prácy, kteráž se než se na tato mjsta přigde wystáti musý, tak krátká gest odměna! Wssak pak někdo slawy užjwati nepočne, a hned zase konec. Tlumočnjk odpowěděl:

děl: Tak to panj Fortůna rozdělowati musý, aby wssickni kterez poctiti chce, poděleni býti mohli; musegjk gedni druhým vstupowati.

Kap. XXVII.

Sláwa slowautných w swětě.

Mezy tjm, kteřj se tu dobře chowagj (řekl dále Tlumočnjk) aneb sobě toho sýc zasluhugj, má panj Fortůna giný na to prostředek gak ge nesmrtedlnostj poctiti. Y gak to medle, řekl sem? tok gest slawného něco, nesmrtedlným včiněnu býti: medle vkažte mi to. Y obrátj mne Wssezwěd, a vkáže mi na témz palácu k západnj straně wyšssj gesstě plac aneb wýstupek, také pod čirým nebem, kamž z tohoto nizssjho schodek, a dole při něm dwérka bylo, a v těch seděl gakýsy plno w sobě ze wssech stran očj a vssj magjcý, až potworno (gmenowali mi ho Censur m Vulgi, Wssesudem) gemuž se každý kdo na plac Powěsti chtěl, negen opowědjti, ale y wssecky swé wěcy, pro něž se nesmrtedlnosti hodným býti nadáwal, vkázati, a k rozwážení odewzdati musyl. Byloli w činech geho co zwlásstnjho a neobyčegného, dobrého neb zlého, pusstěn byl zhůru: pakli nic, dole zanechán. Dostáwalo se pak tam, gakž sem znamenal, negwjc lidj z stawu wrchnosti, bogownjků, a včenych: z stawu náwoznjků, řemeslnjků, a domownjho, méně. Fama fermè vulgi opinione constat.

Indignis qvoque confertur.

2 Mrzelo mne pak welice, že tak mnoho zlých (laupežnjků, tyranů, cyzoložnjků, wrahů, paličů ꝛc.) gako dobrých, tam paušstěli. Nebo sem rozuměl, že to nemůže než převráceným lidem w nectnostech posylu býti: gakož se y trefilo, že geden přissel nesmrtedlnosti žádage, a tázán byw, co nesmrtedlné památky hodného způsobil? Odpowěděl: že co neyslawněgssjho w swětě wěděl zkazyl, naschwál chrám na němž sedmnáctero králowstwj tři sta let prácy a náklady wedlo, zapáliw, a gednoho dne w rům položiw. Y vžasl se ten Censura té hanebné opowážliwosti, a pustiti ho tam, za nehodného saudě, nechtěl. Ale přissla panj Fortůna, a pustiti ho kázala. Kterýmž přjkladem posyleni gsauc ginj, lecos hrozného, co spáchali, wyčjtali; tento že co neywjc mohl lidské krwe wylil: giný, že nowé rauhánj, gakby se Bohu zlořečiti mělo, wymyslil: giný, že Boha na smrt odsaudil; giný, ž slunce z oblohy strhna, do prostřed propasti pohřjžil; giný, že nowé towaryšstwo paličů a morděřů, skrze něž lidské pokolenj třjbeno bude, začal ꝛc. a byli wssickni napořád zhůru pausstjni: což prawjm welmi mi se nelјbilo.

Hero- stratus.

Marnost Powěsti.

3 Wessel sem wssak za nimi tam, a ay tu hned ge gakýsy také panj Fortůny vřednjk, gménem Fama, aneb Powěst, přigjmal, gehož nic nebylo než vsta. Gak zagisté dolnj ten plný očj a vssj, tak tento plný ze wssech

wssech stran vstbyl a gazyků, od nichž nemalý se hluk a zwuk rozcházel: a milý ten Immortalitatis Candidatus ten odtud vžitek měl, že se tjm křikem gméno geho sem a tam rozwoláwalo. Ale na to když sem bedliwě pozorowal, spatřil sem že se o každém tom vdělaný pokřik zase pomalu tissil, až y vtichlo wssecko, a něčj giného zniti začala. Y gakúž to nesmrtedlnost? řekl sem: wssak každý téměř trossku pobuda, hned zase z očj, vst, a mysli lidem wypadá. Odpowěděl Tlumočnjk: A tobě pak wssecko málo. Nu podjwey se na tyto aspoň.

4 Takž ohlédna se, spatřjm sedjcý malјře, ani po některých tu hledjce ge kontrfektugj: a ptám se, proč to dělagj? Odpowěděl: Proto aby to ne tak gako zwuk hlasu mizelo a mjgelo: těch giž památka nepřestane. Y hledjm, a ay každého wykontrfektugjc wyhodj rowně gako giného do rokle, obrazu toliko tu necháwagj, a aby odewssech spatřowán býti mohl, na žerdi wystrkugj. Ach gakáž to nesmrtedlnost? řekl sem. Wssak pak se tu gen papjru a černidla gménem gegich přilјčeného necháwá, sami gako ginj bjdně hynau! ale ssálenjk gest to, milý Bože, ssálenj. Nebo co mi potom, že sobě mnau někdo papjr nassmaruge, a semnau se zatjm kdo wj co stane? Nic o tom nesmýssljm. Tlumočnjk to slysse, ztřesstěných mi nadá, a co ge po mně na swětě s takowými wssechněm giným odpornými rozumy, ptá se.

Do hystorvj se dostati gaká čač?

Y w hysto-rých falsse mnoho. 5 Mlčel sem tedy: a ay w tom nowau fáleš vhlédám. Něčj kontrfekt gegž sem žiwého krásného a zpanilého widěl, přepotworný byl: ginému naodpor, mrzutému, widjm že co neykrásněgssj kontrfekt mohli, vdělali: některému postawili dwa, tři, čtyry, obrazy, a každý byl ginakssj: až mi té na djle nedbalosti, na djle newěry maljřů těch hněwno bylo. Spatřjm také y marnost toho. Nebo prohlédage ty obrazy, widjm gich mnoho zasslých, zaprássených, zp:áchniwělých, zhnilých, že málo aneb zprosta nic, znáti bylo: některých na hromadě pro giné widěti nebylo, žádný téměř na ně nikdá nehlèděl: tyž ta sláwa!

Wyzdwižené památky také hynau. 6 Mezy tjm přicházela Fortůna, a kázala některé ty, negen staré a wetché, ale y nowé čerstwé kontrfekty, dolů házeti: a gá sem porozuměl, že gakož ta milá nesmrtedlnost sama z sebe ničjmž gest, tak y pro bláznowau gakausy Fortůny wrtkawost (an gednák na swůg hrad přigjmala, gednák wyhazowala) nenj je čjm vbezpečiti: čjmž sem sobě gi, y s yegjmi tu dary, tjm wjc zossklíwil. Nebo tytýmž způsobem ginde po hradě se procházegjc s syny swými zacházela: rozkossnjčkům rozkossj, a boháčům bohatstwj, gednák přidáwagjc, gednák vgjmagjc, a ledakdys nenadále wssecko odgjmagjc, a wen z hradu wystrkugjc.

Smrt wssecko předce hubj. 7 Owssem pak smrt mi hrůzy přidáwala, kterauž sem y tu na hrad docházeti, a gednoho za druhým odkljzeti widěl: ale ne-

negednostegným způsobem. Na bohaté střjlela obecnými ssjpy; aneb přiklekagjc řetězy těmi zasskrcowala, a zadussowala: rozkossnjčkům nasýpala do lahůdek gedu: slawné zhazowala, aby hlawy lámali, aneb ge skrze kordy, ručnice, tulichy, prokáněla, každého téměř neobyčegným něgakým způsobem z swěta prowoděcy.

Kap. XXVIII.

Pautnjk sobě zaufati počjná, a s swými wůdcy se hádá.

Sapientiæ apex, desperatio de rebus Mundi.

Ulekl sem se, že tak nikdež nic w swětě, ani na samém tom hradu Potěssenj, nenj čehožby se mysl bezpečně směle a cele chopiti mohla. Kteráž mysslenj welmi kormautliwě mne, čjm dál tjm wjc, rozcházela: z nichž mne Tlumočnjk můg, Mámil (ač wsseligak ohledáwal) wyrazyti nigakž nemohl, až sem y zkřikl: Ach mého hoře, nicliž pak na tom bjdném swětě potěsseného nenagdu? wssak pak při wssem wssudy kwaltowánj a tesknosti plno. Tlumočnjk dj: A kdo tjm než ty sám, nechutné kyselo, winen? když sobě wssecko osskliwjš, coť se ljbiti má? Hleď na giné, gak každý w swém stawu wesel a mysli dobré, dosti sladkosti w wěcech swých mage. A neboť bláznj wssicknj napořád, řekl sem, aneb lhau: nebo aby potěssenj prawého požjwali možné nenj. Bláznj y ty, dj Wssudybud, aby swé tesknosti polehčil. Odpowěděl sem: Ani

Ani w to trefiti newmjm: wſſak wjš že ſem kolikrát ohledowal, a wždycky mne ze wſſeho wyrazylo ſpatřowánj prudkých s každau wěcý proměn, a bjdného cýle.

Wſwě tě čeho lidſká myſl hledá, nenaléžá.

2 Tlumočnjk dj: Co to než twá fantazye dělá? Kdyby ty ſe ne tak w lidſkých wěcech přebjral, a wſſjm wſſudy co ſwině wěchtem zmjtal, bylby gako ginj myſli pokogné, potěſſenj, radoſti, ſſtěſtj požjwage. Kdy bych totiž gako ty, řekl ſem, w zewnitřnoſtech wězel, a nápadné něgaké nemaſtné zaſmánj za radoſt; přečtenj něgakých trochu ſſkaret za maudroſt; kauſek něgaký nápadného ſſtěſtj, za wrch ſytoſti držel. Ale kde pak zůſtanau, pot, ſlzy, ſtonánj, motánj, nedoſtatkowé, pádowé, a giná neſſtěſtj, gimž ſem počtu mjry, a konce žádného neſpatřil po wſſech ſtawjch? Ach auwech naſtogte! ach auwech bjdného tohoto žiwota! Prowedli ſte mne ſkrze wſſecko, a co mi to platno? Slibowalo mi ſe a vkazowalo tytýž, zbožj, vměnj, potěſſenj a bezpečnoſt. Ale co mám? Nic. Co vmjm? Nic. Kde ſem? Newjm ſám. To wjm toliko že po tak mnohém motánj, po tak mnohých pracech, po tak mnohém wyſtálém nebezpečenſtwj, po tak mnohém myſli vnawenj a zemdlenj, nic napoſledy nenalézám, než v ſebe ſám boleſt, v giných k ſobě nenáwiſt.

3 Tlu=

3 Tlumočnjk: A hodně, proč se nezprawugeš radau mau, kteráž hned zpočátku byla, Nic nepodhlédati, wssemu wěřiti: nic neprubowati, wsse přigjmati: nic nesstrafowati, wssecko libowati. Toby cesta byla po njžby pokogně ssel, přjzeň v lidj měl, a y sám sobě pěkně se ljbil. Na to gá: Pěkně bezpochyby od tebe gsa zmámen, gako ginj fantowal, semotam blaudě plésal, pod ghem chroptě křepčil, stůně a mra sobě wýskal. Widěl sem, spatřil a poznal, že ani sám nic negsem, nevmjm, nemám, ani ginj: gen že se nám cosy zdá, stjn lapáme, prawda vcházý wssudy. Ach auwech nastogte!

A čjm se lidé zawozugi, a mámj.

4 Tlumočnjk. Coť sem prawil gesstě prawjm, sám gsy sobě winen, proto že welikého cosy a neobyčegného žádáš, čehož se žádnému nedostáwá. Odpowěděl sem. A protož se trápjm tjm wjce, že ne sám gá ale celé pokolenj mé bjdné gest; a gesstě k tomu slepé, bjd swých neznagicý. Tlumočnjk dj: Gá newjm gak a čjm tobě zadosti včiniti, tak zmotané hlawě. Gestliže ť se ani swět, ani lidé, ani práce, ani zahálka, ani vměnj, ani nevměnj, summau žádná wěc neljbj, co s tebau giž dělati, co w tom swětě wjc schwalowati newjm.

Kdo prohlédné, nemůž než trápiti se.

5 Wssudybud na to: Powedme ho gesstě na hrad Králowny nassj ted v prostřed stogicý, tam se snad vpamatuge.

Kap.

Digitized by Google

Kap. XXIX.

Pautnjk hrad Králowny swěta, Maudrosti, prohlédá.

Takž pogmauc mne wedau. A ay hrad ten stkwěl se rozličným krásným wssudy zewnitř malowánjm, bránu mage osazenau strážnými, aby žádný kromě vřad něgaký a wládu w swětě magjcý, pausstěn nebyl. Těm zagisté samým, gakožto Králowny služebnjkům, a nařjzenj gegich wykonawatelům, wcházeti a wycházeti wolno: ginj chtěgjli se na hrad podjwati, zewnitř toliko zewlowati musegj. (Nebo při wssechněmi tagnostj těch gimiž se swět řjdj, wyzwjdati neslussj.) Gakož pak zewlů těch, wjce vsty než očima se djwagjcých, dosti sem tu widěl: mne pak že do brány předce wedli, tomu sem rád byl, wždy také co za tagemstwj ta Maudrost swěta má, wyrozuměti žádostiw gsa.

2 Než y tu sem bez přjhody nebyl: strážnj zastaupjc mi, examinowati začnau, co tu chcy? nýbrž začnau zpět hnáti a strkati, y opřáhati. Ale Wssudybud, gakožto y tu známý, gim za mne mewjm co odpowěděw, a za ruku vgaw, předce mne prowedl až na prwnj plac.

3 Kdež hleděˇ gá na samo giž hradu stawenj, widjm zdi bělostkwaucý, kteréž prawili mi že alabastrowé gsau: ale gá pilně hleděˇ a rukama ohledáwage, nic newidjm než papjr, a wyhlédagjcý skulinami zde onde kaudel: odkudž saudě, že stěny ty djlem dutým a wycpáwaným strogeny gsau,

sſalbě

ssalbě té sem se podiwil y zasmál. Y přissli sme k schodu po němž se zhůru kamsy chodilo: a gá zbořenj se boge (a tussjm srdce mé, co mne tam potkati má, cýtilo) gjti nechtěl. Tlumočnjk mi: Nač ge můg milý ta fantazye? Bog se pak aby se nebe nezsulo. Či newidjš giných množstwj zhůru a dolů zcházeti? Takž gá, wida y tu přjklady giných, ssel sem ssnekem tjm, kterýž wysoký byl a w kolo, žeby sobě geden záwrat vhoniti mohl.

Kap. XXX.

Pautnjk na palácu Maudrosti obžalowán.

Y vwedli mne na něgakau welikau sýň, na njž mne neyprw swětlo oblesklo neobyčegné: negen proto že oken plno bylo, ale wjce pro drahé (gakž prawili) kamenj, gimž stěny wysazeny byly wůkol, a půda postřená čalauny drahými, též od zlata se třpytjcými: mjsto pak stropu byl oblak gakýsy, či mhla. Čehož sem plně examinowati neměl kdy: proto že mi oči na samu tu milau Králownu y hned obrácený byly, kteráž na neywyšssjm mjstě pod Magestátem seděla, a okolo nj z obau stran stogjcý raddy a služebnice gegj, komonstwo k vzasnutj welebné. Y zhrozyl sem se slávy té! zwlásstě když počaly gedna za druhau na mne wzhlédati. Y dj mi Wssudybud: Nestrachůg se nic, předstup bljž, ať tě y Králowna Gegj M. spatřj: a buď srdnatý, na stud wssak a zdwořilost nezapomjnage.

Pautnjk před Králownu s. Maudrost postawen.

A tak mne wedl až do prostřed, a kázal mi se z njzka pokloniti: což gá newěda gak činiti včinil sem.

A tu obžalowán. 2 A Tlumočnjk můg tlumočnjkem se odemne bez mé wůle vdělaw, w tato slowa řeč začal: Neygasněgssj swěta Králowno, přestkwělý Božj Paprsku, Maudrosti welebná, tento teď kterémuž sme před důstognost oblјčege twého přiwedli mládenec, dostaw sstěstjm gakýmsy od Osudu (Regenta twé milosti) dowolenj, aby wssecky stawy a řády přeslawného tohoto králowstwj swěta, w kerémž tebe neywyšssj Bůh na mjstě swém, aby w něm wsseckо prozřetedlnostj swau od končin až do končin geho řjdila, postawil, progjti a shlédnauti mohl, od nás teď kteřjž sme podlé prozřetedlnosti wůle twé takowým za průwodčj nařjzeni, skrze wssecky stawy prowеden gest. A wssak (což s pokorau a bolestj před tebau wyznáwáme) wssj nassj vpřjmnau a wěrnau pracý toho sme při něm dowesti nemohli, aby sobě gistý řád oblјbě, pokogně se w něm vsadil, a geden z wěrných poslussných stálých wlasti této weřegné obywatelů byl: nýbrž wždycky a při wssem nám tesknj, wssecko sobě nechutná, a počemsy giném neobyčegném dychtj. Protož my geho diwoké žádosti za dosti včiniti, ani gj wyrozuměti nemohauc,

před

před twau ted welebnau gasnost geg stawjme, a prozřetedlnosti twé co se s nim včiniti widj, poraučjme.

3 Tyto řeči (gichž sem se nenadál) slysse gá, každý sauditi můž gak mi k mysli bylo. Nebo sem dobře giž widěl, že sem gá tu na saud přiweden: protož sem se lekal. Zwlásstě wida v trůnu Králowny ležjcý vkrutnau sselmu (pesli, či rys, či drak nějaký byl, newjm dobře) a na mne giskřjcýma očima wyhlédagjcý? giž widěl sem že nebylo než posstwánj na mne potřebj. Stáli také tu dwa oděncy, drabanti Králowny, w ženském syc rauchu, hroznj wssak: zwlásstě lewý. Nebo byl w pancýři železném sspičatém gako gež (gehož y dotknauti se widěl sem že nebezpečno) v rukau y noh měl ocelíwé pazaury, w ruce gedné osstjp a meč, w druhé luk a oheň magjcý. Druhý mi se ne tak hrozný gako směssný zdál. Nebo měl mjsto pancýře lissčj na ruby obrácený kožich, mjsto halapartny w ruce též lissčj ocas, w lewé pak wětew s ořechy, gimiž sstěrkal, mage.

A lekal se.

(Sok.)

(Moc)

(Blisnost.)

4 Když odmluwil Tlumočnjk (a ať také djm zradu) můg, Králowna (twář negsubtýlněgssjm kmentem přistřenau magjc) takto řečj wážnau a rozwláčitau promluwila: Mládenče zdárný, vmysl twůg, žes wssecko w swětě prohlédnauti, žádostiw byl, ne zle mi se ljbj (čehož gá každému z negmilegssjch swých ráda přegi, a k tomu skrze wěrné tyto služebnjky a služebnice swé ráda napomáhám) ale tohoť o tobě nerada slyssjm,

Promluwenj k němu.

ssjm, že tak cosy wybjrawého gsy, a včiti se gakožto nowotný w swětě host mage, ty se w mudrowánj wydáwáš. Pro kterauž přjčinu ačbych tě giným na přjklad w kázeň swau wzýti mohla, wssak poněwadž raděgi obmýssljm aby přjkladowé snásselimosti a dobroty nežli přjsnosti mé wůbec známi byli, showjmť gesstě, a tuto při sobě na hradě swém tobě bytu propůgčugic powolugi, aby lépegi sobě sám a zpráwě mé wyrozumjwal. Wažiž sobě této milosti mé, a wěz, že se ne každému na tato tagná mjsta, kdež se dekrétowé a vsudkowé swěta děgj, přicházeti dostáwá. Což domluwiwssi rukau pokynula, a gá podlé daného náwěsstj vstaupil w stranu, co to bude djwati se opět žádostiw gsa.

Raddy králowské. 5 Mezy tjm postawě se w stranu ptám se Tlumočnjka, gak těm raddám řjkagj? gaký mezy nimi řád, a gaká které powinnost? Y dj mi: Ty neyblíže Králowny Gegjmilosti stogjcý gsau tagné raddy: po prawicy Čistota, Bedliwost, Opatrnost, Rozinysslnost, Přjwětiwost, Mjrnost: po lewicy pak, Prawda, Horliwost, Oprawdowost, Vdatnost, Trpěliwost, Stálost: a ty gakožto raddy wždycky trůnu králowskému přjstogj.

Vřednice králowské. 6 Tyto pak w nižssjch sstrančých stogjcý gsau vřednice a mjstodržjcý gegj w swětě. Ta w ssedé sukni, zawitá, gest mjstodržjcý nad dolnj stranau, a slowe Industria,

Sna-

Snažnost: ta pak w zlatohlawu a nabjraném obogku pod wěncem (wssaks gi za to mám prwé giž widěl) misto držjcy nad hradem Blahoslawenstwj, a slowe panj Fortuna. Ty obě y s swými pomocnicemi, někdy tam gsau při swých řjzenjch, někdy zde, yakož pro postawowánj se na službu, tak y pro přigjmánj vsudků a rozkazů. A ta opět každá má swé Pod-Regentj: gako panj Industria nad stawem manželským Milost, nad řemesly a žiwnostmi Prácowitost, nad včency Důwtipnost, nad duchowenstwem Nábožnost, nad wrchnostmi Sprawedlnost, nad wogáky Srdnatost rč.

7 Gá gména ta krásná slysse, a wssak proti tomu wssecko na opak w swětě wida, bylbych rád něco řekl, nesměl sem wssak giž: pomyslil sem sobě toliko: Diwná toho swěta zpráwa! král žena, raddy ženy, vřednjcy ženy, wsseckeu regyment ženský! cok se ho kdo báti má. — Ženský regyment w swětě.

8 Y zeptám se gesstě na ty drabanty dwa, co a k čemu gsau? On že y Králowna G. M. swé nepřátely a vkladnjky má, před nimiž se hágiti musy. Tento pry w lissčj zbrogi, slowe Vlisnost, onen druhý w železy a ohni slowe Moc: kde geden obrániti nemůž, bránj druhý, oba se wespolek zastupugjce. Pes pak při nich gest misto strážného, aby kde kdo podezřelý se blj̄žj, sstěkánjm swým oznamowal a odhánel: slowe v dworu Possta, ale kterým se powinnost geho nehrubě ljbj, přezdjwagj mu Sok. Ty wssak lelkowánj nechage, — Drabanti.

poslauchey a pozorůg wěcy samých, které se tu djti budau. Dobře řekl sem, rád.

Kap. XXXI.

Ssalomaun s haufy welikými na palác Maudrosti přissel.

Ssalomaun wystaupil, Maudrosti za chot hledage.

Když gá se poslauchati strogjm co se tu dělati bude, ay w tom začne se zwuk a hluk weliký, a když se ohlédagj wssickni, hledjm y gá: a spatřjm wcházegjcýho na palác gakéhosy w blesku gasném, pod korunau, s berlau zlatau, a komonstwo za njm přeweliké, až wssickni téměř zděsseni byli. Y obrácený na něg oči wssech, y mé také. A on předstaupiw, oznámil že gest od negwyššjho Boha Bohů tjm poctěn; aby nadewssecky kteřjž před nim byli y po něm budau, swobodněgi swět prohlédl, a nad to wýsse aby sobě Maudrost kteráž gest ředitelkyně swěta, za manželku pogal; protož té že hledá. (A gmenowal se negslawněgssjho pod nebem národu Izraelského Králem Ssalomaunem.)

Co mu odpowědjno a on zase. Eccl. 11. 7.

2 Na to když gemu skrze Opatrnost kancljřku odpowědjno bylo, že Maudrost samého Boha chot gest, a ginému se oddati nemůže: než přjzně geg užjwati ljbjli se, toho že se gemu nezáwidj. Ssalomaun řekl: Teď se usazugi, dokudžbych nespatřil, gaký gest rozdjl mezy Maudrostj a Bláznowstwjm: nebo syc neljbj mi se nic což se děge pod sluncem.

Pautnjk se zradowal.

3 Gá slysse to, ach gak sem se zradowal, že giž aspoň bohdá ginakssjho wůdce a rádce

rádce doſtanu, než ſem poſawád měl, při němž y bezpečněgi oſtogjm, y miſtněgi wſſecko wyſſetřjm, a naposledy kam on půgde za nim půgdu: y začal ſem Pána Boha w ſobě ſám chwáliti.

4 Měl pak při ſobě Sſalomaun záſtup nemalý ſlužebnjků a přátel ſwých, kteřjž s nim Maudroſti té ſwěta Králowny examinowati byli přiſſli: mezy nimiž byli hned okolo geho boku mužj počeſtnj, plnj wážných obyčegů, kteréž mi (když ſem ſe ptal) Patryarchy, Proroky, Apoſſtoly, Wyznawače ꝛc. gmenowali. W zadnjm pak geho haufu vkazowali mi některé z filozofů, Socratesa, Platona, Epictela, Senecu, a giné. Y vſadili ſe wſſickni ti po ſtranách, a gá také s welikým co tu bude očekáwánjm. Sſalomaunowo towaryšſtwo.

Kap. XXXII.

Pautnjk ſe na tagné ſaudy a zpráwu ſwěta djwá.

Porozuměl ſem pak brzo potom, že ſe tu weřegně toliko wěcy wſſech ſtawů ſwěta ſe dotýkagjcý, zprawugj: giné partykulárnj wěcy w wlaſtnjch ſwých mjſtech, rathauzých, ſaudnicých, konſyſtořjch ꝛc. Co ſe pak w mé tu přjtomnoſti dálo, co neykratčegi oznámjm.

2 Neyprwé předſtaupily vřednice ſwěta, Induſtria a Fortuna, oznamugjce o neřádjch kteřjž ſe we wſſech ſtawjch zbjhagj, a to ſkrze ſpolečné newěry, fortele, obmyſly a ſſalby wſſeligaké: Stjžnoſti na neřády ſwěta.

 žá-

žádagjce aby to nějak naprawweno bylo. Y zradowal sem se, wida že giž sami oni na to přicházegj, nač sem gá přicházel, že totiž řádu w swětě nenj. A Tlumočnjk to znamenage dj: To hle tys se domnjwal že sám ty oči máš, a kromě tebe žádný nic newidj: a hle ti kterýmž to poručeno, gak bedliwý na to pozor magj. Gá, rád to slyssjm, řekl sem: Dejž Bože toliko ať se tomu cesta nagde.

Wyhledáwánj přjčin toho.

3 Y widěl sem, že se raddy sstaupily, a porozmlauwjc spolu, tázati se skrze Kancljřku Opatrnost daly, mohlolibysse wyskaumati, kdoby toho přjčinau byl? A po mnohém wyhledáwánj, oznámeno že sé něgacý rotnjcy a buřiči wlaudili, kteřjž tagné y zgewné neřády roztrussugj. Neypředněgi pak wina dáwána (nebo ge tu hned gmenowali) obžerstwj, lakotnosti, lichwě, chlipnosti, pýsse, vkrutenstwj, lenosti, zahálce, a některým ginym.

Mandát na půwody neřádů.

4 O něž když potaz ssel, naposledy sepsán a čten nález, aby se skrze odewřené patenty (y w gistých mjstech wywěssené a přibité, y wůbec po zemi rozeslané) prohlásylo, že G. M. Králowna Maudrost, znamenagjc gak skrze mnohé potutedlné wlaudilé cyzozemce, mnozý neřádowé wůbec průchod magj, tau přjčinau ti kdož toho půwodowé býti shledáni gsau, že se z obce celého králowstwj na wěčnost wypowjdagj: zegména, obžerstwj lakota, lichwa, chlipnost, ꝛc. a to hned od té hodiny aby se wjce widěti nedali, pod skutečným na

hrdle

hrdle trestánjm. Tento osudek když skrze zhotowené patenty publikowán, nepodobné k wjře gaký wssudy plésssicyho lidu hluk powstal, a každému se (y mně) zlatého giž w swětě wěku naděge dělala.

5 Ale po malé chwjli když nic lépe w swětě nebylo, mnozý přibjhali, že se exeqvucy newykonala, nařjkagjce. Po zasednutj teprwé, dy opět raddy, nařjzeni gsau od Králowny komisaři, Nedbal a Přehleda, k nimž pro wětssj wzáctnost z králowských rad přidána Mjrnost: s poručenjm, aby pilně ohledali, zdali zlopowěstnj ti wypowěděncy přes mandát tu zůstáwagj, či se někteřj opowážliwě zase nawrátili? Y objrali se komisaři, a po něgakém času wrátiwsse se relacy činili; že syc nalezli některé podezřelé, ale ti že se aby z wyp owěděných byli neznagj, a také ginač gmenugj. Geden že gest podoben k ožralstwj, ale že slowe Rauš, aneb Weselost: druhý podobný k lakomstwj, ale že slowe Hospodářstwj: třetj podobný k lichwě, ale že slowe Aurok: čtwrtý k chlipnosti, ale že mu řjkagj Milost: pátý ku pýsse, ale že se gmenuge Wážnostj: ssestý k ukrutenstwj, ale že slowe Přjsnost: sedmý k lenosti, ale že má gméno Dobromyslnost rc.

Nowá nařjkánj, a nowá nařjzenj.

6 To když uwáženo w raddě, wyhlássено zase, že Weselost nenj Ožralstwj, ani Hospodářstwj Lakomstwjm slauti nemá rc. Protož aby se poznamenané osoby swobodně propustily, mandát že se na ně newztahuge.

Wyswětlenj mandátu.

Tento nález gak rozhlássen, oni se hned swobodně vbjrali, a lidu obecného zástup za nimi gdauce s nimi se známili a towaryssili. Gá na Ssalomauna a geho Collegy pohleděw, krautiti ge hlawami widjm: wssak když mlčeli oni, mlčel sem y gá, kromě že sem gednoho z nich druhému sseptati slyssel; Gména (pry) gsau wypowědjna, zrádcowé a zhaubcowé gména sobě změniwsse, wolný průchod magj: nebude z toho nic dobrého.

Stawowé swěta žádagj zlepssenj swobod.

7 W tom přissli opět a audyency žádali wyslanj ze wssech stawů swěta: a pusstěni gsauc, přednásseli s diwným kegklowánjm ponjženau wssech wěrných poddaných žádost: aby se G. M. neygasněgssj Králowna milostiwě rozpomenauti ráčila, gak wěrně a poslussně wssickni vpřjmnj stawowé sceptrům panowánj gegjho až posawád se drželi, na gegich prá wjch, wýpowědech, a celé zpráwě dowěrně přestáwagjce, y napotom toho a ne giného vmyslu gsauce: toliko že pokorně žádagj, aby pro odměnu předessle, a ponuknutj k nowé stálé wěrnosti, Gegj M. K. gim prywilegij a swobod gegich zlepssenj něgaké (gakbykoli G. M. K. prozřetedlnosti se ljbilo) včiněno bylo: za to dobrodinj, že stálým poslussenstwjm wděčnosti náležité dokazowati slibugj. To odmluwiwsse, poklonili se k zemi a postaupili zpět. Gá protra sobě oči, což toto bude, djm: Gesstěliž swět dosti swobod nemá, že gich wjce chce? Wzdy wám, wzdy, a biče, a trochu helleboru! To wssak sám sobě. Nebo sem vložil nic

ne-

neřjkati: aniž mi v přjtomnosti mudrců a ssediwců těch, kteřjž na to také pozor dáwali, slusselo.

8 Wystaupj se opět do rady, a po dlauhém rokowánj, dá oznámiti Králowna, že wždycky na tom byla, wzdělávati a ozdobowati králowstwj swé, a k tomu že sama od sebe wždycky nakloněná gest: owssem tedy žádost poddaných swých, a wěrných milých slyssec, že gi oslyssети nechce. Protož že se na tom vradila, aby pro rozhognénj poctiwosti gegich, tytulů gim we wssech stawjch přiopravila: kterýmižby se tjm zřetedlněgi, a s wětssj pochwalau, gedni od druhých dělili. Protož že nařizuge a poraučj, aby se napotom řemeslnjcy psali slowautnj; sstudenti oswjcenj a neyvčeněgssj; mistři a doktoři neyslowautněgssj; kněžj důstognj, welebnj, a wsseligaké cti hodnj; biskupi neyswětěgssj; bohatssj mezy měssťany vrozenj; zemané vrozenj a statečnj rytjřj; páni, dwakrát páni; hrabata wysoce vrozenj páni a páni; knjžata, welikomocnj; králowé neygasněgssj a nepřemoženj. Což aby tjm pewněgssj bylo, nařizugeme aby žádný ani listu přigjmati nebyl powinen, gestližeby se mu co z tytulů wypustilo aneb pochybilo. Začež wyslanj poděkowánj včiniwsse, odessli. A gá sobě namysli: Znamenitá wásse kořist, čáry na papjře.

Nowých prywilegij rozdělowánj.

Suplikacy chudých. 9 Y přinessená od chudých ze wssech stawů supplikacy, w njž na nerownost welikau nařjkali, že ginj hognost magj statku, a oni nauzy trau: aby to srownáno něgak bylo žádagjce. Po vwážení té wěcy, odpowědjti chudým poručeno, že ačby G. M. K. wssechněm pohodlj gakého sobě kdo sám winssuge přála, wssak že sláwa králowstwj toho wyhledáwá, aby se gedni nad druhými stkwěli. K tomu že pro vstanowený gednau w swětě řád, ginák to býti nemůže, než aby gak Fortuna swůg hrad tak Industria swé djlny osazené měla. Než toto že se dowoluge, aby každý, neléně se, gakýmikoli cestami můž a vmj, z chudoby sobě pomáhal.

Suplikacy snažných. 10 Ta odpowěd, Supplikantům těm daná, gak se rozhlásyla, přistaupili po malé chwjli ginj, od snažných supplikacy nesauce, aby tedy napotom ti kteřjžby se neléniliи, w kterémkoli stawu a předsewzetj swém, opatřeni w tom byli, aby oni to po čem dychtj a pracugj, docházeli, slepým sstěstjm aby nic nesslo. Na kteréž supplikacy, w vwažowánj gi, dlauho rada držána: z čehož sem saudil, že nesnadná wěc byla. Naposledy wssak prohlássено, že ačkoli vřednicy Fortuně, a služebnicy gegj wěrné (nebo že se ginák newj) Náhodě, gednau gim swěřená moc a zpráwa z rukau wzata býti nemůže, nicméně wssak že na to pamět bude, y gim o tom poručenj

čenj se stane, aby Snažnj před Nedbalcy (pokudžby se trefowati mohlo) na pozoru byli: tjm tedy že se zprawiti mocy budau. Y odessli ti také.

11 Přissli pak hned za tjm od některých zwlásstněgssjch lidj wyslanj, Theophrastus a Aristoteles, žádagjce dwogj wěcy. Předně, aby nebyli takowým přjhodám gako ginj lidé poddáni. Druhé, poněwadž z Božj dobroty na tomto swětě znamenitěgssjm wtipem, vměnjm, bohatstwjm rc. poctěni gsau (gakýmž lidem vmjrati obecná sskoda) mohliliby tedy před obecným haufem to prywilegium mjti aby nevmjrali že žádagj. Prwnj žádost gegich když vwážena, odpowědjno že wěcy sprawedliwé žádagj: protož že se gim powoluge, aby se gak neylépe vměgj před přjhodami hágili, vmělj vměnjm, opatrnj opatrnostj, mocnj mocý swau, bohátj bohatstwjm swým. Z strany žádosti druhé, poručila Králowna Maudrost y hned wssecky neyznamenitěgssj Alchymisty swolati, a takowého prostředku, kterýmby se Nesmrtedlnost způsobiti mohla, sewssj pilnostj pohledati. Kteřjž k sobě to přigawsse, rozessli se. Když se pak dlauho žádný newracel, a Legáti na odpowěd dotjrali, dána gim pro interim takowá resolucy, že G. M. K. nepřege, že takowj zwlásstnj lidé, s ginými zarowen hynauti magj: a wssak že tomu na ten čas gesstě cesty newj. Toto wssak za prywilegium že gim dáwá, aby kdež se ginj prostj hned za čerstwa po smrti

po=

Suplikacy včených a slawných.

pohřbugj, oni co neydéle mezy žiwými aby chowáwáni byli: a kdež ginj po smrti gen pod zelený drn se dostáwagj, oni aby se kamenjm přikládati dali. Tohoto, a cožby sobě wjc pro rozdjl od chatry lidu wyssetřiti mohli, že se gim powoluge, a na to prywilegium dáwá.

Suplikacy od wrchnostj.

12 Ti když odessli, přistaupili někteřj gménem wrchnostj, obtjžnost stawu toho předstjragjce, a za polehčenj žádagjce. Y powoleno gest gim aby sobě howěli, a skrze mjstodržjcý a vřednjky wěcy řjdili: načemž přestawsse a poděkowawsse, odessli.

A od poddaných.

13 Nedlauho za tjm přissli wyslanj od poddaných, rolnjků y řemeslnjků, nařjkagjce, že kteřj nad nimi gsau, nechtj než pot gegich pjti, protož že ge honiti a sstwáti dagj až z nich krwawý pot teče. A ti gichž k tomu vžjwagj, že to tjm vkrutněgi činj, aby y sami odtud mjzku měli. Čehož na důwod wysypali tu hned mozolů, zsynalostj, gizew, y ran čerstwých (kteréž na vkázku byli přinesli) hromadu: žádagjce milosti. Y zdála se wěc zřegmá, že to přjkořj gest, protož aby zastaweno bylo: wssak poněwadž wrchnostem skrze služebnjky řjditi dowoleno, ti že gsau winni: protož aby obesláni byli. Půhonowé tedy hned rozesláni ke wssechněm králowským, knjžecým a panským raddám, regentům, vřednjkům, důchodnjkům, wýběrčjm, pjsařům, rychtářům rc. aby se ničjmž newymlauwagjc postawili.

wili. Poručeno, stalo se: wssak proti žalobě gedné deset gich postaweno, když to na lenost poddaných, neposlussenstwj, zpauru, pýchu, bůgnost wsseligakau, když se gim gen maličko wzdy popustj, a co toho wjc, mnohé a rozličné stjžnosti wedeny. Po wyslyssenj těch vwažowáno opět w radě wssecka ta wěc: a wyhlássena poddaným, poněwadž sobě lásky a milosti wyšssjch swých wážiti bud nechtj neb newměgj, aby tedy zůřiwosti obwykali, poněwadž to w swětě býti musý, aby gedni panowali, a druzý poddáni byli. Mimo to wssak že se gim přege, mohauli sobě ochotnostj, powolnostj, a skutečnau poddanostj, v wrchnostj swých, a mjsto držjcých gich, co neywjc přjzně dobyti, aby gj vžjwali.

14 Po propusstěnj těch, pozůstali tū politycy (raddy králowské a panské, doktoři práw, prokurátoři, rychtáři, rc.) stěžugjce sobě na nedokonalost práw psaných, že podlé nich ne wssecky mezy lidmi se zbjhagjcý rozepře (ačkoli giž na statisýce casus wypsaných magj) rozhodnuty býti mohau. A tjm že gest, že aneb nemohau dokonále mezy lidmi řádu držeti; aneb přidagjli kdy pro wyswětlenj práwa, a skončowánj pře, z swého co, že se to od nerozumných za natahowánj práw a přewrácenj pře pokládá, a odtud y k nim nelibost, y společné různice, tjm wjc rostau. Protož že žádagj Stjžnosti polityků a prokurátorů.

aneb

aneb rady, gak dělati: aneb proti wssetečným lidským saudům ochrany. Těm když wystaupiti poručeno, ssel potaz: a tu gaká od které z rad Králowny přjmluwa byla, dlauhoby připomjnati bylo. Protož samo o tom snessenj powjm, kteréž gim po zawolánj gich zase oznámeno. Gmenowitě, aby nowá práwa na wssecky přjhody dokonále se trefugjcý, sepsána býti mohla, k tomu G. M. K. že cesty newidj: protož aby při prwněgssjch práwjch a nawyklostech zůstáno bylo.

Prawidlo gim dáno Ratio Statûs.

Než toto že gim za prawidlo a kljč wssech práw G. M. K. dáwati ráčj, aby wssudy swým práw wykládánjm a saudů wedlé nich konánjm, buď k swému, neb k obecnému dobrému, směřowali. A to, že slauti bude Ratio Statûs: čjmž že se proti ssermům obecných pomluw gako sstjtem zamjtati mocy budau, že toho a toho přjtomný způsob (gemuž nekaždý rozumj) wyhledáwá, tak že býti musý. Politycy to prawidlo přigawsse, sljbili se podlé něho chowati, a odessli.

Stjžnost žen na muže, a mužů na ženy.

15 Neminulo málo, přissly ženy, stjžnost sobě, že pod mocý mužů gako otrokyně nègaké zůstáwati musegj, wedaucý. Nassli se hned tu y mužj, nad neposlussenstwjm žen hořekugjcý. Wystaupily se, Králowna s raddami, a to gednau y po druhé do potazu: až pak skrze Kancléřku wýpowěd wyhlássena, takto: Poněwadž přirozenj mužům přednost dalo, toho že se přitom zanecháwá: a wssak

s wý-

Digitized by Google

s wýminkami těmito znamenitými. Předně, poněwadž ženy polowice gsau pokolenj lidského, tedy aby mužj bez gegich rady nic nečinjwali. Druhé, poněwadž častokrát přirozenj sstědřegi se dary swými ženám než mužům, wyléwá, aby kdy která z muže swého rozumu a mocy mjti můž, mužatka slaula, a muž gj předností bráti nemohl. To byla wýpowěd prwnj: na kteréž se ani mužům ani ženám přestati newidělo. Ženy zagisté chtěly, aby se s nimi mužj aneb regymentem rozdělili, aneb přegjmali: tak aby se wrstwau regyment měnil, a gednák mužj gednák ženy, geg držely. Ba nalezly se, kteréž nechtěly než cele panowati, hbitěgssj swau gak tělem tak y rozumem potočitost, předstjragjce: tolikéž poněwadž po tolik tisýc let mužj předností drželi, giž také že čas gest aby gim ustaupili. An žetoho před málo lety w králowstwj Englickém usslechtilý přjklad spatřin, že když Králowna Alžběta kralowala, ku poctiwosti gj wssickni mužj prawau ruku ženám paussťěli: což gesstě chwalitebně trwá. Poněwadž tedy S. M. swěta Králowna, Maudrost, y wssecky gegj raddy, w gegjch pohlawj od Boha stwořeny a swětu předstaweny gsau, že tedy slussně má (Regis ad exemplum totus componi Orbis) na způsob swěta, býti zpráwa y domů y obcý. Kterauž řečj domnjwaly se že Králownu Maudrost na swůg smysl snadně naprawj. Ale mužj aby pře nepro-

promlčeli, tjmto se bránili: že ač Bůh Králowně Maudrosti regyment swěřil, sám ho wssak předně w ru-kau drží, a to cele a wždycky: pro-tož oni že také chtěgj 2c.

Narownánj mezy muži a ženami. 16 Na to bylo sstupowánj opět několi-kero: a tak sem sauditi mohl, že gim nebr-zy tak těžká materya přicházela. Když sme pak wssickni na poslednj wýpowěd če-kali, nedočekali sme se gj: než poručeno Opatrnosti s Přjwětiwostj tagně s gednau y druhau stranau gednati. Kteréž do toho se wložiwsse, takowý nassly prostředek, aby muži pro swornost a pokog doma aspoň tisse přednost ženám pausstěli, a rad gegich užjwali. Ženy pak aby na tom dosti magjce, zewnitř se ku poslussenstwj hlásaly: poněwadž tak při starobylém obyčegi powrchně m... předce zůstáno býti bude mocy, a ge... domácý regyment také nezle bude stwrzen. Sye žeby weliká ta obecného regymentu tagnost, že muži zprawugj obec, obec ženy, a ženy zase muže, k wygewenj přissla: k čemuž aby přigjti nedopausstěli z obogj strany, že S. M. K. prosý. Y přigato gest to od obogj strany. To wida geden z towaryšstwa Ssalomaunowa, řekl: (Syr. 26. 29.) Žena kteráž ctj muže swého, za maudrau gmjna býwá. A druhý přidal: Muž gest (Efez. 5. 23.) hlawa ženy gako y Krystus Cýrkwe. Ale zůstalo přitom přátelském narownánj, a vbjrali se preč, muži y ženy.

Kap.

Kap. XXXIII.

Ssalomaun marnosti a ssalby swěta wygewuge.

Tu Ssalomaun, kterýž až potud djwage se tisse seděl, déle se giž držeti nemoha, hlasem welikým wolati začal: Marnost nad marnostmi, a wssecko marnost! Takliž co křiwého gest zpřjmiti se nemůž? nelzeliž ani nedostatků sčjsti? A powstaw, y zástup geho wessreren, s hřmotem welikým, vbjrá se přjmo k trůnu Králowny (aniž tomu bud ta wzteklá possta, aneb drabanti z obau stran, překazyti co mohli: proto že křikem a bleskem geho zaraženi byli, gako y sama s raddami swými Králowna). On tedy wztáhna ruku, stgme z oblj̈ čege gegjho zastřenj, kteréž ač se prwé cosy drahého a stkwaucýho zdálo, nenasslo se wssak býti než pawučinau. A ay twář gegj se vkázala bledá, wssak odutá, čerwenosti syc něco na ljcých, wssak ljčené (což se odlupowánjm po mjstech znamenalo) magjcý: ruce tolikéž prassiwé spatřjny, a wssecko tělo nemilé, y dýchánj gegj smrduté. Čehož sem gá se zděsyl y wssickni přjtomnj, že gsme gako strnutj stáli. (Eccl. 12.15.) Maudrosti swětské larwa odkryta.,

2 Ssalomaun pak obrátiw se k raddám domnělé té Králowny, zodgjmal y gim larwy, a řekl: Widjm že na mjstě sprawedlnosti nespravedlnost panuge, a na mjstě swattosti ohawnost. Bedliwost wásse gest podhlidawost; opatrnost Y gegim raddám.

trnost wásse chytrost; přjwětiwost wásse pochlebenstwj; prawda wásse twárnost gen; horliwost wásse wzteklost; vdatnost wásse opowážliwost; milost wásse bügnost; pracowitost wásse otrocstwj; důwtipnost wásse domnjnka; nábožnost wásse pokrytstwj ꝛc. Wyliž na mjstě Boha Wssemohaucýho swět řjditi máte? Přiwedeť Bůh na saud wsseliký skutek, a každau wěc tagnau, budto dobrau nebo zlau. Gá pak půgdu a hlásati wssemu swětu budu, aby se swoditi a mámiti nedali.

Eccl. 12, 14.

Ssalomaun marnosti swěta po wssem swětě rozhlassuge.

3 A obrátiw se ssel s hněwem, a zástupowé geho za nim: a když po vlicých, Marnost nad marnostmi a wssecko marnost, wolati začal, sbjhali se odewssad národowé, a lidé, a gazykowé, y králowé a králowny z končin dalekých: a on dsstil wýmluwnostj, a wyvčowal ge. Nebo slowa geho byla podobná ostnům a hřebjkům wbitým ꝛc.

Rada proti němu, aby přelsstěn byl.

4 Gá pak nessel sem za nim, ale s swými wůdcy, zděssenými gesstě, tu na palácu státi sem zůstal, a co se tu dále dálo spatřil: gmenowitě, že Králowna z omráčenj toho se proberauc s raddami swými, co ge dělat? raditi se začala. Kdež Horliwost, Oprawdowost a Vdatnost raditi chtěly, aby wssecka moc sebrána a za njm poslána byla, aby gat byl. Opatrnost naproti tomu radila, že se mocý nic nezprawj, poněwadž negen sám on mocný také gest, ale y wsseho téměř swěta potah giž po sobě má (gakož

wra-

wracugjcý se gedna za druhau possty, o tom co se tam děge, oznamowaly) : než aby poslána za njm byla Přjwětiwost s Blisnostj, a ty aby k sobě z hradu Fortůny Rozkoš přiwezmauc po něm ssly, a kdekoli gest ochalebně se k němu winuly, krásu, slávu, ljbost, králowstwj tohoto vkazugjce a schwalugjce: snad že tak vlowen bude, giné cesty že ona newj naprosto žádné. Y schwálena ta rada, a aby ty tři hned ssly poručeno.

Kap. XXXIV.

Ssalomaun oklamán a sweden.

Ssalomaun dsstj maudrostj.

Gá wida to, prosým wůdců swých, že bych také rád na to, co tam bude, se podjwal. Wssudybud powolil hned a ssel: Tlumočnjk také. Y přigdeme, a nagdeme Ssalomauna s hausy geho w vlicy Včených, an s podiwenjm wssech wyprawuge o přirozenj stromů, počna od cedru kterýž gest na Libánu, až do mchu kterýž roste na zdi: též o howadech, a ptácých, o zeměplazých, a rybách: a o podstatě swěta a mocy žiwlů, a o spořádánj hwězd, a o přemysslowánj lidském 2c. Y přicházeli ze wssech národů poslauchati maudrosti geho. Tjm zweleben byw nad mjru, počal se sám sobě zalibowati: zwlássstě když Přjwětiwost a Blisnost přitočjce se opatrně před obljcegem wssech lidj, chwály geho wywyssowati začaly.

Wymýsslj

2 Odkudž on zdwihna se, ssel giných swěta stran prohlédati: a wkročiw do stawu

Ře=

Umění řemeslná. řemeslnjků, djwati se a kochati začal w rozličném uměnj gegich: y sám gim wysokým wtipem swým neobyčegné wěcy wymýsslege, k strogenj umělému zahrad, a sstěpnic, a rybnjků, a stawenj domů a měst, a wzdělávánj wsselikých rozkossj synů lidských přináležegjcý.

W stawu manželském se zapletl. 3 Až pak když do ulice manželské wcházel, tu gemu Rozkoš lstiwá wssecky neykrásněgssj mladice, co neyssperkowněgi ustrogené s muzykau wsseligakau libě zněgjcý, wstřjc wedla, a skrze některé wýtečněgssj slawně wjtati dala, geg swětlem lidského pokolenj, korunau národu Izraelského, ozdobau swěta, nazýwagjc: a že gakož stawu učených, a tolikéž stawu řemeslnjků od přjtomnosti záře geho rozumnosti a oswjcenj nemálo přibylo, tak že y staw manželský od přjtomnosti geho sláwy zwelebenj čeká. Ssalomaun poděkowánj uctiwé učině, ohlásyl se, že staw ten přiučastněnjm se k němu poctiti sobě umjnil: protož wybraw sobě z celého mladic zástupu co se mu neypodobněgssjho zdálo, zwážiti se s nj a ukowati dal (dcerau Faraonowau gi gmenowali) a tu při sobě mage, gegj milostj gat gsa, wjce wzhlédánj na ni a zabýwek, než maudrosti swé hleděl. Nýbrž (čehožbych se byl nikoli nenadál) po haufu plésagjcých mladic oči pausstěge (když mu gich lstiwá Rozkoš wždy wjc a wjc na oči wodila) gjmán gsa krásau a spanilostj gedné za druhau, co se gen wýtečného namanulo, žádné giž ani sobě odwážiti nedaw, k sobě powoláwal: tak že gich w krátké chwjli sedm set s sebau spatřil, a mimo to tři sta swobodných

okolo

Digitized by Google

okolo sebe měl: za slávu sobě, aby y w té wěcy wssecky kteřjž před nim byli y po něm budau přewýssil, pokládage. A tuk giž nic widěti nebylo než lasskowánj rozličná: nad čjmž wlastnj geho lidé trauditi se a wzdychati počali.

4 On pak přegda vlicy tu, vbjral se s hausem swým dále, a wstaupiw do vlice nábožnjků, kam geg to spřipjnané nesstastné towaryšstwo táhlo, tam se wtáhnauti dal, mezy zwjřata a zeměplazy, draky a žjžaly gedowaté, a s těmi sobě smutnau kratochwjl začal.

W stawu pak nábožnjků dokonce klesl.

Kap. XXXV.

Ssalomaunowo towaryšstwo rozplássseno, gjmáno, smrtmi ohawnými zprowázyno.

Tak zmámeného widauce kteřjž w komonstwu geho neypředněgssj byli, Mogžjs, Eliás, Izaiás, Geremiás, horliti náramně počali: před nebem a zemj že se ohawnostj těch včastny včiniti nechtj, protestugjce, nýbrž celého zástupu, aby se marnosti a bláznowstwj wzdálili, napomjnagjce. Že pak ne gedni za přjkladem Ssalomaunowým předce postupowali, oni tjm wjce se horlenjm rozněcugjce, tjm zůřiwěgi hřjmali: zwlásstě Izaiás, Geremiás, Báruch, Sstěpán, Pawel 2c. Mogžjs nad to swým meče připasowati, Eliás ohni z nebe zstupowati, Ezechyás wssecky ty maňasy trosktotati poraučel 2c.

Ssalomaunowi towaryssj horlj.

Digitized by Google

Na wliſné námluwy nedbágjce.

2 To widauce které k ſwedenj Ssalomauna wyſlány byly, Přjwětiwoſt, Wliſnoſt, a Rozkoš, přiwezmauce Filozoffy, Mammona ꝛc. obracely ſe k těmto, aby ſe pamatowali a mjrněgi ſobě počjnali radjc: že poněwadž neymaudřegſſj ze wſſech, Ssalomaun, rozum ſwůg poddal, a řádům ſwěta, gak to ty každý widj, obwyká, proč oni wytrhowati ſe, a přes to mudrowati magj? Ale tu žádného ſlyſſenj nebylo, čjm wjc že Ssalomaunůw přjklad mnohé ſwozuge a mámj znamenali, tjm wjce horlili, běhali, wolali, řwali: kteráž wěc weliké přineſla zbauřenj.

Weřegnoſt proti nim wyzdwižena.

3 Nebo Králowna od ſwých awizowána gſauc, rozeſlanými patenty weřegnoſt wſſudy wyzdwjhla, a ochránce těla ſwého, Moc, za generála zřjdiwſſi, buřiče ty gjmati a wſſechněm na odiwu treſtati poručila. Y traubeno lermo, a ſbjhalo ſe množſtwj k bogi hotowých, negen z ſtawů žoldnéřů, ale y z wrchnoſtj, vřednjků, rychtářů, ſaudců, řemeſlnjků, filozoffů, medyků, juryſtů, y ſamých kněžj, nýbrž y žen w přerozličném krogi a zbrogi (nebo prawili že proti takowým weřegným ſwěta buřičům, weřegně ſobě wſſickni kdo pro mladoſt pro ſtaroſt můž, pomáhati magj.) Gá wida walјcý ſe wogſka, ptám ſe wůdců ſwých, co pak to bude? Tlumočnjk, nynj ty zwjš, dj, gak býwá těm kteřjž mudrowánjm ſwým roty a bauře w ſwětě začjnagj.

Bitwa, gjmánj, mordowánj,

4 W tom onino obořjc ſe na gednoho, druhého, třetjho, deſátého, bigj, ſekagj, porážegj, ſſlapagj, gjmagj, wážj, do wězenj wedau, gak čj při kom wzteklоſt měla: nad

čjmž

čjmž mi diw ljtostj srdce nepuklo. A wssak sem, vkrutnosti té se lekage cknauti nesměl, wsseckren se třesa. Wzřjm že někteřj z těch gatých a vbitých ruce spjnagj, odprossugjce činů swých, ginj čjm wjce s nimi zacházýno, tjm wjce na swém stáli. Protož někteřj tu hned před očima mýma do ohně metáni, ginj do wody házýni, ginj wěsseni, stjnáni, na křjž rozbjgeni, klésstěmi trháni, řezáni, bodeni, sekáni, pečeni na rosstjch. Aniž wssehe wyčjsti mohu, gak vkrutné smrti gim činěny: nad čjmž plésali a wýskali zástupowé swěta.

pálenj, a giné muky.

Kap. XXXVI.

Pautnjk z swěta vtécy chce.

Gá ani se na to djwati, ani bolesti srdce déle snássseti nemoha prchl sem: na paussť někam, aneb raděgi kdyby možné bylo, z swěta wen vtécy chtěge. Ale wůdcowé mogi po mně se pustiwsse, dostihli mne, a kam to chcy? se tázali. Gá mlčenjm odbyti chtěge, neodpowjdal sem nic. Ale když se nezbedně pustiti mne nechtjce dobýwali, řekl sem: Giž widjm že w swětě lépe nebude! giž gest po mé naděgi weta! Běda mně. Oni: A gesstě sobě neumysljš, ani tyto ted přjklady nač takowj přicházegj wida? Gá: Tisýckrát vmřjti woljm, nežli tu býti kdež se tak děge, a djwati se na neprawost, faleš, lež, swod, vkrutnost. Protož giž mi smrt žádostiwěgssj gest nežli žiwot:

Pautnjk vtjká z swěta.

gdu abych se podjwal, gaký kos gest mrtwých, kteréž wynássetí widjm.

Mámil se ztratil. 2 Wssudybud powolil hned, prawě že y tomu se podjwati a wyrozuměti dobré gest: druhý neradil, nýbrž bránil tuze. Gehož gá nedbage, potrhl sem se a ssel předce, a on tu zůstana opustil mne.

Pautnjk se na vmjragjcý, a vmrlé djwá. 3 Obhlédage se pak, hledjm gesstě na způsob vmjragjcých, gichž wssudy wůkol dosti bylo: a widjm žalostnau wěc, gak gmenowitě každý s hrůzau, naříkánjm, strachem a třesenjm dussi paussti, neweda co se s njm stane, a z swěta kam se octne. Čehož gá ač sem se lekal, wssak wždy něčemu wjc wyrozuměti chtěge, kráčel sem mezy řady már gda až k kragům swěta a swětla; odkudž když ginj oči zawrauc, slepě tak mrtwé swé wyhazowali, gá brylle mámenj giž odwrha, a oči sobě protra, a gak sem negdál mohl, tam wen se wychýle nahlédnu, a spatřjm strassliwých temnostj mrákotu, gjž se rozumem lidským ani dna ani konce nagjti nemůže, a w nich nic než čerwy, žáby, hady, sstjry, hnis a smrad, a puch sýry a smoly, tělo y dussi zarážegjcý, summau hrůza newyprawitedlná.

Propast za swětem bezedná.

Pautnjk strachem se propadá. 4 Od njž strnuly wssecky wnitřnosti mé, a wssecko tělo mé drkotalo, a zděssen byw, mdloban sem na zem padl, a tak žalostiwě zwolal: Ach přemizernj, bjdnj, nesstastnj lidé, totoliž gest wásse poslednj sláwa! totoliž tolik nádherných wassich činů záwěrek! totoli cýl wassich, gimiž se nadýmáte, vměnj a rozličné maudrosti! totoli po tak mnoha nesčjslných pracech a kwal-

towánjch, žádaný ten pokog a odpočinutj! totoli ta kterauž sobě wždycky slibugete, nesmrtedlnost! Ach kéž sem se nikdý nenarodil! kéž sem nikdý skrze bránu žiwota neprossel, gestli že po wssech swěta marnostech nic než temnostem a hrůzám těmto za podjl býti mám! Ach Bože, Bože, Bože; Bože, gestli že gaký Bůh gsy, smilug se nademnau bjdným!

Kap. XXXVII.

Pautnjk domů trefil.

To když gá mluwiti přestanu, wsseckem se gesstě hrůzau třesa, vslyssjm za sebau temný hlas řkaucý, Nawrat se. Y přizdwihnu hlawy, a hledjm kdo to wolá, a kam se wrátiti welj: ale newidjm nic, ani wůdce swého Wssezwěda. Nebo y ten mne giž byl opustil. Prwnj obrácenj gest djlo Božj.

2 W tom ay znowu hlas zawznj, Nawrat se. Gá newěda kam se nawrátiti, ani kudy z té mrákoty wygjti, truchliti začnu: a ay hlas potřetj wolá: Nawrat se, odkuds wyssel, do domu srdce swého, a zawři po sobě dweře.

3 Kteréž rady gá, gak sem rozuměl, tak sem poslechl, a že sem Boha radjcýho poslechl, přesstastně sem včinil: ale y to giž dar geho byl. Sebera tedy gak sem mohl mysslenj swá, a vzawjrage oči, vssi, vsta, chřjpě, a wssecky zewnitřnj průduchy, hledá- Druhé nassj také snažnosti wywstau- wá.

wstaupil sem wnitř do srdce swého: a ay bylo tam tma. Ale když se, očima mhaurage, trosstu poohlédnu, spatřjm skrownické skulinami se wpausstěgjcý swětlo, a ohlédám na wrchu w klenutj swého toho pokogjčka okno gakésy weliké, okrauhlé, sklenné, ale zasspiněné a zamazané čjmsy tak hrubě, že žádného skrze ně swětla nessło.

Wypsánj pokaženého přirozenj.

4 Takž při tmawém tom skrowném swětle sem tam se ohlédage, vzřjm po stěnách obrázky gakésy, pěkného někdy djla, gakž se zdálo, než barew zasslých, a s vtjnanými neb vlamowanými některými audy. K njmž bljže přistaupě, znamenám nápisy, Opatrnost, Pokora, Sprawedlnost, Čistota, Středmost ꝛc. V prostřed pak pokoge rozházené spatřjm žebřjky gtakésy polámané a stroskotané: éž posstjpané a rozmetané sskřipce a prowazy: item weliká, ale s wysskubaným peřjm, křjdla. Naposledy, kola hodinná, s vlámanými aneb zkřiwenými wálcy, zaubky, slaupcy, wsse sem a tam rozházené.

Lidským vměnjm napravwiti se nemohaucýho.

5 Y diwjm se co to za přjprawy, a gak to a od koho porussено býti muselo: a gakby se to zase zprawiti mohlo. Ale na to mysle a hledě, nic sem wymysliti nemohl: než naděge mi se dělala, žeť mi se ten který mne zawolánjm swým tam vwedl, kdo pak koli ten gest, gesstě ozwe, a mne při dalssjch wěcech zprawj. Nebo mi se to čehož sem tu začátek widěl, ljbiti začalo: gakož proto, že pokogjk ten ne tak gako prwé mjsta po nichž sem w swětě chodil,

bil, smrděl; tak y proto, že sem tu žádného ssustu a chřestu, wřesku a třesku, nepokoge a kolotánj, táhánj a násylj (čehož w swětě wssudy plno) nespatřil, ale wsse ticho.

Kap. XXXVIII.

Krysta za hostě dostal.

Dtom gá sám s sebau přemyssluji, a co dál bude čekám. A ay zwrchu zastkwj se swětlo gasné, k němuž gá očj pozdwihna, spatřjm wrchnj to okno plné blesku, w kterémž ay blesku spausstj se ke mně dolů gakýsy, postawau sic podobný nám lidem, ale gasnostj práwě Bůh. Gehož obljčeg ackoli se náramně stkwěl, očjm wssak lidským snesytedlný byl; aniž z něho hrůza ssla, ale ljbost gakásy, gjž sem podobného něco w swětě nikdež neznamenal. Ten tedy, sama wlidnost, sama ochotnost, těmito neyprw ke mně přemilými slowy promluwil: Oswjcenj náwsse z hůry gde.

2 Wjtey, wjtey, můg Synu a Bratře milý. A to powěděw, obgal mne přjwětiwě a poljbil. Z něhož mne přepochotná gakásy wůně progala, a newyprawitedlnau radostj tak sem progat, že slzy tekly z očj mých: aniž sem na to takowé nenadálé přiwjtánj co wěděl odpowěděti, kromě že sem zhluboka wzdechna, pokornýma na něg očima wzhlédl. Kterýž radostj mne zděsseného wida, takto ke mně dále promluwil. Kdežs pak byl Synu můg? kdes byl tak dlauho? kudys chodil? čehos w swětě hledal? Kdež wsseho swětla a potěssenj studnice.

Potěssenj? Y kdežs ho hledati měl než w Bohu? a kde Boha než w chrámě geho? a který chrám Boha žiwého, než chrám žiwý, kterýž on sobě sám připrawil, srdce twé wlastnj? Djwal sem se Synu můg, kdyžs blaudil: ale giž sem se déle djwati nechtěl, přiwedl sem tě k sobě, tebe do tebe vweda. Nebo tu sem sobě zwolil palác k bydlenj swému: chcessli tu bydliti semnau, nagdeš tu čehožs w swětě nadarmo hledal, pokog, vtěssenj, slávu a sytost wsseho, toť slibugi Synu můg, sklamán nebudeš, gako tamto.

Oddánj se Pánu Gežjssi celé.

3 Gá ty řeči slysse, a že to můg Spasytel, Gežjš Krystus, o němž sem y prwé w swětě powrchně něco slýchal, gest, srozuměw, ne gako w swětě s báznj a pochybowánjm, ale s plným potěssenjm a celau dowěrnostj, ruce sepna a gemu podáwage, řekl sem: Teď gsem Pane můg Gežjssi, wezmi mne sobě, twůg chcy býti a zůstáwati na wěky. Mluw služebnjku swému a dey ať poslauchám: powěz co chceš, a dey ať oblibugi, wzlož coť se ljbj, a dey ať nesu: obrať mne k čemu chceš, a dey ať stačugi: poruč co chceš, a co poraučjš dey: nechť gsem gá ničjmž, aby ty sám wssecko byl.

Kap.

Kap. XXXIX.

Námluwa gegich společná.

Přigjmám to Synu můg od tebe, řekl on: stůgž w tom, buď, slug, a zůstáwey můg wlastnj. Můgs sice byl, a gsy, od wěčnosti: ales toho prw neweděl. Gá sem pro tebe potěssenj to, k němuž tě nynj vwedu, dáwno giž strogil; ales ty tomu nerozuměl. Wedl sem tě cestami diwnými, skrze vkolj a zápolj k sobě: čehožs ty neznal, a co gá Reditel wssech wywolených swých tjm obmýssljm, newěděls: nýbrž ani djla mého při soběs neznamenal. Ale bylk sem s tebau wssudy, a proto sem tě poněkud skrze ty okliky wodil, abych tě naposledy tjm hlaubēgi k sobě vwedl. Ničemu tě swět, ničemu wůdcowé twogi, ničemu Ssalomaun, naučiti; ničjm také zbohatiti, ničjm nasytiti, ničjm žádostj srdce twého spokogiti, nemohli: nebo to w nich složeno nebylo čehos hledal. Ale gá tě naučjm wssemu, gá zbohatjm, gá nasytjm. — *Vblaužená nasse maudrost Božj řjdj.*

2 Tohoto toliko od tebe žádám, coskoli w swětě widěl, a gakákoli lidská při wěcech zemských vsylowánj spatřil, na mne aby to wssecko přenesl a obrátil: to buď dokud gsy žiw twá práce a zaměstknánj: a čehož tamto lidé hledagj, a nenacházegj, toho gá tobě dosti dám, pokoge a radosti. — *Vsylowánj swětská wssecka přenésti na Boha.*

3 Widěls w manželském stawu, gak kteřj se sobě oblibj wssecko opausstēgj, aby swo- — *S gedinkým*

Krystem, wěčným Chotěm, se spogiti.

swogi byli: včiň ty také tak, opusť wssecko, y sebe samého, a odewzdey se mně plně, a budeš můg, a dobřeť bude. Dokud toho nevčinjš, k žádnému mysli vpokogenj nepřigdeš, slibugiť. Nebo w swětě wssecko se měnj, čehokoli se mysli a kocháním držeti chtjti budeš, kromě mne, wssecko tě gen sebau tak y ginák zaměstknáwati a nepokogiti bude: a naposledy tě opustj, a kochánj kteréžs sobě w něm strogil, obrátjť se w žalost. Protožť wěrně radjm, Synu můg, pusť odewssecho, a chop se mne, buď můg, a gá twůg! Zawřeme se zde w schráně této spolu, a pocýtjš oprawdowěgssjch rozkossj než se w tělesném manželstwj nagjti mohau. Mně se gen ljbiti, mne za rádce, wůdce, swědka, towaryše, a společnjka wssech swých wěcý, mjti hleď: a kdykoli ke mně mluwjš, řjkey: Gá toliko, a ty Pane můg: o třetjho někoho starati se tobě nenj potřebj. Mne se gen drž, na mne hleď, semnau mile rozmlauwey, mne obgjmey, mne ljbey: a odemne wssecho toho zase čekey.

Saméh Krysta za swůg zysk mjti.

4 Widěls w druhém stawu, gakými se nesskonalými pracemi lidé zysku hledagjce zanássegj, gakých fortelů chytagj, gakých nebezpečenstwj odwažugj. Ty kwaltowánj ta wssecka za marnost měg, wěda že gednoho toliko potřebj gest, přjzně Božj. A protož ty gediného powolánj, kteréžť sem swěřil ostřjhage.

ge, wěrně, vpřjmě, tisse prácy swau weď, konec a cýl wssebo mně poraučege.

5 Mezy včenými widěls gak oni wsse-cko wystihati se snažugj: tobě wrch vměnj buď, mne w skutcých mých zpytowati, gak gá tebe a wssecko diwně řjdjm: tu materye k speculowánj wjce než oni tamto nagdeš, a s newypravitedlnau oblectacý. Misto wssech bibliotéť, kteréž čjsti nekonalá práce, vžitek malý, často sskoda, wždycky vstánj a teskność, tuto knjžku tobě dáwám, w njž wssecky Artes složené nagdeš. Tu Grammatyka twá bude, slow mých powažowánj: Dialektyka, wjra k nim: Retoryka, modlitby a wzdychánj: Physica, skutků mých rozgjmánj: Metaphysica, we mně a wěcech wěčných se kochánj: Mathematica, dobrodinj mých, a naproti tomu newděčnostj swěta, počjtánj, wáženj, a měřenj: Ethica twá, bude láska má, kteráž tobě wssech twých ke mně y bližnjmu činů regule dáwati bude. Wssebo pak toho vměnj, ne aby widjn byl, než aby tudy ke mně se blj-žil, hledati budeš. A we wssem tom čjm sprostnégssj tjm vmělegssj budeš. Nebo sprostným srdcým mé swětlo se roznècuge.

Saméh o Krysta znáti se včiti.

(Biblj)

6 Widěls mezy lékaři wyhledáwánj rozličných prostředků k obhagowánj a prodlužowánj žiwota: ale ty k čemu by se gak dlauho žiw býti máš, fresowal? zdaž to w mocy twé gest? Newyssels na swět kdys chtěl, nepůgdeš také z něho kdy chtjti budeš,

Samého za nealepssjho lékaře poznáwati.

deš, ale má to řjdj prozřetedlnost. Protož ty hleď aby dobře žiw byl, a gá hleděti budu pokud žiw býti máš. Žiw buď sprostně a vpřjmě k mé wůli, a gá tobě k wůli budu lékařem twým; nýbrž gá budu žiwotem twým a dlauhowěkostj dnů twých. Syc bezemne y lékařstwj gedem gest; když gá poručjm y ged lékařstwjm býti musý. Protož gen mně žiwot swůg a zdrawj swé poruč, sám o to naprosto pokog mage.

A za rádce, wůdce, obhágce swého.

7 W Jurisprudencýs diwné a nesnadné lidské pletky spatřil, gak se o swé wěcy rozličně táhati vcj. Při tobě toto práw vměnj buď, aby ani cyzýho ani swého žádnému nezáwiděl; co kdo má toho mu nechávwal, co kdo twého potřebuge toho mu nebránil; komus čjm powinen oddáwal, komu y nad powinnost čjm prospěti můžeš, k tomu se powinného znal; pro pokog wsseho, y sám sebe, vstupowal; berelit kdo sukni, y plásst mu přidal; bigeli w ljce, y druhého mu nastawil. To gsau práwa má, gichž budessli ssetřiti, pokog obhágjš.

Náboženstwj Krystowo gaké.

8 Djwals se w swětě, gaké lidé při prowozowánj náboženstwj ceremonye a hádky tropj. Twé náboženstwj buď w tichosti mně slaužiti, a ceremonyemi se newázati: nebo gá tě gimi newáži. A když mi tak, gakž tě včjm, w du=

w duchu a prawdě ſlaužiti budeš, s žádným ſe giž dále o to, by tě pak y pokrytcem, kacýřem, a čjmkoli gmenowali, newaď: ale gen předce tiſſe mne a ſlužby mé hleď.

9 Mezy wrchnoſtmi a zpráwcy lidſkých ſpolečnoſtj, poznals gak ſe lidé rádi na přednj mjſta, a k zprawowánj giných, trau. Ale ty Synu můg, dokud gſy žiw, nižſſjho mjſta wždycky hleď, a poſlauchati raděgi než rozkazowati ſobě winſſug. Y ſnadněgſſj zagiſté, y bezpečněgſſj, y pohodlněgſſj geſt za ginými ſtáti, ne na ſſpicy. Pakli wždy zprawowati a rozkazowati chceš, zprawug ſám ſebe, duſſiť a tělo mjſto králowſtwj odewzdáwám: kolik w něm audů, a w duſſi rozličných hnutj, tolik poddaných mjti budeš, kteréž zprawowati hleď aby dobře bylo. A budeli ſe mé prozřetedlnoſti něco mimo to wjc tobě poručiti ljbiti, gdi poſluſſně, a koney pilně: ne pro chautku ſwau, než pro mé zawolánj.

A gaká zpráwa w králowſtwj geho.

10 W ſtawu wálečnjků ſpatřils, gak ſe tam w hubenj a pléněnj wlaſtnjho pokolenj hrdinſtwj zakládá. Ale gá tobě giné nepřátely, na nichž od této chwjle rekowſtwj dokazowati hleď, wyhlaſſugi, ďábla, ſwět, a wlaſtnjho těla twého žádoſti. Těm ſe braň, a gak můžeš onyno dwoge od ſebe odhá-

A gaké wálky.

něg, poslednj pak big a mordug: a když to vdatně konati budeš, dogdeš koruny, slawněgssj než gi ten swět má, slibugiť w gistotě.

W samém Krystu wsseho dostatek.

11 Widěls také čeho lidé na hradě toho domnělého sstěstj hledagj, a w čem se pýssagj, w zbožj, rozkossech, a sláwě. Ale ty těch wěcý nedbey: nedáwagj ony pokoge, než nepokog, a gsau cesta k zámutkům. O množstwj zbožj pročby stál? k čemuby ho žádal? žiwot málem stogj, a má wěc gest každého kdož mi slaužj, opatrowati. Protož ty hleď wnitřnj sobě poklady, oswjcenj a pobožnost, shromažďowati, a gá tobě giné wssecko přidám, nebe y země práwem dědičným tobě přináležeti budau, tjm buď gist. Aniž tě to gako onyno hnjsti a tlačiti bude, ale obweselowati newymluwně.

Y družiny přemilé.

12 Lidé w swětě rádi hledagj towaryšstwa: ty se hluku sstetř, a samotnost milug. Towaryšstwo nenj než pomoc aneb k hřjchům, aneb k něgakým zbytečnostem, aneb aspoň k zahálce a mařenj času. Wssak sám negsy, nebog se, by y sám byl: gá gsem s tebau, a Angelů mých zástupowé, s námi rozpráwěti můžeš. Paklíby časem y widitedlného towaryšstwa předce žádostiw byl, těch kteřjžby téhož ducha byli hleď, aby wásse towaryssenj společné w Bohu se twrzenj bylo.

13 Onino w hognem kwasu, gjdle, pitj, radest zakládagj: tobě milo buď semnau a pro mne, když toho potřebj, lačněti, žjzniti, plakati, rány a wssecko trpěti. Paklik pohodlných wěcý podám, také se (ne pro ně wssak, nez pro mne a we mně) weseliti můžes. Y rozsmjchu, rozkossj.

14 Onino, gak po slávě a cti dychtj, spatřils: ty powěsti lidské nedbey: mluwjli o tobě dobře či zle lidé, nic tobě na tom nezálezj, gestliže gá s tebau spokogen gsem. Když wjs že se mně ljbjs, o zaljbenj se lidem nestog: gegichž přjzeň y nestálá, y neplná, y přewrácená gest: často milugj což nenáwisti hodné, a co hodné milowánj nenáwidj. Aniž se kdy wssechněm zachowati lze: gednomu se chtěge zljbiti, giným se zosskliwjs. Wssech tedy tak nechage, a mne samého hledě, neylépe včinjs: my když spolu w srozuměnj budem, nic tobě, gako ani mně, gazyk lidský nepřidá, neoygme. Mnohým znám býti nehledey, Synu můg: slowautnost twá buď njzkým býti, aby třeba swět, by možné bylo, o tobě newěděl: to neylép a neybezpečněgi. Angelé mezy tjm mogi o tobě wěděti, a rozmlauwati, tobě na službu hleděti, twé činy na zemi y na nebi, když toho potřeba bude, ohlassowati budau, tjm gist buď. Owssem pak když čas naprawenj wssech wěcý přigde, k slávě newyprawi- Y slávy.

witedlné wssickni kdož ste se mně oddali, před Angely y wssjm swětem, přiwedeni budete: proti kteréž slávwě, wssecka toho swěta méně gest než stjn.

Luwrch wsseho.

15 A protož Synu můg, summowně gesstě prawjm, mássli zbožj, uměnj, krásu, wtip, přjzeň lidskau, a cokoli se zdárného w swětě gmenuge, nic se tjm nepozdwihug: nemássli, nedbey o to; ale nechage wssech těch wěcý, buď že při tobě neb při giných gsau, tak gak gsau, wně, sám zde uwnitřku semnau objránj swé měg. A tak obnaže se ze wssech tworů, y sebe samého také se odečta a odřekna, nagdeš mne, a we mně plnost pokoge, toť připowjdám.

Odewzdati se Krystu cele, wěc neyblahoslawenějssj.

16 Y řekl sem: Hospodine Bože můg, porozumjwám že ty sám wssecko gsy, kdo tebe má, wsseho swěta snadně oželeti můž, proto že w tobě má wjc než žádati umj. Blaudil sem, giž tomu rozumjm, w swětě se taulage, a odpočinutj w wěcech stwořených hledage. Ale giž sobě žádného kromě tebe kochánj od této hodiny newinssugi, tobě se hned teď nynj cele oddáwám: gen ty mne sám posylni, abych od tebe zase k wěcem stwořeným neodpadl, nesmyslnosti té, giž swět pln gest, znowu se dopausstěge. Milost twá ostřjhegž mne, na tuž se spausstjm.

Digitized by Google

Kap. XL.

Pautnjk gak proměněn.

To když gá mluwjm, počne mi se wětssj gesstě swětlo dělati, a spatřjm obrázky ty kteréž sem prw ossaustané a oblámané widěl, celé giž, a patrné, a krásné, nýbrž hýbati se tu před očima mýma začjnagjcý. Tolikéž ta rozmetaná polámaná kola w gedno se spogila, a z nich vsslechtilý gakýsy nástrog gako hodiny, běh swěta a diwnau Božj zprávu wyobrazugjcý, se vdělal. Zprawili se y ti žebřjkowé, a zhůru k oknu tomu, kterýmž se nebeské swětlo wpaussťělo, postawili: tak že se tam, gakž sem porozuměl, wyhlédati mohlo. Křjdla pak, kteráž sem prwé s wyssklubaným peřjm widěl, dostala nowého welikého peřj, kteráž wzaw ten kterýž semnau mluwil, Pán můg, přispal ge ke mně, a řekl: Synu, gá na dwau mjstech bydljm; na nebi w slávě swé, a na zemi w srdcy skrausseném. A ty od toho času chcy aby také dwoge obydlj měl; gedno zde doma, kdež sem y gá s tebau býti připowěděl: druhé v mne w nebi, kamž aby se wznásseti mohl, křjdla tato (genž gsau žádost wěcý wěčných a modlitby) tobě přidáwám: budeš mocy kdy budeš chtjti, ke mně se proletnauti, a tak ty semnau, a gá s tebau rozkosse mjti. Wypsánj nowého rodu.

Kap.

Kap. XLI.

Pautnjk do newiditedlné cyrkwe odkázán.

Mezy tjm pro vtwrzenj tebe w tom, a pro skutečné wyrozuměnj potěssenj tomu k němuž sem tě nynj powolal, odsýlám tě mezy giné služebnjky swé, kteřj prwé giž swět opustiwsse mně se oddali, aby způsob gegich spatřil. Y kdež bydlj, Pane můg řekl sem, kde gich hledati budu? Odpowěděl: W swě- tě mezy ginými roztraussenj bydlj, ale gich swět neznå. Ty pak aby ge poznal, a přitom poněwadž w swětě gesstě, dokud tě odtud newezmu, bu- deš, aby před ssalbami geho bezpečen byl, misto brylly a vzdy w nižs prwé byl pogat, gá na tebe teď swé gho (genž gest poslussenstwj mé) wzklá- dám, aby žádného napotom, kromě mne nenásledowal. A přidáwámť ty- to perspicylle; skrze něž y marnosti swě- ta, ač budessli na ně hleděti chtjti, lépe ge- sstě znamenati, y potěssenj wywolených mých spatřowati mocy budeš. (Těch pak perspicyllj okolek zewnitřnj byl Slowo Božj, sklo wnitřnj, Duch Swatý.) Gdiž giž, řekl, a gdi na to mjsto gehožs prwé pominul, a spatřjš wěcy takowé, gakýchžby syc tehdáž bez těchto pomocý, nebyl spatřil.

Nowá vzda a brylle.

2 Já wzpomena kde ſe to bylo chybilo, wſtanu, gdu žádoſtiwě a s chwátánjm: tak že ač hluk ſwěta wůkol mne byl, wſſak ſem ho giž ani nepozorowal. Y wegdu do chrámu, kterýž Křeſťanſtwj ſlaul, a vhlédage w neywnitřněgſſj geho ſtraně, genž geſt kůr, oponu aneb zaſtřenj, gdu tam přjmo, nic na ty hádagjcých ſe po ſtranách ſekty nehleďě. Kdež ſem neyprwé, a přjhodně, co to za kaut geſt wyrozuměl: gmenowitě že Praxis Chriſtianiſmi, t. Prawda Křeſťanſtwj, ſlowe. Gehož obeſtřenj dwoge bylo: zewnitřnj, kteréž ſe po wrchu ſpatřiti mohlo, bylo tmawé barwy, a ſlaulo Contemptus Mundi, pohrdnutj ſwětem: druhé wnitřněgſſj bylo ſtkwělé, Amor Chriſti, milowánj Kryſta: tjm dwogjm widěl ſem že ſe to ohražuge, a od giných dělj: ale wnitřnjho po wrchu widěti nebylo. Za to zaſtřenj kdokoli weſſel, byl hned ginakſſj než ginj lidé: plný blahoſlawenſtwj, radoſti a pokoge.

Prawdiwj Křeſťané mezy domnělými: a čjm ſe dělj.

3 Já pak zewnitř geſſtě ſtoge, a hleďě, diwnau a vžaſnutj hodnau wěc ſem ſpatřil, že mnoho tiſýc lidj okolo tohoto ſtánku wždycky chodj, a wſſak do něho newcházegj, newidjli ho, či zproſta nedbagj, že ſe gim tak po wrchu ſſpatný zdá, newjm. Y včené w pjſmjch, y kněžj, y biſkupy, y giné mnohé, domněnj ſwattoſti o ſobě magjcý, okolo ſem obcházeti widěl, a některé ſyc y nahlédati tam, a wſſak newcházeli: což mi ljtoſtiwé bylo. Když kdo bljže přiſtaupil, widěl ſem že ſe mu aneb ſkulinkau ſwětlo zableſklo, aneb wůně zawanula a po

Prawdiwých Křeſťanů málo, a proč.

po sobě táhla, že nechtěl než hledati, kudyby se tam dostal. Ale y z těch někteřj hledati dweřj začnauc, a nazpět se ohlédagjc, když ge blesk swěta znowu zarazyl, zase se wraceli.

Nowého rodu newyhnutedlnost.

4 Neywlastněgssj pak přjčinu, proč se tak řjdcý tam dostáwali, ke dweřům zastřenj přistaupě, spatřil sem: gmenowitě, přeostrý examen, kterýž se tu držel. Nebo kdo tam chtěl, ten wssecko gměnj swé, y oči a vssi, y rozum a srdce swé, od sebe preč dáti musyl: proto že prawili, kdo Bohu chce maudrý býti, sobě znemaudřeti; kdo Boha vměti, giné wssecko zapomenauti; kdo Boha mjti, giné wssecko opustiti, že musý. Protož když někteřj od gměnj a vměnj swého pustiti nechtěli, hádagjce se, že to k nebi nápomocné gest, zůstáwali wně, a do wnitř newcházeli. Kteřj pak paussťjni byli, widěl sem že gim negen ssaty přehledáwali, aby se něco zawinuté tam swětské marnosti nekrylo; ale (což neobyčegné ginde) y samy wnitřnosti, hlawu a srdce rozbjrali, aby něco nečistého Bohu přjbytku geho nenaprznilo. Což ač bez bolesti podstupowáno nebylo, nebeským wssak lékařstwjm tak přjhodně se konalo, že žiwot rozmnožowalo raděgi nežli zmenssowalo. Nebo na mjsto krwe, kteráž se tjm bodenjm a řezánjm wyrezowala, zažžehal se w audech oheň gakýsy, kterýž člowěka w giného proměňowal, tak že takowý každý sám se

sobě

sobě diwil, že až posawád tak newžitečnými břemeny se obtěžowal, to čemu swět maudrost, sláwa, weselj, bohatstwj (an w prawdě negsau než tjhoty) řjká, na sebe bera. Tu sem widěl gak chromj poskakowali, zagikawj řečňowali, hlaupj filozoffy zahanbowali, nic nemagjcý wssecko se mjti prawili.

5 To gá v dweřj spatře, hlauběgi sem za to zastřenj wessel, a na gegich wěcy (neyprwé weřegně wssechněch, potom w některých powolánjch) s newyprawitedlným potěssenjm se djwage, wssecko tu swětu naodpor sem spatřil. W swětě zagisté wssudy slepotu a mrákotu, tuto gasné swětlo sem spatřil: w swětě ssalbu, tuto prawdu; w swětě neřádů plno, tuto sám vsslechtilý řád; w swětě kwaltowánj, tuto pokog; w swětě starosti a fresuňky, tuto radost; w swětě nedostatky, tuto hognost; w swětě otroctwj a porobu, tuto swobodu; w swětě wsse nesnadné a těžké, tuto wsse lehké; w swětě žalostné odewssad přjhody, tuto samu bezpečnost. Což wsse ssjřegi trosstku powznámjm. Cýrkew na ruby obrácený swět.

Kap. XLII.

Wnitřnjch Křestanů swětlo.

Swět, a kdož w něm tápá, domněnjm toliko téměř se řjdj: w čjnech swých gedni druhých gen se držjc, omatem gako slep Prawých Křestanů

nů dwoge swětlo. slepj wssecko dělagjc, tytýž tu y tam zawazugjc a vstrkugjc. Ale těmto gasné dwoge wnitř swětlo swjtj, swětlo rozumu, a swětlo wjry; kteréž oboge Duch Swatý řjdj.

1) Swětlo rozumu. 2 Neb ačkoli tam wcházegjce rozumu odkládati a odčjtati se musegj, wssak gim geg zase Duch Swatý, a to přečisstěný a wybraussený, nawracuge; tak že gako plnj očj gsau, kudykoli w swětě chodj, cokoli nad sebau, pod sebau, wůkol sebe, widj, slyssj, woněgj, okaussegj, wssudy sslepěge Božj widj, a wssecko pěkně k Božj bázni obraceti vměgj. Tjm gistě nadewssecky swěta filozoffy maudřegssj, kteréž Bůh sprawedliwým saudem zaslepuge, aby wssecko se wěděti domnjwagjce, nic newěděli, ani co magj, ani čeho nemagj; ani co dělagj, ani čeho dělati magjce nedělagj; ani kam a k gakému cýli gdau, a dogdau, znamenati nevměli. Gegichž vměnj na slupině toliko se stawuge, to gest, na zewnitřnjm zewlowánj: k wnitřnjmu gádru, genž gest wssudy rozlitá Božj sláwa, nepronikná. Ale Křesťan we wssem což widj, slyssj, maká, wonj, okaussj, Boha widj, slyssj, maká, wonj, okaussj: wssudy sebau gist gsa, že to ne domněnj, ale gistá prawda gest.

2) Swětlo wjry. 3 Owssem pak swětlo wjry gemu gasně swjtj, aby giž negen co widj a slyssj a sobě přjtomné má, ale y wssecko nepřjtomné a newiditedlné, widěl a znal. W slowu zagisté swém Bůh y to co

nad

nad nebesy v wýsosti, a pod zemj w propasti gest; y to co před swětem a za swětem bylo a bude, wygewil. Čemuž Křesťan wěře tak gako před očima gisté wssecko to má; gessto swět do toho se wprawiti nemůž. Nechce swět než očitých rukau, aby co w hrsti držj, tomu wěřil: Křesťan pak tak směle na newiditedlné, nepřjtomné, budaucý wěcy se spausstj, že sobě pro ně přjtomné ty osskliwj. Swět nechce než důwodů: Křesťan na holých Božjch slowech dosti má. Swět záwazků, základů, rukogemstwj, pečetj, hledá; Křesťan sobě za wssecky gistoty samu wjru stawj. Swět sebe rozličně podhlédá, zkussuge, prubuge, stjhá: Křesťan na Božj prawdomluwnost wssecko wážj. A tak kdež swět wždycky má na čemby se zastawowal, pochybowal, dotazowal, rozpakowal: Křesťan wždycky má pročby cele wěřil, poslauchal, podkloňowal se; proto že gemu swětlo wjry swjtj, aby že tak neproměnitedlné gest, a ginák býti nemůže, widěl a wěděl, by pak y swětlem rozumu newsseho dosahowal.

4 Tu sem y gá w tom swětle se ohlédna, diwné přediwné wěcy spatřil, wjc než ge wymluwiti mohu. Napowjm aspoň něco. Widěl sem před sebau swět tento gako nějaký přeweliký hodinný nástrog, z rozličných widitedlných y newiditedlných materyj složený, a wssak sklenný, prohledacý a křehký, wssechen: a na tisýce, nýbrž tisýce tisýců, wětssjch y menssjch slaupků, kol, háků,

Diwy Božj spatřené w tom swětle, swěta běh.

ků, zaubků, a wraubků, magicý, an se wsse hýbalo a hmýzylo, gedno skrze druhé: něco tisse, něco s ssustem a hrkotem rozmanitým. W prostřed pak wsseho stálo neywětssj hlawnj, newiditedlné wssak, kolo, od něhož wssech giných rozličné to hýbánj pocházelo, newystižitedlným gakýmsy způsobem. Nebo duch kola toho rozcházel se po wssem, a řjdil wssecko: což ačkoli gak se dálo plně mi wystihnauti možné nebylo, že se wssak dálo w prawdě, welmi gasně a pozorně 'sem widěl. Toto pak bylo mi y diwné y libé náramně: že ačkoli se wssecka ta kola swjgela a mjgela wždycky, nýbrž zaubkowé a wraubkowé, y kola sama, y slaupowé wywinowali se a wypadali, běh wssak weřegný nepřestal nikdý: proto že se to diwným gakýmsy tagného toho řjzenj způsobem dosazowalo, doplňowalo, a obnowowalo wssecko wždycky zase.

Kterak tagným Božjm řjzenjm wssecko gde.

5 Swětlegi powjm. Widěl sem sláwu Božj, gak mocy a Božstwj geho plná gsau nebesa, y země, y propast, y což se wen z swěta až do nesskonalých stran wěčnostj myslitj může. Widěl sem prawjm gak Wssemohaucnost geho wssecko prostupowala, nýbrž za základ stála wssemu: a co se koli po wssj ssirokosti swěta toho děge, wůlj toliko geho že se děge, w neywětssjch y neymenssjch wěcech, wssecko spatřil sem.

Zwlásstě při lidech.

6 A nechť o lidech obzwlássstě mluwjm, widěl sem gak naprosto wssickni, dobři

dřj y zlj, w Bohu toliko a Bohem žiwi gsau, hýbagj se, a w bytu trwagj, každé gegich hnutj a dchnutj, toliko z Boha a mocý geho se děge. Widěl sem gak sedm očj geho, každé tisýckrát gasněgssj než slunce, wssecku zemi procházegj, a wssecko což w swětle y we tmě, zgewně y tagně, y w neyhlubssjch mjstech se děge, spatřugj, a wssechněm lidem vstawně do srdce hledj. Spatřil sem také gak milosrdenstwj geho rozplýwá se na wssecky skutky geho: neydiwněgi z té strany kde se lidj dotýká. Nebo sem widěl gak ge wssecky miluge, a gegich dobrého hledá, hřessjcý snássj, prowiňugjcým promjgj, blaudjcých wolá, nawracugjcý se přigjmá, prodléwagjcých čeká, zpěčugjcým se showjwá, dráždjcým sebe přehlédá, kagjcým odpausstj, kořjcý se obgjmá; neumělé včj, truchliwé těssj, před pádem wystřjhá, po pádu zdwjhá; prosýcým dáwá, neprosýcým sám poskytá; tlučjcým odwjrá, k netlučjcým sám se tluče; hledagjcým nalézti se dáwá, nehledagjcým sám na oči gde.

7 Než spatřil sem zase hroznau a strasslíwau k způrným a newděčným zůřiwost, gak ge hněwiwě prchliwosti swau stjhá a dostjhá, kamkoli se obracegj: tak že vgjti ruce geho nemo- K hrůzy zlým.

možné, a vpadnauti w ni nesnésytedlné. Summau, tu wssickni ti Bohu oddanj spatřugj, gak hrůza a welebnost Božj nadewssjm panuge, a geho toliko wůlj wssecky neywětssj y neymenssj wěcy se děgj.

Kap. XLIII.

Swoboda Bohu oddaných srdcý.

Prawj Křesťané nepohnutj gsau, Odtud gim gde to čehož wssickni neymaudřegssj swěta w swých wěcech darmo hledagj: plná gmenowitě swoboda myslj, aby žádné wěcy kromě Boha podrobeni a zawázáni nebyli, proti swé wůli něco činiti powinni gsauce. Gessto w swětě wssudy na skrz plno bezděčnosti sem widěl: každému ginák než winssowal geho wěcy ssly, každý se wjc než slussělo buď sebau buď giný mi wázal, a násyljm buď swé wlastnj wůle buď giných tažen gsa s sebau neb giný mi wždycky bog měl. Tuto wsse ticho. Nebo každý z nich Bohu se cele oddada, nic na žádnau ginau wěc nedbal, a žádného kromě Boha, nad sebe wyšssjho nepoznáwal. Protož rozkazů swěta neposlauchali, sliby geho od sebe pryč házeli, pohrůžkám se smáli: zewnitřnj wssecko za sspatné pokládagjce, proto že wnitřnjm swým dobrým gisti gsau.

A nevstupnj. 2 To působj že Křesťan, ginák sye přjstupný, snadný, ochotný, služebný gsa, w prywilegium wssak srdce

ne-

newstupný gest. Protož se ani přátely ani nepřátely, ani pánem ani králem, ani ženau ani dětmi, ani sám sebau naposledy, tak neváže, aby gim k wůli něco z vmyslu swého, gmenowitě z bázně Božj, změniti měl: než kráčj sobě přjmým krokem wssudy. Co swět koli dělá, powjdá, hrozý, slibuge, poraučj, prosý, radj, nutj, on sebau nikam hnauti nedá.

3 Swět gakož wssudy přewrácený gest, a mjsto prawdy stjn lapá, tak y tuto: swobodu w tom zakládage, aby kdo sobě wolen gest, žádnému se w ničemž nechtěl propůgčowati, buď lenost, neb pýchu, neb wásseň tjm prowodě. Ale Křesťan daleko ginák činj; kterýž ohradě gen srdce dobře, aby se w swobodě swé samému Bohu chowalo giné wssecko k bližnjho potřebám obracý. Gakož sem widěl a poznal, že nad člowěka Bohu oddaného nic w swětě služebnėgssjho, a nech třeba djm, otročtėgssjho nenj: kterýž y w neymenssj služby, za něžby se swětem opogený styděl, rád s ochotnostj se wydáwá. Když gen že co bližnjmu prospěti můž widj, nic se nerozpakuge, nic neodkládá, nic sebe nelituge, nic konané swé služby nezweličuge, neodrhá, nepřestáwá: buď že wděčnost neb newděčnost widj, předce slaužj pokogně a wesele. Neywyšssj swoboda, a neywyšssj poroba spolu.

4 O blahoslawená porobo synů Božjch, nad niž nic swobodnėgssjho wymyssleno býti nemůže: kdež člowěk Bohu samému se podrobuge, A gak to pěkná wěc.

aby ginde wssudy rozwázán byl! O nesstastná swěta swobodo, nad niž otročtěgssjho nic býti nemůže: kdež člowěk samého Boha nedbage, ginými wěcem mizerně se w manstwj podrobowati dá: gmenowitě kdež slaužj tworům nad nimiž panowati měl, a odporuge Bohu gehož poslauchati měl. O smrtedlnj kéž tomu rozumjme, že gediný gest, gediný toliko, wyšssj nad nás, Hospodin Včinitel náš, a budaucý Saudce: kterýž sám moc mage rozkazowati nám, nerozkazuge wssak gako otrokům, ale gako djtek zůwe ku poslussenstwj swému; swobodné nás, a neswázané, y když poslaucháme, mjti chtěge. Gistě žeť Krystu slaužiti, gest kralowati. Nýbrž manem Božjm býti wětssj gest sláwa, nežli wssého swěta monarchau býti: a co pak přjtelem a djtětem Božjm býti bude.

Kap. XLIV.

Řád wnitřnjch Křestanů.

Práwa Božj krátká.

Swobodné syc chce mjti Pán Bůh djtky swé, a wssak neswéwolné: protož ge gistými řády ohradil, lépe a dokonalegi, než sem podobného co kde w swětě znamenati mohl. Tam zagisté wssudy plno neřádů: někudy proto, že žádného gistého spořjdánj nemagj: někudy že magjc k němu nestogj, sem widěl. Ale tito w zostřenj bydljcý, převsslechtilý řád y magj, y geho ostřjhagj. Magj zagisté od samého

Boha sobě wydaná práwa, plná sprawedlnosti, gimiž nařjzeno gest. I. Aby každý Bohu oddaný geg toliko gediného Boha měl a znal. II. Gemu w duchu a prawdě, bez fintowánj sobě něgaké tělesnosti, slaužil. III. Gazyka swého ne k vrážený ale oslawowánj důstogného geho gména, užjwal. IV. Časy a chwjle k službě geho nařjzené, ne k ginému než k wnitřnj y zewnitřnj geho službě wynakládal. V. Rodičům a giným sobě od Boha předstawenýin poddán byl. VI. Žiwotu bližnjho nesskodil. VII. Čistoty těla ostřjhal. VIII. Cyzých wěcý sobě neosobowal. IX. Falsse a ossemetnosti se wystřjhal. X. A naposledy y mysl w sfrančých a mezech zřjzených zdržowal.

2 Summa wsseho gest, aby každý Boha nadewssecko což gmenowáno býti může, milowal: a bližnjmu tak gako sám sobě vpřjmě přál. Kterauž dwěma slowy obsaženau práw Božjch summu, welmi sem chwáliti slyssel: y sám, že za wssecky nesčjslné zákony, práwa, a zřjzenj swětská stogj, nýbrž tisýckrát nad ně dokonalegssj gest, shledal a zkusyl. Summa gich we dwau slowjch

3 Kdo zagisté Boha z celého srdce miluge, tomu netřeba mnoho předpisowati, kdy, kde, gak, a kolikrát Bohu slaužiti, klaněti se, a geg ctjti má: proto že samo to srdečné s Bohem spogenj a ku poslussenstwj hotowost neyliběgssj gemu poctau gest, Zákonů obssjrných Křesťan prawý nepotřebuge.

a člowěka aby wždycky a wssudy sám w sobě chwálil, a wssemi činy swými sláwu geho obmýsslel, wede. Tak kdo bližnjho yako sám sebe miluge, nepotřebuge obssjrných nařizowánj, kdeby, kdy, a w čem, geho ssetřiti měl, w čem gemu nesskoditi, w čem dluh powinný nawraceti: sama zagisté láska, gak se k němu chowati má, plně gemu wssecko powj a vkáže. Zlého člowěka znamenj gest wssudy práw žádati, a co se činiti má, z regster toliko chtjti wěděti: proto že nám doma w srdcy prst Božj vkazuge, co sobě chceme to že gsme y bližnjmu powinni. Ale na ta wnitřnj wlastnjho swědomj swědectwj poněwadž swět nedbá, a gen po wrchnjch řádů ssetřj, tjm gest že žádného prawého řádu w swětě nenj: než gen podhlédánj, nedowěřowánj, nedorozuměnj, zássti, růžnice, záwisti, nenáwisti, krádeže, wraždy, a co toho wjc. Bohu práwě oddanj na swědomj swé gedince dagj pozor, co gim to zapowjdá, do toho negdau, co vkazuge že činěno býti má, činj, nic se na zysk, přjzeň, a cokoli neohlédagjce.

Mezy prawými Křesťany gednomyslnost.

4 Odtud wyplýwá gednostegnost gakásy, aneb gich wssech k sobě podobnost, že gakoby do gedné formy sliti byli wssickni tak gsau: wssickni to též smýsslegj, to též wěřj, to též chtěgj a nechtěgj, proto že od gednoho a téhož ducha wyvčeni gsau. A ku podiwu gest, že (což sem tu s ljbostj spatřowal) lidé kteřjž nikdý geden druhého newi=

widěl a neslyssel, a přes swět třeba od sebe wzdáleni gsau, gakoby wssak geden druhému z oka wypadl, nýbrž gakoby geden w druhém seděl to též mluwj, to též widj, to též cýtj. Tak že ač darů rozdjlnost weliká gest, gako na nástrogi hudebném strun neb pisstal, rozdjlný tenssj a tlusstssj zwuk: libá wssak gich spoluwzněgjcých harmonya. Což křesťanské gednoty důwod; nýbrž wěčnosti, kdež gednjm duchem wssecko se konati bude, předukázánj

5. Z gednostegnosti té gednočitedlnost pocházý, že se s gednjm radugjcým wssickni radugj, rmautjcým rmautj. Přezlau sem byl w swětě wěc znamenal, kteráž mne negednau zkormautila, že když se někomu zle wedlo, ginj z toho plésali; když blaudil, ginj se smáli; když bral sskodu ginj z toho zysku hledali; nýbrž pro swůg zysk, potěssenj a kratochwjl, sami bližnjho k pádu a sskodě přiwodili. Mezy těmito ginác sem nassel: nebo každý tak dobře a pilně od bližnjho gako od sebe, nesstěstj a nepohodlj odháněl: pakli odwrátiti nemohl, traudil se, neginác než gakoby se geho samého dotýkalo: gakož se dotýkalo, proto že gedno srdce a gedna dusse byli wssickni. Gakož zagisté železnj w kompasých gazýčkowé magnesem potřeni gsauce, wssickni se k gedné a též straně swěta obracegj: tak těchto srdce duchem lásky potřené gsauce, wssecka se w gednu a tuž stranu: w sstěstj k radosti, w nesstěstj k zámutku obracegj. A tu sem poznal, že to falessnj gsau Křesťané, kteřj swé A gednočitedlnost.

gen wěcy pilně wedau, bližnjch nedbagj; z které strany ruka Božj doléhá, odtud se pilně odwracugj, a swé gen hnjzdo ohražugjce, ginýchwně na wětru a déšti nechávagj. Ginák tuto, ginák sem spatřil: když geden trpěl, ginj neplésali; když geden lačněl, druzý nehodowali; když geden w bogi stál, druzý nespali: ale společně wssecko konáno bylo, až mjlo bylo na to se djwati.

A we wssem dobrém zdjlnost

6 Z strany statku, widěl sem že ač na wětssjm djle chudj byli, toho čemuž swět zbožj řjká, málo magjcý a dbagjcý, měl wssak wždy předce každý téměř swého wlastnjho nětco: tak wssak že se s tjm neskrýwal a před ginými (gakž se w swětě děge) newtutláwal, než měl to gako na obec, hotowě a ochotně, když komu potřebj bylo, poskýtage a propůgčuge. Tak že wssickni mezy sebau s statkem swým zacházegjcý byli, neginák než gako za gednjm stolem stolјcý s nádobjm, kteréhož wesměs gednostegným práwem užjwagj. Cožwida, zahanbil sem se, že u nás často se naodpor děge, gedni domy swé nádobjm, ssatami, potrawami, zlatem a střjbrem, gak neywjc mohau naplňugj a přeplňugj; ginj mezy tjm neméně služebnjcy Božj gsauce, sotwa se čjm přikryti, neb wyžiwiti magj. Srozuměl sem prawjm, že ta wůle Božj nenj: swěta to gest, přewráceného swěta, křtalt, aby gedni ussperkowánj, druzý nazý chodili; gedni přespcenjm řjhali, druzý hladem zýwali;

ge=

gedni pracně wyděláwali, druzý marně utráceli; gedni kratochwjlili, druzý kwjlili. Z čehož při gedněch pýcha a giný-mi pohrdánj, při druhých ljtoſt a oněm záwiděnj, y ginj neřádowé, gdau: tuto nic toho, wſſecko wſſechněm ſpolečné, y ta duſſe.

7 Odtud gde gich k ſobě weſpolek domácnoſt a odewřenoſt, a ſwaté towaryšſtwj: tak že ſe wſſickni weſpolek gakkoli a powoláními od ſebe rozdjlnj, za bratřj držj a magj. Nebo prawj oni, že wſſickni gſme z gedné krwe poſſlj, gednau krwj wykaupeni a obmyti, gednoho otce djtky, gednoho ſtolu vžjwagjcý, gednoho dědictwj w nebeſých čekagjcý ꝛc. geden nad druhého, krom wěcý připadných, že nic nemá. Protož ſem widěl, gak gedni druhé přjwětiwoſtj y počeſtnoſtj předcházeli, y ochotně ſobě weſpolek ſlaužili, a každý mjſta ſwého k wzdělánj giných užjwal. Kdo radu měl, radil; kdo uměnj, učil; kdo ſýlu, giné zaſtupowal; kdo moc, w řádu zdržowal. Zblaudilli kdo w čem, ginj ho vpamatowali: zhřeſſilli, potreſtali: a každý ſe y pamatowati y treſtati rád dal, wſſecko podlé ukázánj naprawiti hotow gſa, y to tělo od ſebe dáti, kdyby že gemu nepřináležj, ukázáno bylo. A mezy ſebau domácnoſt.

Kap. XLV.

Bohu oddaným srdcým wsse lehko a snadno.

Boha poslauchati snadno.

Aniž gim trpce něgak přicházý w řádu takowém státi, nýbrž to ljbost a rozkoš gegich: gessto w swětě widěl sem, že gen bezděčně každý stogj k čemu musý. Těmto zagisté zodgjmage Bůh srdce kamenná, masytá dal do těla, ohebná a powolná ke wsselike wůli Božj. A ač gim těch y giných nesnadnostj ďábel lstiwými wnukánjmi, swět pohorssitedlnými přjklady, tělo přirozenau swau k dobrému wáhawostj, nemálo dělagj; oni wssak toho nic nedbagj, ďábla střelbau modliteb odháněgjce, swětu sstjtem nepromĕnného vmyslu se zamjtagjce, tělo bičem kázně ku poslussenstwj doháněgjce, konagj swau wěc wesele, a přebýwagjcý w nich Duch Krystů dodáwá posyly, aby se gim ani chtěnj, ani skutečného činěnj (podlé mjry zdegssj dokonalosti) nedostáwalo. Tak sem gá tu w skutku shledal, že slaužiti Bohu celým srdcem, ne práce gest, ale rozkoš: a porozuměl sem, že kdo se přjliš že lidé gsau wymlauwagj, mocy a platnosti rodu nowého nerozuměgj, a snad ho ani nedosáhli: w čemž nechť se opatřj. Gá sem newiděl aby kdo mezy těmito mdlobau těla, oswobozowáni sobě hřjchů zastáwal: aneb křehkostj přirozenj spáchanau zlost wymlauwal. Než widěl sem, že když kdo celé srdce tomu kterýž

ge stwořil, wykaupil, a za chrám poswětil, oddal, za srdcem giž ginj audowé powolně a powlowně kam Bůh chtěl tam se klonili. O Křestane kdož gsy koli, dobuď se z okowu těla, ohledey, zkus a pozney, že překážky kteréž sobě w mysli maluges, mensſj gsau nežli aby wůli twé, gestliže oprawdowá gest, zbrániti mohly.

2 Negen pak činiti co Bůh chce, ale y trpěti co Bůh wzkládá, widěl sem že snadné gest. Nebo tu negedni políčkowánj, plwánj, bitj, od swěta snássegjce, radostj plakali, a ruce k nebi zpjnagjce Boha chwálili, že ge hodné včinil nětco také pro swé gméno trpěti: aby negen w vkřižowaného wěřili, ale také gemu ku poctiwosti sami křižowáni byli. Ginj, gichžto nepotkáwalo, záwiděli oněm záwistj swatau, hněwu Božjho bez kázně, a odlaučenj od Krysta bez křjže, se obáwagjce: tak že y metlu y hůl Božj ljbali, kterékoli nawsstjwila, y křjž gakýkoli. Pro Krysta trpěti mjlo.

3 To pak wsse odtud gde, že se Bohu se wssj swau wůlj tak oddali, aby nic giného činiti, ničjm giným býti, nežádali, než gak Bůh chce. A protož cokoli ge potkáwá, že gim od Boha, z prozřetedlného geho vwáženj pocházý, gisti gsau. A takowýmť se giž nenadálého nic přihoditi nemůž! poněwadž sobě rány, žaláře, muky, a smrt, mezy dobrodinj Božj počjtagj. Dobře a zle se mjti, gednostegné gim gest: kro- Ta ochotnost odkud gest.

mě že onono za podezřelegſſj, toto bezpečněgſſj ſaudj: protož ſe w nepohodljch, ranách a gjzwách ſwých kochagj, a gimi chlubj. Summau tak gſau otrlj w Bohu, že netrpjli nětco, zahálcti ſe a čas mařiti domnjwagj. Ale zdrž od nich ruku kdo můžeš! Nebo čjm chtiwěgi hřbetu naſtawugj, tjm tjžegi geſt bjti ge: čjm gſau podobněgſſj k bláznům, tjm nebezpečněgi wyſmjwati ge. Kteřj zagiſté giž ne ſwogi, ale Božj gſau, co ſe gim děge, Bůh ſobě wſſecko přicjtá.

Kap. XLVI.

Swatj wſſeho hognoſt magj.

Přeſtati na tom co kdo má, prawé bohatſtwj.

Swět plný geſt Maret, běhagjcých a těkagjcých, pachtugjcých ſe a ſhánějcých ze wſſech ſtran, a wſſak doſti nikdý nemagjcých. Ale tito ginau powahu magj: každý aby tiſſe v noh Pána ſwého ſeděl, na tom, a což ho při tom potkáwá, doſti mage. Za neylepſſj zagiſté zbožj držj Božj w ſobě přebýwagjcý miloſt, gjž ſe gedince těſſj: zewnitřnj wěcy kterýmž ſwět zbožj řjká, wjce za zawazedlo než zyſk gaký magj, gich wſſak pro potřebu žiwota, pro potřebu prawjm, vžjwagjce. Protož cokoli gich Pán Bůh komu vdělj, málo neb mnoho, každý ſe prawj doſti mjti. Wěřj zagiſté, a cele ſe na to ſpauſſtěgj, že pod Božjm opatrowánjm gſau, a protož za neſluſſné ſaudj přes Božj poſkytánj něčeho ſobě wjce žádati.

Digitized by Google

2 Diwnau sem tu wěc widěl: gedni statku, střjbra, zlata, korun, scepter, dosti měli, (nebo y takowé mezy swými Pán Bůh má) ginj nic téměř, kromě odpolu nahého hladem a žjznj wyschlého těla: a wssak oni-no nic se nemjti, tito wsseckо se mjti prawili; obogj gednostegné dobré mysli gsauce. A tu sem porozuměl, že w prawdě bohatý gest ten, a ničeho se mu nedostáwá, kdož na tom co má přestati vmj: gemuž mnoho, málo, nic peněz; weliký, malý, žádný domček; nákladné, chatrné, žádné ssatstwo; množý, geden, žádný přjtel; wysoké, njzké, žádné mjsto, neb vřad, neb čest, neb powěst; summau něčjm neb ničjm býti, wsse gedno a též gest: gak gmenowitě Bůh chce a geg wede, neb stawj, neb sázý, tak aby ssel, stál, seděl, wsse že dobře gest, a lépe než on rozumj, wěře.

3 O blahoslawená a winssowánj hodná hognosti! gak sstastnj gsau kteřjž tak bohatj gsau! Nebo byť pak někteřj w očjch swěta bjdnj a mizernj byli, w prawdě wssak gsau tisýckrát lép než gacý swěta boháčj opatřeni, y z strany wezdegssjch wěcý. Tito zagisté sami swogi opatrowatelé gsau y s swým statkem tisýcerým přjhodám poddáni, oheň, woda, rez, zloděgj ꝛc. o to ge připrawugj: onino pak opatrownjka magjce Boha, wždycky v něho wssech potřeb žiwý sklad magj; kterýž ge každodenně z sspižirny swé krmj, z komory swé odjwá, z pokladnice swé na vtra- | Pobožným se ničeho nenedostáwá.

tu wydáwá. Ne k wplnémuli dostatku, k slussné wssak potřebě wždycky: ne podléli rozumu gegich, podlé wssak swé prozřetedlnosti, na kteréž oni tisyckrát raděgi než na rozumu swém, přestáwagj.

Kap. XLVII.

Bezpečnost Bohu oddaných lidj.

Stráž angelská.

Ačkoli pak nic se w swětě tak obnažené, a wsseligakým nebezpečenstwjm poddané nezdá, gako pobožných obor, na něž ďábel y swět sskaredě hledj, tepau, bigj; gá wssak welmi sem ge zaopatřené widěl. Nebo y sama společnost gegich weřegně obehnána byla ohniwau zdj, kterauž když sem bljž přistaupil, hýbati se spatřil sem: nebo nebyla giného nic než otočenj mnoha tisyc tisyců Angelů wůkol, pro něž žádnému nepřjteli ani přistaupiti možné nebylo. Y mimo to každý z nich gednoho měl od Boha sobě přidaného a zřjzeného Angela ochránce, kterýžby na něg pozor měl, a před nebezpečenstwjmi a osýdly, gamami a zálohami, pastmi a nástrahami gakýmikoli bránil a hágil. Gsau zagisté (poznal sem to a spatřil) milownjcy lidj, gakožto spolusslužebnjků swých, když ge k powinnosti, k njž od Boha stwořeni, státi widj: těm oni rádi slaužj, před ďáblem a zlými lidmi, y nesstastnými přjhodami střehau, y na rukau kde potřeba nosýce, od urazu hágj. A tu sem porozuměl, gak na pobožnosti mnoho záležj: poněwadž krásnj ti a čistj duchowé, tu to-

liko

liko kde wůni ctnostj cýtj, se držj, smradem hřjchů a nečistot odhánjni býwagj.

2 Widěl sem také (čehož zatagiti nesluſſj) giný vžitek swatého toho newiditedlného towaryšstwa: že gmenowitě oni negen místo strážných, ale mjsto preceptorů gsau wywoleným: gimž o těch y giných wěcech často tagná náwěſſtj dáwagj, y hlubokým skrytým tagemstwjm Božjm wyvčugj. Nebo poněwadž oni na twář wſſewědaucýho Boha wždycky hledj, nemůže před nimi nic ze wſſech wěcý, gichž nábožný člowěk žádati můž, skryto býti, a oni co sami znagj, a ku potřebě wywolených přináležj, za dowolenjm Božjm gim zgewugj. Odtud gest že často srdce pobožných, y což se ginde děge, cýtj, w žalostných wěcech truchliwé, w potěſſených weselé se nacházege. Odtud gest, že skrze sny a giná widěnj, aneb y tagná wnukánj, to neb giné, což se bud stalo neb děge, neb djti bude, w mysli se gim maluge. Odtud y giné gakékoli darů Božjch w nás se množenj, bystrá vžitečná přemyſſlowánj, rozličné diwné Inwencý, gimiž člowěk často sám sebe přewyſſuge, a odkud mu to gde, newj. O blahoslawená ſſkolo synů Božjch! Tok gest což často wſſecku swětskau maudrost k strnutj přiwodj, když widj an někdy prostý člowjček diwná tagemstwj mluwj, budaucý swěta a cýrkwe proměny, gakoby na ně hleděl, předzwěstuge, geſſtě na swět nezrodilé krále a hlawy swěta zeginéna gmenuge, a

Angelé preceptoři náſſi.

giné wěcy, gichžby se žádnýjm hwězd zpytowánjm, ani ginák lidským wtipem domysliti lze nebylo, předoznamuge a hlásá. Kteréž wssecky wěcy takowé gsau, že se za ně dosti Bohu Opatrownjku swému wyděkowati, a těch nebeských posčowatelů swých dosti namilowati nemůžeme. Ale nawratme se k bezpečnosti pobožných.

Bůh swým pawěza.

3 Spatřil sem pak že negen angelskau ochranau, ale y welebnau Božj přjtomnostj ohražen byl každý z nich, tak že z nich hrůza ssla těm kteřjž se gich přes wůli Božj dotýkati chtěli. Widěl sem na některých zázraky, kteřjž házýni byli do wody, do ohně, lwům a zwěři diwoké k sežránj ꝛc. nic se gich wssak nechytila žádná rána. Na některé lidská wztekloſt hanebně dorážela, zástupowé tyranů a katanů obstupowali, y s množstwjm náhončj giných: tak že někdy mocnj králowé a celá králowstwj až do vnawenj se s nimi, zkazyti chtjce, namáhali, gim wssak nebylo nic, stáli sobě neb chodili, swého powolánj hledjce wesele. A tu sem porozuměl, co to gest Boha mjti za sstjt swůg, kterýž když sluzebnjkům swým gisté wěcy na swětě k wyřjzenj poraučj, a oni to zmužile konagj, on w nich a wůkol nich přebýwage, gich sobě gako zřjtedlnice oka swého ssetřj, aby ne dřjwe, leč po wyřjzenj proč na swět poslánі byli, padnauti mohli.

4 Což

4 Což oni také znagj, a na tu Božj ochranu wesele se spausstěgj. Slyssel sem tu některé z nich chlubiti se, že se nebogj, by stjn smrti tu stál, by tisýcowé tisýců wůkol nich se kladlo, by se wsseckén swět bauřil, by se země podwracela do prostřed moře, by ten swět pln ďáblů byl rč. O přesskastná w swětě neslýchaná bezpečnosti, když člowěk tak w ruce Božj zawřený a schowaný, wssechněm giným wěcem z mocy wyňatý gest! Rozuměgmež tomu ó wssickni wěřjmj Krystowi služebnjcy, že strážného, ochránce a obhágce přebedliwého máme, samého wssemohaucýho Boha: blaze nám!

Kap. XLVIII.

Pobožnj magj odewssad pokog.

Gak sem prwé w swětě mnoho kolotánj a lopotowánj, fresuňků a starostj, hrůz a strachů, wssudy po wssech stawjch znamenal, tak sem tuto mnoho pokogné a dobré mysli při wssechněch Bohu oddaných nalezl. Nebo ani se Boha neděsý, laskawého geho k sobě srdce naskrze gsauc powědomi: ani w sobě cobyge kormautilo nenalézagj, žádného w ničemž dobrém (gak giž vkázáno) nemagjce nedostatku: ani z wěcý wůkol stogjcých nepohodlj neokaussegj, nedbagjce gich.

2 Prac

Posměchy swěta za nic niemjti.

2 Prawdať gest, žeť gim zlý swět pokoge nedá, co na wzdoru a na posměch můž činj, ssklube, trhá, házý, plige na ně, nohy podáźj, a co nad to horssjho wymysliti můž: gakož sem mnoho přjkladů widěl, a poznal že se to z nařjzenj neywyěssjho Pána děge, aby kdo zde dobřj býti chtěgj, kuklu a zwonce nosyti musyli: proto že způsob swěta tohoto to s sebau nese, aby co v Boha maudré gest, swětu pauhým bláznowstwjm bylo. Protož sem spatřil, že mnozý s přewsslechtilými Božjmi dary nic než za powrhel a smjch byli, y v swých wlastnjch často. Děge se to prawjm: ale wssak widěl sem že oni toho nic nedbagj, nýbrž kochagj se w tom, že swět gako před smradem před nimi nos zacpáwá, gako od osskliwosti od nich oči odwracý, gako blázny gimi zhrdá, gako zločince odprawuge. Nebo to heslem swým po němž se poznáwagj že Krystowi gsau, býti prawili swětu se nelјbiti: a kdo křiwd wesele snássetí newinj, že plně gesstě Ducha Krystowa nemá, tak o tom mluwili, a tjm gedni druhých posylowali. Prawili také, že swět swým wlastnjm rowně neodpausstj, swé wlastnj sskrabe, ssidj, laupj, trápj, y nechť pry nám to též dělá, herež. Nemůžemeli trýzněnj toho prázdni býti, tu ge snássetí chceme kdežby se nám od swěta nahodilé sskody Božskau sstědrau dobrotau wynahraditi mohly: a tak se nám smjch gegich, nenáwist, křiwdy a sskody, w zysk obrátj.

3 Ba y tomu sem tu wyrozuměl, že čemu swět sstěstj a nesstěstj, bohatstwj a chudoba, poctiwost a potupa, řjká, tito prawj Křesťané o tom rozdjlu gmen ani slyssetí nechtj: prawjce že wssecko dobré, sstástné, a prospěssné gest, cokoli z ruky Božj přicházý. Protož se ničjmž nekormautj, w ničem nerozpakugj a nekrautj, buď že panowati neb slaužiti poručjs, buď rozkazowati neb poslauchati, buď učiti giné neb se od giných učiti, buď hognost mjti neb nauzy trpěti, wsse gemu gedno: s gednostegnau twářj půgde, gen aby se Pánu Bohu ljbil péči mage. Prawj oni že swět nenj tak weliký aby snesen; ani tak wzáctný aby ozelen býti nemohl. Protož se ani tauženjm po něčem, ani odgetjm sobě něčeho, nic nekormautj. Dáli mu kdo poliček w prawé ljce, nastawj mu wesele y druhého; chceli se s njm kdo y plássť nesnadniti, nechá mu y sukně: wssecko na Boha, swědka a saudce, oddáwage, a že ty wěcy k revisý a znowu přehlédnutj, y sprawedliwému rozeznánj, časem swým konečně přigdau, gist gsa. Prawé mu Křesťanu wsse gedno.

4 Aniž se také swěta národům člowěk Božj z pokogné mysli wyrazyti dá. Neljbj se mu syc mnohé wěcy: ale se proto sám w sobě nehryze a netrápj. Nech gde zpět co přjmo nechce; nech padá co státi nechce; nech hyne co trwati nechce, neb nemůž. Pročby se tjm Křesťan trápil, kterýž swědomj swé spořá- Y co krom sebe widj.

žádané, a w srdcy Božj milost má? Nechtěgjli se k nassim obyčegům formowati lidé, formugme se my k gegich, pokud gen pro swědomj lze. Swět ze zlého w horssj gde, prawda gest: ale zdaž my to frešowánjm swým naprawjme?

Kwanic swěta nedbá.

5 Wadjli se a táhagj mocnj swěta o koruny a sceptra, z čehož krwe prolitj a zhauby kragin a zemj powstáwagj, ani o to se w sobě sám netraudj oswjcený Křesťan: mysle, že málo aneb nic na tom nezálezj, kdo swětem wládne. Nebo gakož swět, by pak sám satan sceptrum geho držel, Cyrkwe nezkazý: tak zase by o korunau nad njm Angel někte-rý seděl, swětem býti nepřestane, a ti kteřjž práwě pobožnj býti chtěgj, wždycky předce coby trpěli, mjti musegj. Gednostegná tedy se gim zdá, kdokoli na trůnu swěta sedj: leč že když z pobožných někdo (nebo to zkussenjm wyprubowáno) mnoho pochlebnjků a pokrytců k hauffu pobožných se mjsý, a těmi přjmissky y oněch pobožnost chladne: gessto w čas odewřené persecuucý sami pobožnj, a w plné horliwosti, Bohu slaužj. Zwlásstě když se saudj, že mnozý w takowých přjčinách zástěrau obecného dobrého, náboženstwj, poctiwosti, swobod se přikrýwagj: gessto kdyby se na ně gak w kůži gsau pohleděło, nasslobý se že ne Krystu, než sobě, králowstwj, swobody, sláwy hledagj. Člowěk tedy Křesťan nechá wá wssého toho gjti gak gde, neb můž, sám

do

doma w ſrdcy na Bohu a miloſti geho doſti mage.

6 Aniž pokuſſenj Cýrkew obſtupugjcý duſſi oſwjcenau znepokogenau činj. Wědj zagiſté oni že trœumff napoſledy gegich bude: kterýž bez wjtězſtwj býti nemůž, ani wjtězſtwj bez boge, ani bog bez nepřátel, a neſnadného s nimi ſe ſrážení. Protož vdatně wſſecko, co ge neb giné potkáwá, podnjkagj: giſti gſauce že wjtězſtwj Božj geſt, kterýž kam naměřil tam wěc dowede, byť ſe mu ſkály, hory, pauſſtě, moře a propaſt w ceſtu wkládaly, vſtaupiti napoſledy že wſſecko muſý. Wědj také že to nepřátel proti Bohu bauřenj gen k rozmnoženj geho ſláwy muſý napomocy. Nebo kdyby wěc k ſláwě Božj začatá žádného neměla odporu, bylo by myſſleno že od lidj začata a ſylau lidſkau wywedena geſt: takto pak čjm wzteklegi ſwět ſewſſemi ďábly odbog činj, tjm ſe gaſněgi Božj moc wyſkýtá. Ani vtkpnoſtj na Cýrkew přicházegjcých.

7 Napoſledy byť y přicházely takowé přjhody (gakož ſem přjklady toho widěl) kteréžby gim truchliwoſt w ſrdcy půſobily, nemůže ta při nich dlauho trwati, rychle ſe rozplýwá gako mračjnko pod ſluncem. A to dwogjm proſtředkem: Gedno, rozpomjnánjm ſe na weſelau wěčnoſt, kteráž za zdegſſjmi těmi neřeſtmi ſtogj, a gich čeká. To co tu přebjhá, že čaſné geſt, wyſkytnuc ſe odcházý zas, tratj ſe, mjzý: a protož, gak po něčem z wěcý těch taužiti, tak něčemu k wůli ſe kormau- Kormaucenj pobožných ſnadně ſe rozhánj, dwogjm proſtředkem.

mautiti že nehodno, poněwadž to gen chřest gest gednoho okamženj. Druhé, magj doma hned wždycky hostě s njmž porozmlauwajc wssechnu tesknost, by sebe wětssj byla, zahnati mohau: ten gest Bůh Utěssitel gegich, k němuž oni w srdcy swém se winau, domácýky a odewřeně co ge trápj přednássegjce. Ta gest smělá daufánliwost gegich, že s každau hned wěcý ku Pánu Bohu běžj: každé swé přečiněnj, každé nedočiněnj, každý nedostatek, každau mdlobu, každau bolest, každé taužený, do otcowského geho klýna wysýpagjce, a sewssjm wssudy gemu se swěřugjce. Kterauž synowskau laskawau k sobě dowěrnost poněwadž nemůže Pán Bůh než libowati, nemůž také než vdělowati gim potěssenj swého, nýbrž y posyly k snássenj vtrpnostj dodáwati: tak že čjm wjce se obnowugj a rozhogňugj vtrpenj při nich, tjm wjce se také obnowuge a rozhogňuge w srdcy gegich pokog Božj; kterýž přewyssuge wsseliký rozum.

Kap. XLIX.

Pobožnj magj stálau w srdcy radost.

Swědomj dobré vstawičné hody.

Anjž toliko prostý pokog w nich přebýwá, ale vstawičná radost a plésánj, kteréž se w srdcých z přjtomnosti a čitedlnosti Božj lásky rozplýwá. Nebo kde Bůh gest, tu nebe; kde nebe, tu radost wěčná; kde radost wěčná, tu člowěk newj čeho wjc žádati. Stjn gest, žert,

žert, ſmjch, wſſeliká ſwěta radoſt proti radoſti této: gen že toho newjm gakými ſlowy wymluwiti, aneb nawrcy. Widěl ſem, widěl, widěl a poznal, že Boha s nebeſkými geho poklady w ſobě mjti, ſlawněgſſjho coſy geſt, nežli aby k tomu wſſeho ſwěta ſláwa, pracht, bleſk, přirownán býti; radoſtněgſſjho, nežli aby tomu wſſecken ſwět co vgjti neb přidati; wětſſjho a wyšſſjho, nežli aby wſſecken ſwět to chopiti neb obſáhnauti, mohl.

2 Nebo gak gen tomu člowěku ſladko a potěſſeno býti nemá, kterýž takowé Božſké w ſobě ſwětlo; takowé vſſlechtilé Ducha Božjho ſebe ſpořádánj; takowé od ſwěta a otroctwj geho oſwobozenj; takowé giſté a hogné Božj ſebe opatrowánj; takowé před nepřátely a přjhodami vbezpečenj; takowý napoſledy odewſſad pokog, gakž giž vkázáno, w ſobě cýtj a widj? Tok geſt ta ſladkoſt gjž ſwět nerozumj: to ta ſladkoſt gjž kdo zakuſý, za nj s odwáženjm wſſeho gjti muſý: to ta ſladkoſt od njž žádná giná ſladkoſt odlauditi, žádná hořkoſt odlaučiti, žádná lahodnoſt odwábiti, žádná přjkroſt, ani ſmrt ſama, odwrátiti nemůže. N. B.

3 A tu ſem porozuměl co to geſt což mnohé z ſwatých Božjch čaſem pudj, aby čeſt, přjzeň lidſkau, ſtatek a gměnj ſwé, tak chtiwě od ſebe házeli: gednoſtegně hotowi gſauce ſwět ten, kdyby gegich byl, od ſebe

be preč dáti: Ginj také aby tělo swé do žalářů, pod bič, na smrt, tak wesele wydáwali, hotowi gsauc y tisýc smrtj, kdyby ge swět opětowati mohl, podnikati; v wodě, w ohni, pod mečem, gesstě sobě prozpěwugjce. O Pane Gežjssi gaks ty sladký srdcým tebe okaussegjcým? blahoslawený kdož rozumj potěssenj tomuto!

Kap. L.

Pautnjk Křestany podlé stawů prohlédá.

To až potud weřegné wssech Křestanů prawých přjpadnosti wyprawowal sem: spatře pak gá mezy nimi rowně gako w swětě rozdjlná powolánj, žádostiw sem byl gak kteřj stupně swého ostřjhagj také se podjwati. Y nalezl sem vsslechtilý opět při wssem řád, až mjlo: ale toho giž obssjrně wyčjtati nechcy, krátce toliko něco dotknu.

Manželstwj Křestanů gaké.

2 Manželstwj gegich widěl sem že se od panictwj nemnoho dělj: proto, že při nich gak w žádostech, tak w pečowánj, zřjzenost gest. Mjsto oněch ocelirých paut, widěl sem tuto zlaté zápony: mjsto trhánj se od sebe, potěssené těl y srdcý spogenj. Pakli co nezwolnostj toho gegich stawu se přjdrželo, wynahrazowalo se to králowstwj Božjho skrze to rozmnožowánjm.

Wrchnost mě-

3 Komu se z nich nad ginými seděti, a wrchnostj slauti dostáwalo, tak

se

se k swěřeným sobě poddaným swým chowal, gak rodičů wlastně k djtkám obyčeg gest, y láskau y péčj: načež djwati se mjlo bylo, a widěl sem gak mnozý z takowé wrchnosti, ruce zpjnagjc, Boha chwálili. Zase pak, kdo pod moc ginému přináležel, tak se hleděl řjditi, aby negen slowem, ale skutkem poddaný byl: Boha tjm ctě, aby kohož mu předstawil, buď on gakých buď powah, wsselikau k němu uctiwost a ssetrnost, slowy, y skutky y mysslenjm prónássel. zy sebau gakau magj.

4 Když sem mezy nimi dále chodil, spatřil sem nemalo lidj učených, kteřjž proti obyčegi swěta gak který daleko giné uměnjm, tak daleko pokorau předcházel, a byli sama wlidnost a přjwětiwost. S gednjm mi se mluwiti dostalo, o němž bylo smysslenj že nic nenj we wssech uměnjch lidských cožby před njm ukryto bylo: on wssak gako neysprostněgssj tak se stawěl, nad hlaupostj a neumělostj swau tytýž wzdychage. Uměnj gazyků u nich w malé gest wážnosti, gestliže uměnj maudrosti k tomu nepřistaupj. Nebo pry gazykowé maudrosti nedáwagj, než k tomu toliko gsau, abychom s ginými a ginými obywateli okrssliku zemského, buď žiwými neb mrtwými, rozmlauwati mohli: a protož, ne kdo mnoho gazyky mluwiti, než kdo užitečné wěcy mluwiti umj, že učený gest. Užitečné pak wěcy nazýwagj wssecky skutky Božj, k gichž poznánj Artes že napomáhagj něco: ale N. B. A gaké učené.

wssak

wssak známosti té prawá studnice že gsau swatá Pjsma: a včitel Duch Swatý; cýl pak wsseho Krystus, ten vkřižowaný. Protož wssickni tito, widěl sem, že wssjm v měnjm swým k Krystu gako k centrum směřowali: pakli co k Krystu překážkau býti widěli, wssecko, byť y neywtipněgssj bylo, opomjtali. Knihy lidské widěl sem že čtau wsseligaké, podlé přjčin; ale wybraněgssjch toliko pilnì hledj: wssudy ssetřjc, aby lidské řečňowánj za lidské měli. Sami knihy také pjssj, ale ne pro roztřásánj gména swého: než když naděgi magj že něčjm vžitečně s bližnjm se zděliti, obecnému dobrému w něčem napomocy, zlému vhágiti, mocy budau.

Gaké kněžj a teology.

5 Kněžj a kazatelů widěl sem tu gistý počet, podlé potřeby cýrkwe; wsse w habitu prostičkém, obyčegů krotkých a přjwětiwých, gak mezy sebau, tak wůbec k gjným. Času wjce s Bohem než lidmi tráwili, modlitbami, čtenjm a přemyssłowánjm: co mimo to času gest, ten na wyvčowánj giných, buď w shromážděnj wůbec, aneb w saukromnosti obzwlásstně, wynakládagj.

N. B.

Gistili mi to posluchačj, a sám sem zkusyl, že se kázánj gegich nikdá bez wnitřnjho pohnutj srdce a swědomj neslýchá; proto že z vst gegich pronikawá moc Božských n… mluwnostj plyne. Y plésánj sem při … slauchagjcých, y slzy spatřil, když se aneb o milosrdenstwj Božjm, aneb o lidské newděčnosti mluwilo: tak se to od nich oprawdowě, žiwě, a wraucně koná. Za

han-

Digitized by Google

hanbubh sobě kladli něčemu giné včiti, čehožby prwé sami na sobě přjkladu neukazowali: tak že y když mlčj, čemu se z nich včiti gest. Přistaupil sem pak obzwlásstně k gednomu z nich, promluwiti chtěge, kterýž byl muž počestných ssedin, a z gehož twáře božského hned cosy se sktwělo. Když se: N. B. mnau mluwil, řeč geho přjwětiwé gakésy přjgnosti plná byla: a wsseligak patrné bylo že Božj Legát gest, tak nic swětem nepáchl. Když sem ho obyčegem nassjm tytuli ctjti chtěl, nedal, nazýwage to frasskami swěta: gemu tytule a cti dosti že gest, gestliže geg Služebnjkem Božjm, a ljbjli mi se Otcem swým, nazowu. Když mi požehnánj dáwal, newjm gakau pochotnost a w srdcy rozwjnagjcý se radost sem cýtil: a porozuměl sem w prawdě, že prawá Theologia mocněgssjho a pronikawěgssjho cosy gest, nežli gakž se toho wůbec zakaussj. A zapýřil sem se wzpomena tu na některých nassich kněžj nadutost, pýchu, lakomstwj, společné různice, nepřjzně a nenáwisti, ožralstwj, a summau tělesnost: gegichž slowa a skutkowé tak daleko od sebe stogj, že gen z žertu o ctnostech a křesťanském žiwotu zdagj se mluwiti. Mně se, N. B. ck prawdu wyznám, tito ljbili, mužj tichého ducha, krotkého těla; milownjcy nebeských wěcý, nedbalcy zemských; bedliwj nad stádem, zapominatedlnj nad sebau; střjzliwj wjnem, opogenj duchem; skrownj w řečech,

hognj w skutcých: a z nichž každý přednj w prácy, posslednj w chlaubě býti se snažowal: summau, skutky, slowy, y myšlenjmi, wssechněch duchownj wzdělánj obmýsslegjcý.

Kap. LI.

Smrt Křesťanů wěrných.

Smrt Křesťanů libá.

Když sem se pak dosti mezy Křesťany těmito naprocházel, a na gegich činy nadjwal, spatřil sem naposledy, že y mezy nimi smrt se procházela: ale ne tak gako w swětě postawy mrzuté, nahá, nemilá, než obwinutá pěkně prostěradly Krystowými, gichž w hrobě byl zanechal. Ta gednák k tomu, gednák k onomu přistaupiwssi, že čas gest odgjti z swěta powěděla. Ach gaká radost a plésánj kdo té nowiny dostal! gen aby spjš bylo wsseliké bolesti, y meč, y oheň, y klésstě, y wssecko podnikali. Y vsnul každý pokogně, tisse a libě.

Způsob gegich po smrti.

2 A gá hledě co s nimi dále bude, spatřil sem, že Angelé podlé Božjho poručenj každému mjsto obhljdli, kdeby pokogjček swůg a odpočinutj mjti mělo tělo geho: kamž když od přátel neb nepřátel, neb Angelů samých wloženo bylo, ostřjhali hrobu, aby těla Swatých w pokogi před satanem chowána byla, a ani neymenssj prássek z nich se neztratil. Ginj zatjm Angelé dussi pogmauc, nesli zhůru w blesku a plésánj diwném: kamž když

sem

ſem za nimi (Perſpicyllj přioprawiw) zrakem wjry pronikl, ſpatřil ſem ſláwu newyprawitedlnau.

Kap. LII.

Pautnjk ſpatřuge ſláwu Božj.

Nebo aj v wýſoſti ſeděl na trůnu ſwém Pán záſtupů, okolo něhož byl bleſk od končin nebes až do končin gegich: a pod nohami geho byl gako křiſſtál, ſmaragd a zafjr, a trůn geho jaſpis, a wůkol něho duha kráſná. Tiſýcowé tiſýců, a deſetkrát tiſýckrát ſtotiſýců Angelů ſtálo před njm, zpjwagjcých gedni k druhým, Swatý, Swatý, Swatý, Hoſpodin záſtupů, plná gſau nebeſa y země ſláwy geho.

2 Tolikéž čtyrmecytma ſtarců, kteřjž padagjce před trůnem, a mecýce koruny ſwé k nohám toho kterýž geſt žiwý na wěky wěků, zpjwali hlaſytě, Hoden gſy Pane přigjti ſláwu a čeſt, y moc. Nebo ſtwořils wſſecky wěcy, a pro wůli twau trwagj, y ſtwořeny gſau.

3 Spatřjm také před trůnem giný weliký záſtup, kteréhožby žádný přečjſti nemohl, ze wſſech národů a pokolenj a lidj y gazyků, gehož ſkrze to angelſké na ſwětě zmrlých Božjch ſwatých přenáſſenj wždy wjc přibýwalo, a hluk ſe množil. Y wolali: Amen, požehnánj a ſláwa, a maudroſt, a djkčiněnj, a čeſt,

a moc, y sýla Bohu nassemu na wěky wěkůw, Amen.

4 Summau, blesk, gasnost, skwělost, slávu newyprawitedlnau sem spatřil, zwuk a hluk newymluwný sem slyssel, wsse radostněgssj a diwněgssj, nežli oči, vssi, a srdce násse postihnauti mohau.

5 A zděssen byw hrůzau nebeských těch slawných wěcý, padl sem y sám před trůnem welebnosti, stydě se za swau hřjssnost, že člowěk posskwrněných rtů gsem, y zwolal sem: Hospodin, Hospodin, Hospodin, Bůh sylný gest, ljtostiwý, a milostiwý, dlauhočekagjcý, a hogný w milosrdenstwj a prawdě, milosrdenstwj čině tisýcům, odpausstěge neprawost a přestaupenj y hřjch: Hospodine smilug se pro Gežjsse Krysta y nademnau hřjssným.

Kap. LIII.

Pautnjk za domácýho Božjho přigat.

To když gá dopowjm, ozwe mi se z prostřed trůnu Spasytel můg Pán Gežjš, a rozkossnými těmito ke mně slowy promluwj: Nebogž se milý můg, gá s tebau gsem twůg Wykupitel, gá Utěssitel twůg, nebog se. Ay neprawost twá odňata gest od tebe, a hřjch twůg shlazen. Radug se a plésey, nebo gméno twé mezy těmito napsáno gest

gest, když mi wěrně slaužiti budeš, gako geden z těchto budeš. Cos widělkoli, užiw toho k bázni mé, a wětssj wěcy nad tyto uzřjš časem swým. Ostřjhey se gen w tom k čemu sem tě zawolal, a gakť sem cestu k sláwě této ukázal, tak nj kráčeg. Buď w swětě, dokud tě tam nechawám, pautnjkem, podruhem, přjchozým a hostěm: u mne pak zde domácým mým, práwo nebesskanstwj tobě se dáwá. A protož zde obcowánj swé mjti hleď! a měg mysl ke mně co neywyš wždycky zdwiženau, k bližnjm co neynjž sklouěnau: zemských wěcy dokud tam gsy užjwey, w nebeských se kochey: buď powolný mně, odporný a odbogný swětu a tělu: ostřjhey wnitř tobě odemne oudělené maudrosti, zewnitř tobě odemne poručené sprostnosti: měg hlásné srdce, tichý gazyk: k čitedlnosti bjd bližnjch buď autlý, k snássenj wlastnjch křiwd otrlý: dussj služ mně samému, tělem komu můžeš aneb musýš: coť poraučjm čiň, co na tě wzkládám nes: k swětu buď neochotný, ke mně wždycky se winaucý: w swětě buď tělem, we mně srdcem. Tak budešli činiti, blažený gsy a dobře bude tobě. Odegdiž giž milý můg, a stůg w losu swém až do skonánj swého: užjwage potěssenj k němuž sem tě přiwedl, s radostj.

Digitized by Google

Kap. LIV.

Zawjrka wsseho.

W tom zmizelo widěnj od očj mých, a gá pokleknaa na kolena, obrátil sem oči zhůru, a Slitowniku swému gak sem uměl poděkowal sem, těmito slowy:

Požehnaný gsy Hospodine Bože můg, zwelebowánj a wywyssowánj wěčného hodný, a požehnané gméno slávy twé důstogné a weleslawné na wěky wěků. Oslawugtež tebe Angelé twogi, a wssickni Swatj twogi chwálu twau wyprawugte. Nebo weliký gsy w mocy, a maudrost twá nespytatedlná, a milosrdenstwj twé nadewssecky skutky twé. Oslawowati tě budu Hospodine dokud gsem žiw, a gménu twému swatému zpjwati dokud mne stáwá: nebos mne rozweselil milosrdenstwjm swým, a naplnil plésánjm usta má, wychwátiw mne z praudů násylných, z wjrů hlubokých wyňaw mne, a na bezpečnosti postawiw nohy mé. Wzdálený sem byl od tebe Bože sladkosti wěčná, ale ty smilowaw se přibljžils se ke mně: blaudil sem, ale tys mne upamatowal: motal sem se kam gjti neweda, alé tys mne na prawau cestu nawedl: zassel sem byl od tebe, a ztratil tebe y sebe, ale ty wyskytna se nawrátils mne, mně y sobě. Přissel sem byl až k hořkostem pekla, ale ty zpět mnau trhna, až k sladkostem nebeským mne přiwedl. A protož dobrořeč dusse má Pánu swému, a wssecky wnitřnosti mé gménu swatosti geho. Hotowo gest srdce mé Bože, hotowo gest srdce mé, zpjwati a plésati tobě budu. Nebo wyšssj gsy nade-

de-

dewssecku wysokost, a nadewssecku hlubokost hlubssj, diwný, slawný, a plný milosrdenstwj. Běda dussem nesmyslným, kteréž od tebe odcházegjce pokog se nagjti mocy domnjwagj: gessto ho kromě tebe ani nebe, ani země, ani propast nemá: proto že w tobě samém gest odpočinutj wěčné. Nebe y země od tebe gsau, a dobré ysau, a krásné gsau, a žádostiwé gsau, proto že od tebe gsau: a wssak ani tak dobré, ani tak krásné, ani tak žádostiwé negsau, gako ty Včinitel gegich: protož dusse potěssenj hledagjcý naplniti a nasytiti nemohau. Ty gsy Pane plnost plnostj: srdce násse neupokogené gest dokudž se koli neostanowj w tobě. Pozdě sem tě zamilowal ó kráso wěčná, proto že sem tě pozdě poznal. Poznal sem pak tehdáž kdyžs mi se zaswjtila ó gasnosti nebeská. Nechť chwály twé mlčj kdo slitowánj twých nepoznal; ale wy wnitřnosti mé wyznáwegte se Pánu. O kdo mi to dá aby srdce mé opogeno bylo tebau wůně wěčná! abych na wsseckо zapomenul což ty negsy Bůh můg! Neskrýwey se giž srdcy mému kráso neykrásněgssj! Pakli mi wezdegssj wěcy tebe zastěňugj, vmru ale abych tě spatřowal, a s tebau gsa wjce tě neztracowal. Zdržug mne Pane, weď mne, nes mne, abych od tebe neblaudil a neklesal: deyž ať tě milugi milowánjm wěčným, a nemilugi wedlé tebe wěcy žádné, leč pro tebe a w tobě ó lásko neskonalá. Ale což wjce mluwiti mám Pane můg? teď sem, twůg sem: twůg sem wlastnj, twůg sem wěčně. Odřjkám se nebe y země, gen ať tebe mám: sebe mi gen neodpjrey, dosti mám, na wěky wěků neproměnně dosti mám, na tobě samém. Dusse y tělo mé plésse k tobě Bohu žiwému: ach skoroliž pak půgdu abych se ukázal před oblýčegem twým? Kdy chceš Pane Bože můg wezmi mne, teď sem, hotowě stogjm:

zawoley kdy chceš, kudy chceš, gak chceš. Půgdu kam poručjš, činiti budu co rozkážeš. Duch twůg dobrý zprawug mne gen a weď mezy osýdly swěta gako po rowné zemi, a milosrdenstwj twé zprowázeg mne po cestách mých, a proweď skrze tyto, ach tesklIwé temnosti swěta, až k wěčnému swětlu.
Amen y Amen.

Gloria in excelsis DEO, & in terra Pax hominibus bonæ Voluntatis.

Pjsnička o diwném a milostném Božjm člowěka Bohu oddaného wedenj: složená po přečtenj Labiryntu od P. J. Kašsya Wysokomýtského.

(Přiopprawená pro metrum) Notau žalmu 4.

Twé Hospodine požehnánj we wssech gá spatřuge skutcých, gméno slawjm twé bez přestánj hodno znage wywyssowánj což gest gen koli w saudech twých. Twá rada diwná z strany nás gest, gak koho kdy wodit ráčjš, nic nepřekazý satanská lest, zůstane wssudy tobě twá čest, s námi tak vměle kráčjš.

2 Angelé twogi zwelebugte wssickni dnem y nocý Tebe, wssickni lidé též wywyssugte, k swým powinnostem cele stůgte, wděčnj gsauc wedenj z nebe. Ach w swětě bjdného motánj! swých kdo se po radách pustj, konce nenagde kolotánj, leč samo Páně smilowánj zas koho chce bludů zprostj.

3 Chwáliti budu y gá Pána, z tak diwné dobroty množstwj: často kteráž wděčně mi dána, když dusse

dusse w pádu retowána, pauhau twého mocý Božstwj. Praud wody sylně mne zachwátil, w němž vtonauti giž právě když bylo, zase mne wychwátil Pán, a k bezpečnosti nawrátil, k mé vtěsse, a swé sláwě.

4 Wzdálena byla dusse swého má (při wssem wssudy blaudiwssi z cesty prawé) wůdce prawého, přjklady wsseho swěta zlého, sem tam mámena gen bywssi. Pán ale přesstastně bludům mým sám konec včinit ráčil! Kdyžto mne obleskna swětlem swým gasně, spatřiti dal okem ctným, swůdce ty, gak on omráčil.

5 K pekla samého hlubokosti byl sem giž přiweden strassně: mnau potrh Pán sám z wysokosti, za swého sobě přigal hosti: ach gak diwně a zázračně! Těš se tomu wssemu dobrému, těš dusse přemilá, Pánu! a k němu se winauc samému, k chwálenj ho vstawičnému kaž sobě oteřjt bránu.

6 Wyzpytug Pane srdce mého vpřjmnau hotowost, žádám! gak tebe nad wssecko wyšssjho, wssech hlubin daleko hlubssjho, chwálit gen sobě vkládám. Nesmyslné ach dusse wssecky gessto tebe opausstěgj! swé po radě chodjce wždycky swému nepřjteli pod necky gak holubi lezau hlaupj.

7 Swět wssechen oprawdu plný gest nástrah, též osýdel diwných: snáze tisýckrát tu se zapléct, nežli gedinau zase wyplést, každý bez Boha zwázne w nich. Než kdo toho Wůdce milého s tjm geho wedenjm ssetřj, wzýwage Boha gediného, a střeha se kroku slepého, bez sskody wssudy se spatřj.

8 Gá tedy nebudu se báti, Pán můg můg bude mocný sstjt! swému chcy nepřjteli státi, nech boguge, nebude bráti slawných ze mne kořisti swých. Můg a Božj wjm že tryumff gest, wěz to nepřjteli zlostný: nic tobě neprospěge twá lest,

sám

sám z tebe bude měti swau čest, ochrana má, a Bůh mocný.

9 Mé potěssené tobě zpjwá plésánj přeplné srdce: můg Boże, když stále nabýwá rozkosse z tebe, až oplýwá. Kéž twář twau widěť gest w brzce! Ach za sebau můg Pane swého táhni sluhu prosým stále! Táhni tebe žádostiwého w stánku spatřiti domu twého, kdežto nebude kam dále.

10 Chcessli wssak vžiti mne gesstě w tom zdegssjm smrtedlném stánku, teď Pane gsem, twém tu na mjstě slaužiti lidem hotow gistě, dobrau též woliti stránku. Co chceš vkaž! wůli celau mám rozkazy konati wssecky twé Pane: mdloby posylug sám, nic překazyti ať nemůž nám kráčeti po tobě wždycky. Amen.

Zawjrka.

11 Kdožkoli toto bude zpjwať, semnau w národu mém wěčně, degž Boże ať může prospjwať w ctné naděgi, a Tebe wzýwať s plésánjm dusse swé wděčně! Poďte lidé, poďte radostně, těš se Bohu kdo gen ho znáš! Ač noha se vssine zcěstně, Pán prowede předce milostně až k sobě w nebe, sám Bůh náš. Amen.

U Jana Negedlého,

Doktora Práw, a cýs. král. řádného weřegného Professora Literatury České na wysokých sskolách Pražských,

gsau následugjcý knihy k dostánj:

Nedělnj Kázanj na celý rok, od Wogtěcha Negedlého, pastýře duchownjho osady Pečické, 2 djly, 58 archů sylné, w Praze, v welikém 8. 1806. za 4 zl.

Swátečnj a postnj Kázanj na celý rok, (od téhož) 2 djly, w Praze, 1807. v welikém 8. za 4 zl.

Ladislaw a djtky geho, přjběh pro mládež, (od téhož) w Praze, 1807. za 36 kr.

Hlasatel Český, od Jana Negedlého wydaný, prwnj ročnj běh 1806. 4 djly, za 3 zl.

Hlasatel Český, (od téhož) druhý ročnj běh 1807. též 4 djly, za 3 zl.

Hlasatel Český, (od téhož) třetj ročnj běh 1808. též 4 djly, za 3 zl.

Hlasatel Český, (od téhož) čtwrtý ročnj běh 1809. též 4 djly, za 3 zl. (Gest gesstě pod presem.)

Numa Pompilius, druhý král Řjmský; w gazyku francauzském od P. Floryana sepsaný, a českým wyložený od Jana Negedlého. W Praze, 1808. w 12. za 1 zl. 20 kr. na sprostém, a za 1 zl. 48 kr. na pěkném posstowském papjře.

Dafnys a prwnj Plawec, swazek druhý z znamenitých Gesnerowých spisů, pracý a nákladem Jana Negedlého, přečistě na pěkném psacým papjře tisstěný, a tytulem krásně rytým přiozdobený. W Praze, 1805. za 1 zl.

Smrt Abelowa, (od téhož) na posstowském papjře, s wýborně rytými obrázky, druhé wydánj, w 12. w Praze, 1804. za 1 zl.

Hy=

Digitized by Google

Homerowa Iliada, s wýborně rytým obrázkem na posstowském papjře (od téhož). Částka prwnj, w 4. w Praze, 1802. 40 kr.

Böhmische Grammatik von Johann Negedlý, mit Tabellen und einem Anhange nach Meidingers Lehrart für Deutsche bearbeitet. gr. 8. Prag, 1804. 1 fl. 36 kr.

Praktische böhmische Grammatik für Deutsche, von ebendemselben, zweyte umgearbeitete und verbesserte Ausgabe. gr. 8. Prag, 1809. 2 fl.

Labirynt Swěta a Rág Srdce, to gest, swětlé wymalowánj, kterak w tom swětě, a wěcech geho wssechněch, nic nenj než matenj a motánj, kolotánj a lopotowánj, mámenj a ssalba, bjda a teskno st, a naposledy omrzenj wsseho a zaufánj: ale kdož doma w srdcy swém sedě, s gediným Pánem Bohem se vzawjrá, ten sám k prawému a plnému mysli vpokogenj a radosti se přicházy. (od Jana Amosa Komenyusa) po páté tlačen, w Praze, 1809. w 12. za 1 zl. 20 kr.

Poslednj Saud, od Wogtěcha Negedlého, s krásným obrázkem, w 12. w Praze, 1804. za 20 kr.

Atala, aneb láska dwau diwochů na paussti, w 12. w Praze, 1805. za 24 kr.

Děwjn, báseň smjssnohrdinská, od Sseb. Hněwkowského, 2 djly, s obrázky. 12. w Praze, 1805. za 1 zl. 10 kr.

Pamatné přjhody Hraběte Beňowského, přeložené od Samuele Čerňanského, w Presspurce, 1808. za 54 kr.

Engelmannowa Knižka obsahugjcý kratičké včenj mrawů w otázkách a odpowědjch, pro mládež, od Jozeffa Rautenkrance. Za 9 kr.

Bayerische Staatsbibliothek München

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google